

Co-funded by
the European Union

***The Erasmus+K2 project DEFEP
Distance Education for Future:
best EU practices in response to the requests of modern higher
education seekers and labor market***

**RAPORT ANALITIC:
Tendințele cheie în reformarea
educației la distanță**

CONȚINUT

CAPITOLUL 1. EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ ÎN UCRAINA. STAREA ACTUALĂ, CONDIȚII

- 1.1. Componenta instituțională a educației la distanță
- 1.2. Componenta organizațională a educației la distanță
- 1.3. Componenta normativă și legală a educației la distanță
- 1.4. Aspecte tehnice ale educației la distanță
- 1.5. Componenta metodologică a educației la distanță
- 1.6. Componenta personalului în educația la distanță
- 1.7. Bibliografie Capitolul 1

CAPITOLUL 2. EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ ÎN MOLDOVA. STAREA ACTUALĂ

- 2.1. Componenta instituțională
- 2.2. Componenta organizațională
- 2.3. Componenta normativă
- 2.4. Componenta tehnică
- 2.5. Componenta metodologică
- 2.6. Componenta personalului
- 2.7. Bibliografie Capitolul 2

CAPITOLUL 3. EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ ÎN UE. STAREA ACTUALĂ

- 3.1. Componenta instituțională
- 3.2. Componenta organizațională
- 3.3. Componenta normativă
- 3.4. Componenta tehnică
- 3.5. Componenta metodologică
- 3.6. Componenta personalului
- 3.7. Bibliografie Capitolul 3

CONCLUZII

CAPITOLUL 1. EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ ÎN UCRAINA. STAREA ACTUALĂ, CONDIȚII

1.1. COMPONENTA INSTITUȚIONALĂ A EDUCAȚIEI LA DISTANȚĂ

Studiul structurii instituționale a educației la distanță este o sarcină crucială, deoarece compunerea componentelor structurale și coerența în funcționarea lor mutuală determină direct eficiența activității acesteia și, prin urmare, bunăstarea societății ca întreg. Având în vedere procesele de transformare și provocările care au loc în societate, inclusiv în educație, cercetările ulterioare menite să îmbunătățească structura mediului instituțional al educației la distanță sunt considerate promițătoare.

Structura instituțională a societății în general și a educației în particular este destul de complexă, diversă și dinamică, ceea ce creează dificultăți suplimentare în analiza acesteia.

Ideile fundamentale ale subiecților din societatea modernă care funcționează în cadrul limitelor, normelor și regulilor au fost fundamentate în lucrările reprezentanților tradiționalismului instituțional la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX. Una dintre aceste studii fundamentale este lucrarea celebrului instituționalist T. Veblen „Teoria clasei de timp liber: O studiu economic al instituțiilor” (1899). Mai târziu, în anii 1960 și 1980, R. Coase a dezvoltat o nouă direcție a instituționalismului – neo-instituționalismul – în cercetările sale, unde a studiat relația dintre entitățile de afaceri și diferite instituții sociale, care, împreună cu acordurile instituționale și actorii, formează baza mediului instituțional (Obushna 2016).

Când studiem mediul instituțional al educației la distanță în Ucraina, considerăm necesar să acordăm atenție distincției conceptuale dintre categoriile „instituție” și „institut”, bazându-ne pe identificarea etimologică a trăsăturilor lor cheie.

În prezent, există multe lucrări ale cercetătorilor referitoare la interpretarea categoriilor de bază ale teoriei instituționale, și anume „institut” și „instituție”. Un studiu al opiniilor cercetătorilor străini și naționali cu privire la conținutul teoretic și metodologic al categoriei „instituție” a condus la următoarea definiție: o instituție este

un tip de relație sau comportament al participanților într-o anumită comunitate care a evoluat evolutiv și este reglementat de reguli, norme, principii, viziuni ideologice, obiceiuri, tradiții stabilite și asigură satisfacția intereselor și nevoilor de bază ale unei anumite comunități în cadrul sistemelor legale, politice, economice și altor sisteme. Instituțiile se caracterizează prin următoarele trăsături:

- funcționalitate – asigură îndeplinirea funcțiilor social, economic sau politic semnificative ale unei anumite comunități sau ale societății ca întreg;
- universalitate – implică faptul că toți membrii comunității trebuie să respecte principiile, regulile, obiceiurile și normele;
- necesitate socială – apar evolutiv pe baza ideologiei comune și a intereselor comunităților sociale, a căror rezultat este satisfacția nevoilor societății la un anumit moment în timp prin organizațiile și instituțiile corespunzătoare;
- autoritatea este determinată de puterea influenței subconștiente asupra comportamentului uman a ordinii și regulilor tradiționale recunoscute în mod general, susținută de conștientizarea responsabilității pentru neconformarea cu acestea din partea structurilor legale ale instituțiilor respective;
- trăsătura psihologică – au o origine psihologică, deoarece apar pe baza ideologiei unui grup de participanți sociali și depind de caracteristicile lor mentale și culturale;
- exterioritatea explică variabilitatea instituțiilor, reacția lor la schimbările din dezvoltarea socială în conformitate cu acțiunea factorilor și circumstanțelor externe independente;
- organizare – implică formarea unui spațiu social, determinarea statutelor, rolurilor, responsabilităților participanților într-un anumit mediu instituțional (Makaliuk, Zhaldak, & Martynenko 2022).

Subliniind conținutul important al instituției pentru funcționarea subiecților în mediul instituțional, menționăm că este nelegitim ca unii cercetători să le identifice cu institutele.

În prezent, atunci când interpretează conținutul conceptului de „institut”,

cercetătorii sunt de acord cu recunoașterea formării sale structurale stabile. Tradus din latină, „institut” (institutum) înseamnă o instituție, o organizație, adică este un link „solid” în sistemul relațiilor economice. Un institut stabilește și diseminează regulile și reglementările specifice instituțiilor relevante. Merită să acordăm atenție unei trăsături a institutului, cum ar fi structura, adică prezența unei structuri specifice, a componentelor care funcționează pe o bază unificată.

Astfel, pe baza definiției lui D. North, se poate susține că o instituție este o „modalitate de a fi” utilizată într-un anumit mediu, care este determinată de reguli, obiceiuri, tradiții, norme de comportament, valori, legi etc.; un institut este un „mediu” în care drepturile și interesele participanților săi sunt realizate (North 1990).

Trăsăturile cheie ale institutelor includ statutul legal sau legitimitatea. Această concluzie derivă din interpretarea enciclopedică, conform căreia un „institut” este „un set de norme legale într-o anumită sferă a relațiilor sociale...” (Busel 2005). Acest lucru este confirmat și de abordările de înțelegere a institutelor în sursele științifice. T. Parsons a văzut instituturile ca un set de complexe normative specifice implicate în procesul de reglementare a comportamentului status-rol al indivizilor (Karmazina & Shurbovana 2006). P. Mayburd în lucrarea sa „Introducere în istoria gândirii economice. De la profeti la profesori” definește un institut ca „o ordine consacrată sub formă de lege, o instituție” (Medema & Warren 2003).

Trăsăturile caracteristice ale institutelor sunt considerate a fi:

- istoricitate – instituturile apar ca urmare a dezvoltării istorice a unei anumite sfere sociale;
- natura structurală, adică prezența elementelor constitutive în cadrul întregului care funcționează pe o bază unificată pentru a atinge un obiectiv comun;
- structură – fiecare institut funcționează în interacțiune și interdependență cu alte instituturi ale sistemului social;
- obiectivitate – capacitatea unui institut de a exista în afara conștiinței umane în răspuns la necesitatea de a satisface nevoile sociale fundamentale;
- coercitivitate – sunt dotate cu puterea de a schimba comportamentul indivizilor

în societate, indiferent de voința și dorințele acestora (de exemplu, obligația de a plăti impozite sau de a presta serviciul militar);

– ierarhie – prezența relațiilor verticale în cadrul institutului cu subordonare clară între organizațiile și organele care fac parte din structura sa;

– capacitate organizatorică – capacitatea de a asigura reproducerea unui set de institute omogene ca un sistem integrat pentru implementarea unor anumite activități social importante;

– consacrarea legală sau legitimitatea. Așa cum s-a menționat mai sus, institutele oferă suport legal pentru regulile și procedurile generate de instituții specifice (Makaliuk, Zhaldak, & Martynenko 2022).

În conformitate cu trăsăturile de mai sus, un institut este o formare structurală stabilă care asigură implementarea uneia sau a unui set de institute omogene prin consolidarea legală a modelelor raționale de comportament și acțiuni ale unui anumit grup de membri ai societății legați printr-un interes comun sub formă de legi, reglementări, instrucțiuni și proceduri, ceea ce contribuie la creșterea nivelului de organizare a societății și întărirea ordinii sociale.

De obicei, un institut este un model al unui întreg set de organizații, imboldul pentru crearea și baza căruia este o instituție care determină limitele structurale și funcționale ale implementării relațiilor economice durabile și relațiilor între părțile și subiecții spațiului socio-economic. Așa cum subliniază O. Sysoiev (2014), formarea institutelor și forma lor organizațională se datorează interacțiunii evolutive a formelor funcționale și structurale în societate, care reflectă, respectiv, instituțiile și organizațiile.

În același timp, cercetătorii studiază acum fenomenul „institutelor informale” și le definesc ca „forme de interacțiune care nu au fost legalizate în practica juridică, dar care există în viața reală...” (Zapuhlyak 2016). Totuși, există alți cercetători care nu sunt de acord cu definiția de mai sus și cu formarea categoriei „institutelor informale”, considerând că un institut generalizează și poate combina instituții formale și informale, dar trebuie să aibă o bază legală. Susținem această abordare, așa că

propunem să definim activitățile unui institut educațional bazat pe principiile instituțiilor non-formale ca un „institut de educație non-formală”. Adaptând această abordare metodologică la tema cercetării – „componenta instituțională a educației la distanță”, mediul instituțional al educației la distanță va arăta astfel (Fig. 1.1.1).

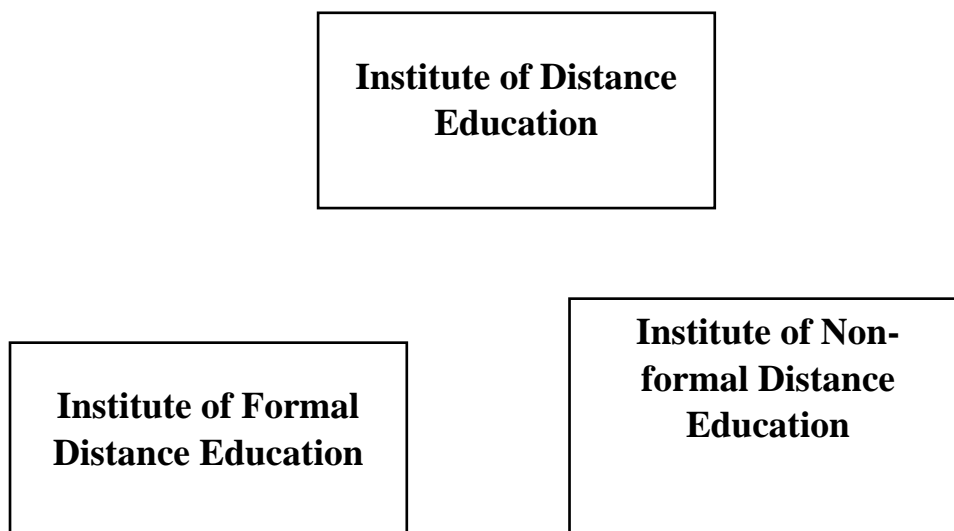

Fig. 1.1.1. Componente structurale ale mediului instituțional al educației la distanță*.

** Sursa: designul autorilor*

Astfel, institutele de educație la distanță formale și non-formale nu pot fi înființate sau funcționa fără instituții, în timp ce instituțiile, la fel ca anumite reguli, obiceiuri sau tradiții, există în afara institutelor și pot fi sau nu ulterior legitimize și implementate într-un anumit institut.

Componenta instituțională a educației la distanță în Ucraina, bazată pe principalele dispoziții ale teoriei instituționale, include instituții formale și non-formale implicate în formarea, reglementarea, organizarea și implementarea sistemului de educație la distanță și a suportului său tehnic, științific, metodologic și financiar.

Sub influența instituțiilor de educație la distanță, s-a format structura și relațiile participanților la institutul de educație la distanță (Fig. 1.1.2).

Instituțiile de educație la distanță formale includ: Ministerul Educației din Ucraina, care guvernează instituțiile de cercetare, instituțiile educaționale și agențiile guvernamentale responsabile pentru conținutul și calitatea serviciilor educaționale; asociații și organizații profesionale; Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior; agenții internaționale pentru asigurarea calității educației; instituții și organizații internaționale.

Institutul de Educație Non-Formală la Distanță completează structurile formale și oferă oportunități suplimentare (non-formale) de comunicare, schimb de experiență și auto-dezvoltare. Acesta creează un mediu favorabil pentru participarea activă a studenților și îi susține în procesul de învățare.

Nivel macro. Instituțiile de nivel macro (nivel național) sunt legate de formarea politicilor, legislației, standardelor și diferitelor tipuri de programe și cursuri educaționale. Principala instituție care reglementează organizarea educației la distanță în Ucraina este Ministerul Educației și Științei din Ucraina (MES). Principiile și funcțiile de bază ale MES în sistemul educației la distanță sunt definite în Legea Ucrainei „Despre Educație” din 05.09.2017 nr. 2145-VIII, „Despre Învățământul Superior” din 01.07.2014 nr. 1556-VII, „Despre Aprobarea Regulamentului Ministerului Educației și Științei din Ucraina” din 16.10.2014 nr. 630 și în alte acte normative. MES definește principiile de bază ale organizării și implementării învățământului la distanță prin Ordinul „Regulament privind Învățământul la Distanță” din 25.04.2013 nr. 466. Conform principiilor acestuia, învățământul la distanță reprezintă un proces individualizat de dobândire a cunoștințelor, abilităților și metodelor de activitate cognitivă umană, care se desfășoară în principal prin interacțiunea indirectă a participanților la procesul educațional care sunt îndepărtați unii de alții într-un mediu specializat care funcționează pe baza celor mai moderne tehnologii psihologice, pedagogice și de informație și comunicare.

Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (denumită în continuare Agenția Națională) este un organism colegial permanent

autorizat de Legea Ucrainei „Despre Învățământul Superior” pentru a implementa politica de stat în domeniul asigurării calității în învățământul superior. Conform Statutului Agenției Naționale, principalele sale funcții legate de educația la distanță sunt formarea cerințelor pentru sistemul de asigurare a calității în învățământul superior, analiza calității activităților educaționale ale instituțiilor de învățământ superior, pregătirea și publicarea unui raport privind calitatea învățământului superior în Ucraina, precum și formularea de propuneri pentru susținerea legislativă a calității învățământului superior (Statutul Agenției Naționale pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior).

În plus față de funcția de reglementare, Agenția Națională oferă asistență consultativă instituțiilor de învățământ superior în dezvoltarea și implementarea programelor educaționale, inclusiv cele legate de învățământul la distanță.

La nivel național, Ucraina are o rețea de instituții de cercetare subordonate Ministerului Educației și Științei, Academiei Naționale de Științe din Ucraina și academiilor de ramură din Ucraina (147 de instituții de cercetare și 35 de întreprinderi de cercetare și producție) care oferă suport științific, consultativ, metodologic și informațional pentru dezvoltarea educației la distanță. Interacțiunea dintre instituțiile de cercetare și Institutul de Educație la Distanță stimulează dezvoltarea inovațiilor și îmbunătățirea calității educației. Instituțiile de cercetare joacă un rol important în furnizarea unei educații la distanță de înaltă calitate și eficiente, care să răspundă nevoilor mediului educațional modern și să promoveze diseminarea cunoștințelor și educației în societate. În sistemul educației la distanță, instituțiile de cercetare îndeplinesc următoarele funcții:

- cercetarea principiilor teoriei și practicii învățământului la distanță;
- suport științific și metodologic pentru introducerea învățământului la distanță în activitățile educaționale ale instituțiilor de învățământ superior;
- formarea specialiștilor în învățământul la distanță pentru institutele de educație profesională, instituțiile de învățământ superior și autoritățile de educație de stat;

– dezvoltarea profesională planificată a personalului managerial și didactic în învățământul cu frecvență și la distanță etc.

Instituțiile de cercetare ale MES din Ucraina care contribuie cel mai mult la dezvoltarea educației la distanță în Ucraina sunt Instituția Științifică de Stat „Institutul pentru Modernizarea Conținutului Educației” (IMEC) și Instituția de Stat „Centrul Științific și Metodologic pentru Învățământul Superior și Profesional Pre-Universitar ‘Agrosvita’” (SI „SMC ‘Agrosvita’”). Conform statutelor acestor instituții, funcțiile principale legate de educația la distanță sunt suportul științific, educațional și metodologic pentru dezvoltarea inovativă și îmbunătățirea calității educației în Ucraina; administrarea și suportul Platformei Naționale de Educație Electronică; desfășurarea de activități educaționale pentru a familiariza publicul cu rezultatele dezvoltării și implementării inovațiilor în educație etc. Astfel, activitățile acestor instituții de cercetare au un impact direct asupra dezvoltării și funcționării Institutului de Educație la Distanță.

Merită menționat că asociațiile și organizațiile profesionale dezvoltă acum activ educația la distanță. De exemplu, Sistemul Ucrainean de Învățare la Distanță (UDL System), care este o organizație partener care reunește instituții de învățământ superior, instituții de cercetare, bănci, corporații și organizații nonprofit pentru a crea o nouă calitate prin utilizarea celor mai recente tehnologii informaționale în educație. Obiectivele Sistemului UDL sunt extinderea domeniului serviciilor educaționale în Ucraina prin utilizarea tehnologiilor Web pentru a face procesul de învățare și cercetare mai eficient, accesibil și interactiv; oferirea de servicii de formare pentru afaceri și indivizi din Ucraina prin învățământ la distanță utilizând CD-ROM-uri, e-mail și internet; oferirea de formare profesională și dezvoltare în educația la distanță, dezvoltarea cursurilor online și predarea la distanță prin intermediul diferitelor platforme; dezvoltarea de parteneriate cu instituțiile educaționale din Ucraina și din alte țări, etc.

Activitatea organizațiilor și instituțiilor de educație formală și non-formală, a agențiilor guvernamentale și a organizațiilor internaționale, precum și interacțiunea lor

În cadrul reglementării și implementării educației la distanță asigură formarea continuă a cadrelor didactice și a altor participanți la procesul educațional (elevi, studenți, cercetători, practicieni, etc.) și contribuie la crearea unui sistem de educație la distanță.

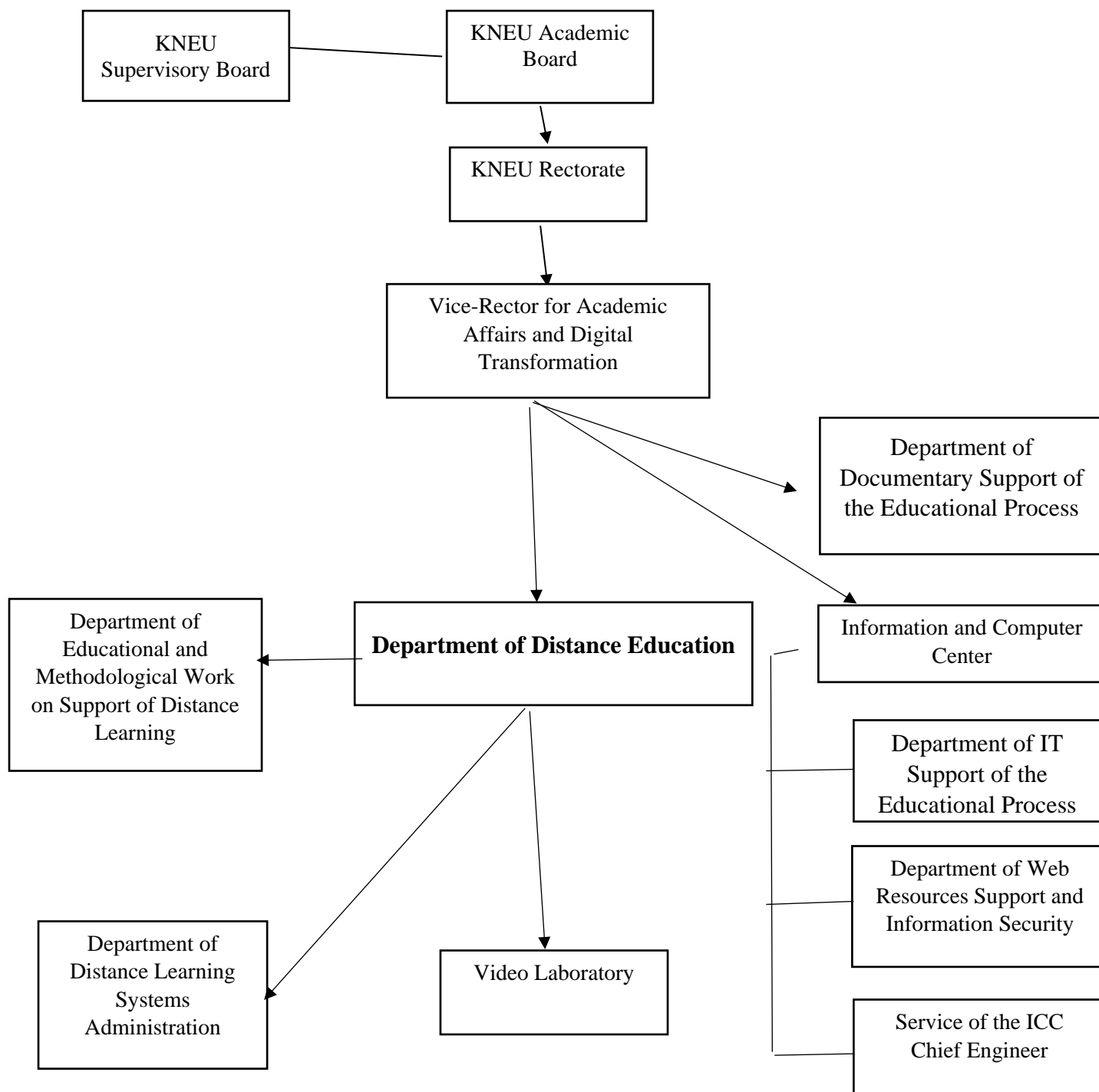

Fig. 1.1.3. Structura instituțională a sistemului de educație la distanță la KNEU numit după V. Hetman.*.

* Sursa: designul autorilor

Având în vedere cerințele pieței muncii pentru competențele absolvenților universităților economice, KNEU ține cont de necesitatea de a restructura procesul educațional pe baza unui model centrat pe student, unde conținutul și organizarea educației sunt formate prin focalizarea pe rezultatul final planificat, mai degrabă decât pe resursele disponibile (științifice, pedagogice, metodologice etc.). În acest context, metodele de învățare activă, învățarea programată, auto-educația și învățarea la distanță joacă un rol semnificativ în asigurarea activităților de învățare eficiente și atingerea obiectivelor stabilite.

Având în vedere experiența pozitivă a KNEU în implementarea învățării la distanță centrate pe student, precum și unificarea abordării privind structura instituțională și conținutul serviciilor educaționale, propunem utilizarea structurii instituționale recomandate pentru educația la distanță (în funcție de numărul de studenți de la Universitate) atunci când se introduce educația la distanță în universitățile ucrainene (Fig. 1.1.4.).

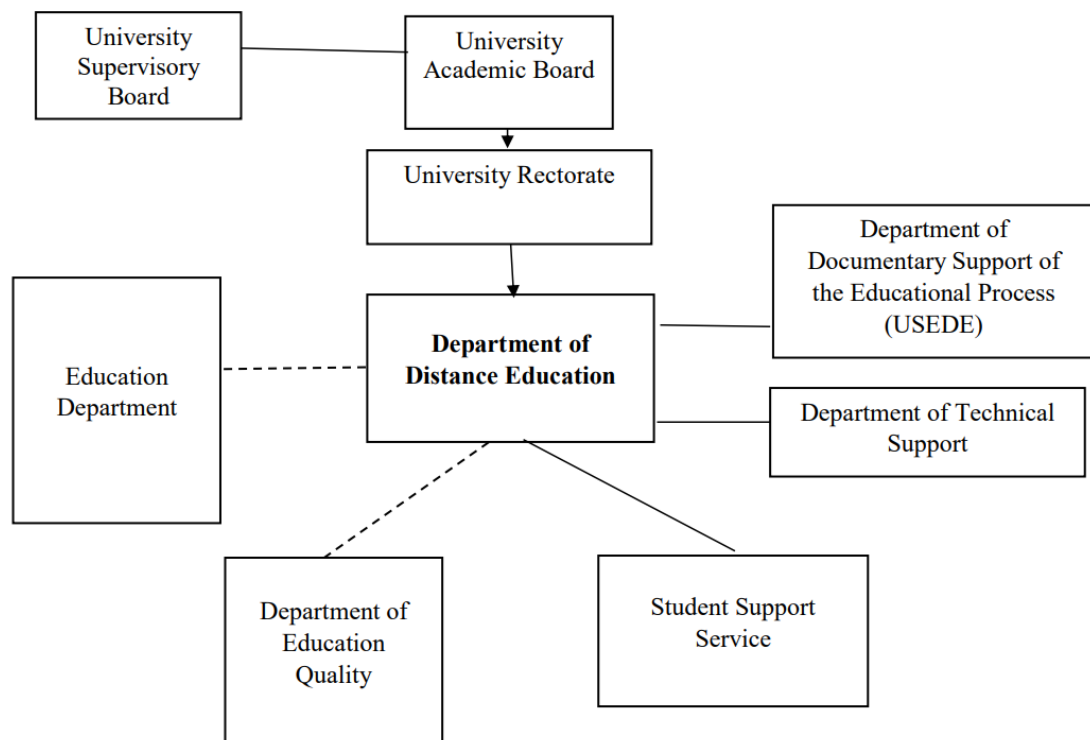

Fig. 1.1.4. Structura instituțională recomandată pentru educația la distanță în universitățile ucrainene *.

** Sursa: designul autorilor*

Thus, in the context of current challenges and opportunities, distance education is a necessary and promising area of national education development, which contributes to the accessibility, quality and innovation of higher education in Ukraine. Implementation of the EU best practices for distance learning by Ukrainian higher education institutions in response to the requests of modern higher education seekers and labor market will help:

1. expanding access to education;
2. flexibility of learning – distance education allows students to study at convenient time, adapt their studies to their personal rhythms and schedules, and combine education with work, family responsibilities and other obligations;
3. innovative learning;
4. internationalization of Ukrainian higher education and increasing its attractiveness for foreign students;
5. development of relevant infrastructures;
6. cooperation between universities, opening up opportunities for the exchange of knowledge, resources and experience in the development and implementation of distance learning programs;
7. constant updating of curricula and their adaptation to modern labor market requirements and technological changes.

Taking into account the results of the study, it should be noted that effective interaction of institutions at the macro- and micro-levels will contribute to the active development of distance education in Ukraine, which meets the needs of the modern global educational environment.

1.2. COMPONENTA ORGANIZATORICĂ A EDUCAȚIEI LA DISTANȚĂ

Principiile de bază și formele de organizare a învățării la distanță în instituțiile de învățământ superior din Ucraina

Sistemul de organizare a procesului educațional în învățarea la distanță este format în conformitate cu următoarele reglementări de bază:

1. La nivelul Verkhovnei Rade a Ucrainei: Legea Ucrainei „Despre Învățământul Superior” din 01.07.2014 nr. 1556-VII; Legea Ucrainei „Despre Programul Național de Informatizare” din 01.12.2022 nr. 2807-IX.

2. La nivelul Ministerului Educației și Științei din Ucraina: Regulamentul privind Învățământul la Distanță din 25.04.2013 nr. 466, cu modificările aduse prin Ordinul Ministerului Educației și Științei nr. 660 din 01.06.2013, nr. 761 din 14.07.2015, nr. 1115 din 08.09.2020; Cerințe pentru Instituțiile de Învățământ Superior și Instituțiile de Educație Postuniversitară, Instituțiile Științifice, Educaționale și de Cercetare care oferă servicii de învățare la distanță pentru formarea și dezvoltarea profesională a specialiștilor în domeniile și specialitățile acreditate din 30.10.2013 nr. 1518.

3. La nivelul instituțiilor de învățământ superior: reglementările privind învățământul la distanță sau forma de educație la distanță; reglementările privind cursurile la distanță (resurse educaționale electronice) și certificarea acestora; reglementările privind unitatea structurală responsabilă pentru organizarea educației la distanță la universitate și alte reglementări care guvernează procesul educațional.

Scopul introducerii învățământului la distanță la universități este de a oferi servicii educaționale prin utilizarea tehnologiilor moderne de informație și comunicație în predare la anumite niveluri educaționale sau de calificare în conformitate cu standardele de educație de stat.

Obiectivul învățământului la distanță este de a oferi cetățenilor posibilitatea de a-și exercita dreptul constituțional la învățământ superior și dezvoltare profesională,

indiferent de sex, rasă, naționalitate, statut social și de proprietate, ocupație, tip și natura angajării, convingeri ideologice, apartenență politică, atitudine față de religie, credință, stare de sănătate, loc de rezidență, în conformitate cu abilitățile lor. În consecință, învățământul la distanță este orientat în principal către următoarele categorii de solicitanți:

- persoane cu nevoi speciale în legătură cu organizarea educației; – persoane care obțin simultan învățământ superior în mai multe programe educaționale la una sau mai multe instituții de învățământ superior;

- persoane care locuiesc în locații geografice îndepărtate de instituția de învățământ superior;

- cetățeni ai Ucrainei care locuiesc temporar sau permanent în străinătate;

- toți solicitanții pentru procesul educațional în circumstanțe speciale.

Conform legislației ucrainene, învățământul la distanță se realizează prin:

- utilizarea învățământului la distanță ca formă separată de educație;

- utilizarea tehnologiilor de învățare la distanță pentru a oferi educație în diverse forme.

În conformitate cu aceasta, învățământul la distanță poate fi implementat în instituțiile de învățământ superior:

- ca o formă separată de învățământ superior (la distanță) pentru studenții de toate nivelurile de învățământ superior;

- prin susținerea organizării procesului educațional pentru studenții la zi și la distanță prin utilizarea fragmentată a tehnologiilor de învățare electronică;

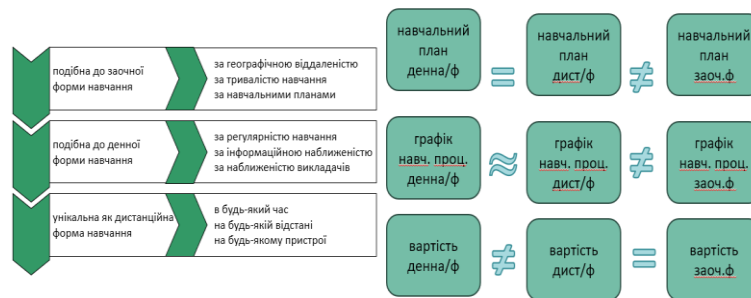
- ca un format pentru organizarea procesului educațional (la distanță, mixt) în formele de învățământ superior la zi și la distanță în circumstanțe speciale prin utilizarea sistematică a tehnologiilor de învățare electronică;

- prin învățarea la distanță a modulelor individuale ale anumitor discipline academice de către studenți pe baza platformelor massive de cursuri online (Coursera, Udemy, edX etc.).

Învățarea la distanță în general și forma de educație la distanță în particular

necesită crearea unui mediu educațional digital unificat la universitate, care este de obicei implementat pe baza sistemelor de gestionare a învățării. Cel mai comun sistem în universitățile ucrainene este Moodle. Prin acest mediu se oferă servicii de învățare la distanță și se stabilește comunicarea educațională. Prin urmare, atunci când se formulează principiile de bază ale organizării învățării la distanță, universitățile ar trebui să țină cont de principalele capacități și limitări ale acestor platforme.

Pe baza scopului, obiectivelor, formelor de implementare și publicului țintă, pot fi identificate două principii principale ale învățării la distanță: – capacitatea de a primi educație oricând, oriunde și pe orice dispozitiv; – învățarea la distanță ar trebui să fie similară cu educația la zi transferată în lumea virtuală (Fig. 1.2.1).

Similar cu educația la distanță – în ceea ce privește distanța geografică, durata studiului, curricula

Similar cu educația la zi – în ceea ce privește regularitatea formării, proximitatea informațională, apropierea de cadre didactice

Unic ca formă de învățare la distanță – are loc în orice moment, la orice distanță, pe orice dispozitiv

Curriculum educație la zi | Curriculum învățare la distanță | Curriculum educație la distanță parțială

Program academic la zi | Program academic învățare la distanță | Program academic educație la distanță parțială

Taxă de școlarizare la zi | Taxă de școlarizare învățare la distanță | Taxă de școlarizare educație la distanță parțială

Particularitățile utilizării tehnologiilor de învățare electronică, categoria specifică de studenți și experiența limitată în implementarea învățării la distanță în universitățile ucrainene necesită, pe de o parte, o abordare specială pentru organizarea și reglementarea învățării la distanță și, pe de altă parte, consistență cu educația la zi și la distanță parțială.

Statistici privind furnizarea de servicii de învățare la distanță de către universitățile ucrainene

La nivelul întregii Ucraine, învățarea la distanță nu este o formă răspândită de învățământ superior. În special, chiar și după o creștere a introducerii acesteia în 2023, numărul ofertelor în diverse specialități de învățământ la zi și la distanță parțială depășește cu mult numărul ofertelor în formă de educație la distanță. În general, doar un număr mic de universități ucrainene oferă servicii de învățare la distanță (de exemplu, la nivel de licență, doar 14 universități, inclusiv participantul la proiectul DEFEP, KNEU numit după V. Hetman). Tabelul 1.2.1 rezumă datele privind propunerile competitive deschise în timpul campaniei de admitere din 2023 la nivelurile de licență și master, în timp ce figurile 1.2.2 și 1.2.3 ilustrează raportul general al ofertelor competitive în funcție de forma de studiu.

Tabelul 1.2.1
Numărul de propuneri competitive la nivelurile de licență și master în funcție de formele de educație și domeniile de studiu în Ucraina în 2023

Field of study	Bachelor's degree			Master's degree		
	Full-time learning	Part-time learning	Distance learning form	Full-time learning	Part-time learning	Distance learning form
01-Education/Pedagogy	1562	1003	6	711	933	1
02-Culture and arts	688	386	58	392	203	16
03-Humanities	513	224	8	421	241	5
04-Theology	10	8	0	9	8	0
05-Social and behavioral sciences	646	473	16	554	488	7
06-Journalism	119	79	4	85	53	3
07-Management and administration	1232	1019	49	1114	1011	37
08-Law	266	240	9	198	190	6
09-Biology	52	26	0	64	33	0
10-Natural Sciences	344	135	2	388	148	0
11-Mathematics and statistics	100	14	0	100	17	0

12- Information technologies	611	351	21	486	280	11
13-Mechanical engineering	405	248	4	466	249	4
14- Electrical engineering	322	202	3	339	197	3
16-Chemical engineering and bioengineering	122	79	0	134	68	0
17-Electronics, automation and electronic communications	429	202	2	426	91	2
18-Manufacturing and technology	310	204	2	305	214	4
19-Architecture and construction	284	176	6	387	290	2
20-Agricultural sciences and food	328	249	1	272	216	0
21-Veterinary	0	0	0	9	0	0
22-Healthcare	144	5	0	136	38	4
23-Social work	146	121	1	100	83	1
24-Service industry	270	185	11	161	134	5
25-Military sciences, national security, state border security	12	7	0	9	10	0
26-Civil security	82	58	0	89	84	0
27-Transportation	294	211	1	245	165	1
28-Public management and administration	106	79	6	145	190	4
29-International relations	182	89	7	158	104	6
Total result	9579	6073	217	7903	5738	122

Sursa: compilată de autori conform site-ului

https://vstup.edbo.gov.ua/offers/?qualification=1&education_base=40 &speciality=051&education_for data as of 28.08.2023

Învățare cu frecvență (60%) Învățare cu frecvență redusă (38%) Învățare la distanță (1%).

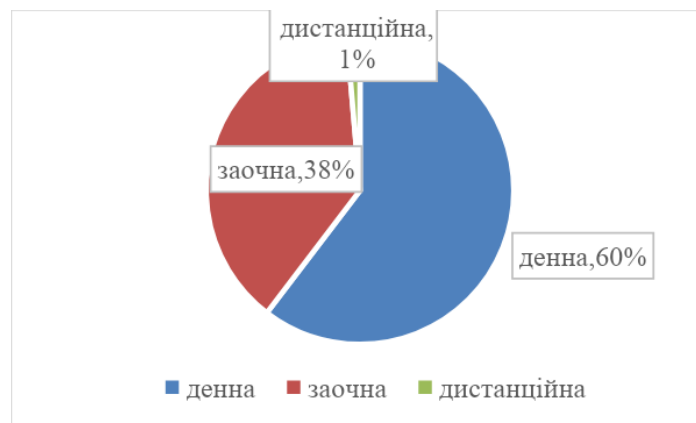

Fig. 1.2.2. Numărul de oferte competitive pe formele de studiu la nivel de licență în 2023.

Învățare cu frecvență (57%) Învățare cu frecvență redusă (42%) Învățare la distanță (1%)

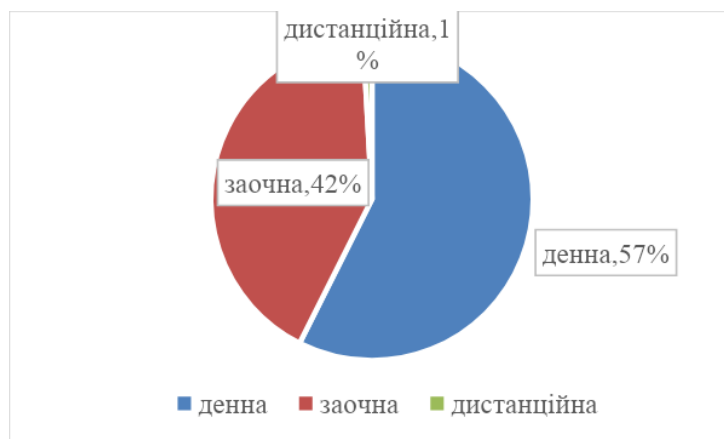

Fig. 1.2.3. Numărul de oferte competitive pe formele de studiu la nivel de master în 2023.

Sursa: compilată de autori conform site-ului

https://vstup.edbo.gov.ua/offers/?qualification=1&education_base=40_&speciality=051&education_for data as of 28.08.2023

Universitățile partenere ucrainene ale proiectului DEFEP nu au experiență în furnizarea serviciilor de învățare la distanță, cu excepția KNEU numit după V. Hetman. Această universitate a introdus inițial învățarea la distanță în 2013 la nivel de licență în următoarele specializări: Cibernetică Economică, Economie Internațională, Economie de Afaceri, Managementul Resurselor Umane și Economie a Muncii, Statistică Aplicată, Marketing, Finanțe și Credit, Contabilitate și Audit și Management (denumirile sunt date conform vechii clasificări). De-a lungul timpului, lista programelor educaționale s-a extins în cadrul autonomiei universității, iar programele de master au fost adăugate. Statisticile privind numărul de aplicații* (*fiecare solicitant poate aplica pentru mai multe programe educaționale și mai multe forme de studiu) pentru învățarea la distanță la KNEU pentru licență și pe programele educaționale sunt prezentate în Tabelul 1.2.2, iar dinamica numărului de aplicații este ilustrată în Fig. 1.2.3.

Tabelul 1.2.2 Numărul de aplicații pentru forma de învățare la distanță la KNEU
pe programele educaționale și nivelurile de educație

Specialization	Educational program	Number of applications submitted			
		in 2023	in 2022	in 2021	in 2020
Bachelor's degree (total)		423	223	110	142
051 Economics	International Economics	92	57	21	24
	Enterprise Economics	53	32	14	17
	Economic Cybernetics	41	20	13	12
071 Accounting and Taxation	Accounting and Auditing			7	4
072 Finance, Banking, Insurance and Stock Market	Corporate Finance	73	28	4	10
	Finance				10
073 Management	Business Organization Management				12
	Human Resources Management				6
	Social Sector Management	55	21	10	12
075 Marketing	Marketing	109	65	21	21
122 Computer Sciences	Computer Sciences			20	14
Master's degree (total)		56	55	83	66
051 Economics	International Economics	10	8	14	14
	Economic Cybernetics and Data Science	7	14	21	11
072 Finance, Banking, Insurance and Stock Market	Investment Management	11			
	Financial Management and Controlling	9	23	13	15
073 Management	International Management	8		15	14
	Human Resources Management			7	2
076 Entrepreneurship and Trade	Innovative Entrepreneurship and Digital Leadership	8			
	Entrepreneurship			13	10
232 Social Security	Social Management	3	10		
TOTAL					

Sursa: compilată de autori pe baza site-ului <https://vstup.osvita.ua/r27/337/>

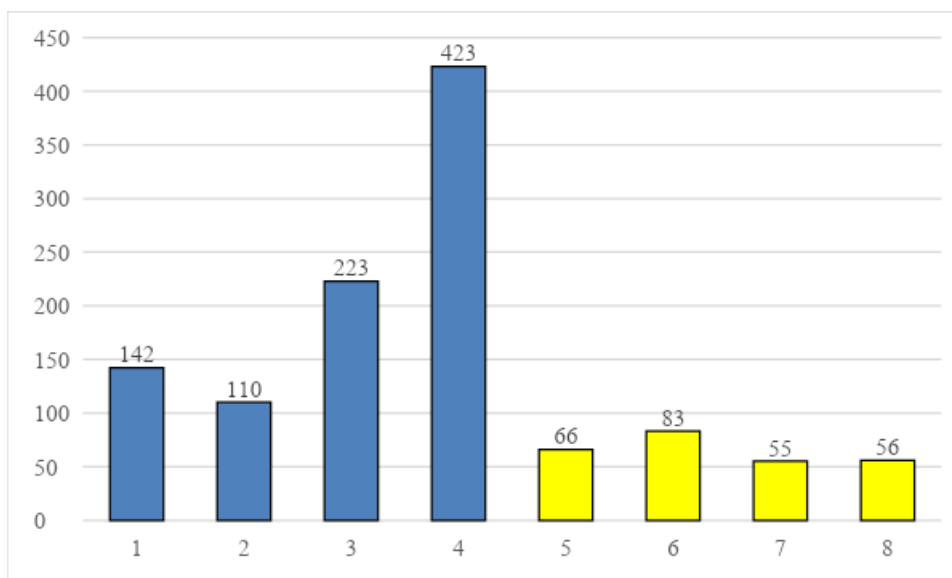

Fig. 1.2.3. Dinamica numărului de cereri depuse la KNEU pentru forme de învățământ la distanță în funcție de nivelul de educație

Source: compiled by the authors based on the website <https://vstup.osvita.ua/r27/337/>

În același timp, numărul de cereri nu reflectă chiar cererea reală de învățământ la distanță. Mai interesante sunt statisticile privind studenții efectiv înscriși în această formă. Statisticile generale privind numărul de studenți la învățământul la distanță la nivel de licență la KNEU sunt prezentate în Fig. 1.2.4.

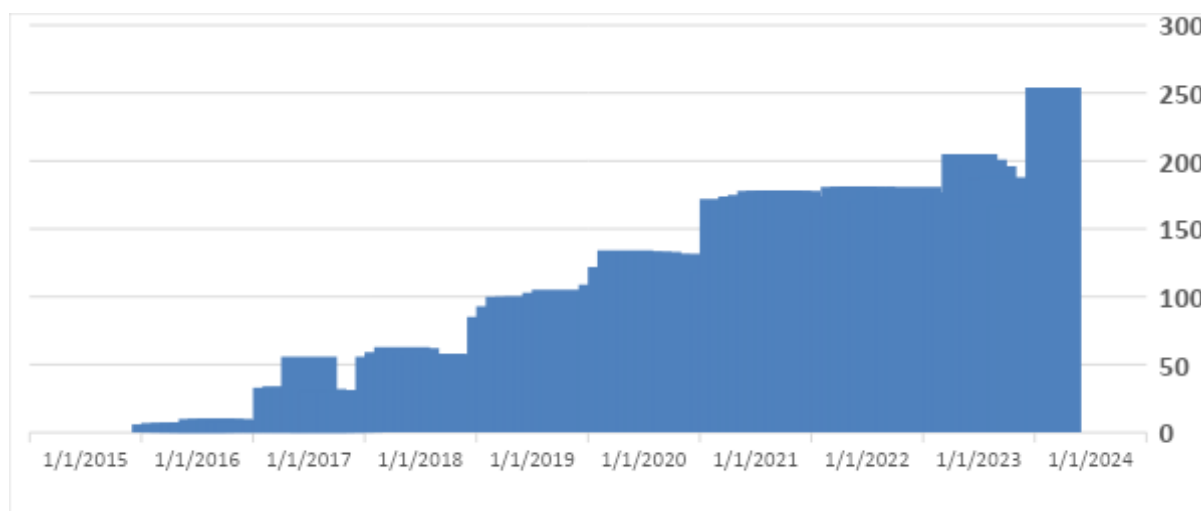
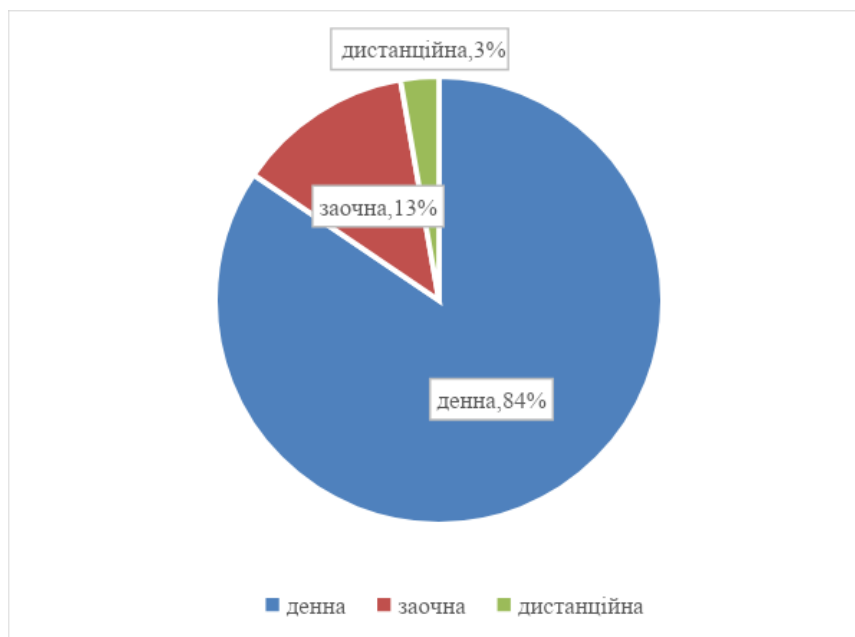

Fig. 1.2.4. Dinamica numărului de aplicații la KNEU pentru forma de învățare la distanță pe nivelul de educație

Sursa: compilată de autori pe baza site-ului <https://vstup.osvita.ua/r27/337/>

În ceea ce privește structura candidaților KNEU pe diferite forme în termeni de ani și niveluri de studiu, aceasta corespunde statisticilor naționale (Fig. 1.2.5).

Full-time learning (84%) Part-time learning (13%) Distance learning (3%)

Fig. 1.2.5. Numărul de studenți pe forme de studiu la nivel de licență în KNEU la data de 30.08.2023

Nivelurile de învățământ superior și programele educaționale în care este recomandabil să se introducă învățarea la distanță

După cum se poate observa din tabelele 1.2.1 și 1.2.2, universitățile ucrainene au experiență în implementarea învățării la distanță la nivelurile de licență și masterat ale învățământului superior. În același timp, problema introducerii învățării la distanță ca formă separată de învățământ la nivel de doctorat rămâne relevantă.

Analiza listei specializărilor pentru care se oferă învățământ la distanță în universitățile ucrainene (conform site-ului web al Agenției de Stat pentru Educație și Cercetare din Ucraina <https://info.edbo.gov.ua/>, rezumată în tabelul 1.2.1) sugerează că există oportunități semnificative pentru implementarea acestuia în procesul educațional. În același timp, introducerea învățământului la distanță nu este recomandabilă sau imposibilă în toate programele educaționale, datorită necesității de

a dezvolta abilități practice, de exemplu, pentru studenții la medicină, fizicieni, cadeți etc., deoarece necesită utilizarea de echipamente de laborator specializate, dispozitive, practică, necesitatea de a menține nivelul de secretizare a programului etc. Acesta este motivul pentru care nu există propuneri competitive în specialitățile relevante.

Crearea programului procesului educațional în învățarea la distanță.

In accordance with the law, *the term of study of students*, trainees in distance learning at the appropriate educational level is set by the higher education institution within its autonomy and approved by the decision of the Academic Council and is usually similar to other forms of education.

Based on the long-term experience of KNEU named after V. Hetman, we *propose* to develop *the schedule of the educational process* in the distance learning form, taking into account the following features:

- the terms of training specialists at the first (bachelor's) level of higher education — three years and ten months; at the second (master's) level of higher education — one year and six months (for specialties with a total of 120 ECTS credits — one year and nine months);
- the academic year, except for graduate courses, lasts 12 months and begins in the 3rd week of September;
- the first two weeks of the autumn semester are allocated for the elimination of academic differences of students transferring to distance learning and for updating user profiles in all university information systems;
- the academic year is divided into two semesters (autumn and spring);
- the duration of theoretical training, examination sessions and practices is 15 weeks each semester (except for the last semester of study); the duration of winter and summer sessions is four weeks;
- winter session is held in remote asynchronous mode; summer session — in face-to-face synchronous mode (in university classrooms);

- the schedule of consultations and examinations of distance learning sessions is formed individually for each applicant separately by the staff of the directorates / deans of the relevant educational and research institutes / faculties or by agreement between the research and teaching staff and the applicant;
- in some cases, if the applicant cannot come to the summer (full-time) session within the time limits established by the curriculum due to objective circumstances, as evidenced by a relevant supporting document, he/she is given the right to take the exam online using the Moodle system;
- academic debts are eliminated after the examination sessions.

Such a schedule is consistent with the schedule of full-time students, which allows for effective organization of the study of academic disciplines, similar to the full-time form, as well as joint events and training sessions, if necessary. In addition, the coordination between full-time and distance learning schedules allows a smoother “migration” of students from one form of study to another.

Creation of the curriculum for distance learning

Conform legii, durata studiului studenților, cursanților în învățarea la distanță la nivelul educațional corespunzător este stabilită de instituția de învățământ superior în cadrul autonomiei sale și aprobată prin decizia Consiliului Academic, fiind de obicei similară cu alte forme de educație. Pe baza experienței pe termen lung a KNEU numit după V. Hetman, propunem să se dezvolte programul procesului educațional în forma de învățare la distanță, având în vedere următoarele caracteristici:

- termenele de formare a specialiștilor la primul (licență) nivel de învățământ superior — trei ani și zece luni;
- la al doilea (master) nivel de învățământ superior — un an și șase luni (pentru specialitățile cu un total de 120 de credite ECTS — un an și nouă luni);
- anul academic, cu excepția cursurilor de absolvire, durează 12 luni și începe în a treia săptămână din septembrie; – primele două săptămâni ale semestrului de toamnă sunt alocate pentru eliminarea diferențelor academice ale studenților care

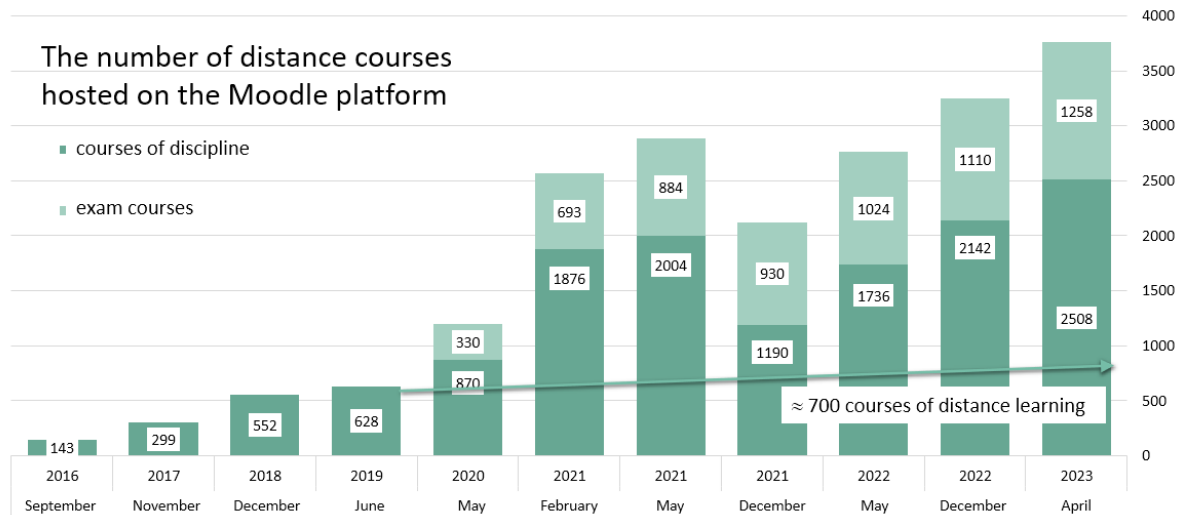
transferă la învățarea la distanță și pentru actualizarea profilurilor utilizatorilor în toate sistemele informaționale ale universității;

- anul academic este împărțit în două semestre (toamnă și primăvară);
- durata formării teoretice, sesiunilor de examene și practicii este de 15 săptămâni fiecare semestru (cu excepția ultimului semestru de studiu); durata sesiunilor de iarnă și vară este de patru săptămâni;
- sesiunea de iarnă se desfășoară în mod asincron de la distanță; sesiunea de vară — în mod față în față, în sălile de clasă ale universității;
- programul consultațiilor și examenelor sesiunilor de învățare la distanță este format individual pentru fiecare solicitant în parte de către personalul direcțiilor / decanatelor instituțiilor educaționale și de cercetare relevante sau prin acord între personalul didactic și solicitant;
- în unele cazuri, dacă solicitantul nu poate veni la sesiunea de vară (în persoană) în termenul stabilit de curriculum din cauza unor circumstanțe obiective, așa cum este dovedit printr-un document de susținere relevant, el/ea are dreptul de a susține examenul online folosind sistemul Moodle;
- datoriile academice sunt eliminate după sesiunile de examinare. Un astfel de program este consistent cu programul studenților cu frecvență, ceea ce permite organizarea eficientă a studiilor disciplinelor academice, similar formei de frecvență, precum și a evenimentelor comune și a sesiunilor de formare, dacă este necesar. În plus, coordonarea între programele de frecvență și cele de învățare la distanță permite o „migrație” mai ușoară a studenților de la o formă de studiu la alta.

Crearea curriculumului pentru învățarea la distanță

Pentru a crea un mediu de învățare unificat și principii unificate de studiere a componentelor educaționale, toate disciplinele academice prevăzute în planurile de învățământ ale formei de învățământ la distanță a programelor educaționale relevante trebuie să fie prevăzute cu cursuri la distanță complet funcționale, găzduite pe platforma de învățământ la distanță la nivel universitar și să îndeplinească aceleași cerințe privind structura și conținutul acestora. KNEU utilizează Moodle LMS, iar

cerințele-cadru pentru cursurile la distanță sunt descrise în Regulamentul privind cursurile la distanță și certificarea acestora la KNEU, numit după V. Hetman.

Pentru a crea un mediu de învățare unificat și principii unificate de studiere a componentelor educaționale, toate cursurile de învățământ la distanță ale disciplinelor academice care oferă învățământ la distanță ar trebui să asigure un ritm uniform de stăpânire a disciplinei, care este reglementat din punct de vedere tehnic prin stabilirea de termene limită, dar este permisă munca neuniformă a solicitantului pe parcursul semestrului cu termene limită flexibile.

Pe baza principiului „învățare oricând și oriunde” și a lipsei de interacțiune sincronă între lectori și cursanții la distanță, clasele general recunoscute - prelegere, seminar, clasă practică, clasă de laborator - erau inacceptabile pentru organizarea învățării, deoarece au un interval de timp precis definit. Prin urmare, la KNEU a fost introdus un nou tip de clasă, numită după V. Hetman - o clasă de învățământ la distanță, care este principalul tip de clasă pentru studenții de la distanță, cu o durată de o săptămână.

O clasă de învățământ la distanță este un tip de clasă în care interacțiunea dintre subiecții de învățare are loc exclusiv prin intermediul platformei Moodle și care presupune implementarea acestei interacțiuni într-un mod asincron. În acest caz, interacțiunea dintre subiecții învățării la distanță are loc cu o întârziere în timp, de

exemplu, lucrul studentului cu materialul educațional al cursului la distanță (vizionarea de prelegeri video, ascultarea de fișiere audio, lucrul cu materialul educațional textual etc., discuții pe forum, completarea temelor, susținerea de teste, schimbul de mesaje în sistemul e-learning). Deși planul de învățământ nu prevede consultații sau cursuri în mod sincron (cu excepția cursurilor de limbi străine), consultațiile online în mod sincron sunt permise prin acord între studenți și personalul academic.

Sistemul de evaluare

The compliance of the level of acquired knowledge, skills and abilities of distance learning students with the requirements of regulatory documents is ensured by *a system of control measures*.

The following types of control measures are used in the organization of the educational process for distance learning students at KNEU named after V.Hetman: entrance, current and final examinations in academic disciplines, which are implemented mainly in the distance mode on the basis of the Moodle platform, and certification of students in the form of a qualifying exam or defense of a qualifying work.

The entrance control is optional and is intended to determine the level of student readiness to master the educational material of the relevant discipline.

The current control of students' learning outcomes is carried out in compliance with a certain rhythm of mastering the discipline and maintaining a defined system of evaluation of students' learning outcomes.

The final control of students' learning outcomes in a particular discipline is carried out in accordance with the curriculum in the form of an exam (regular face-to-face exam format), a distance exam (online exam format), and a test. The need to introduce the form of final control "remote exam" and its differentiation from the form "exam" was caused by the need to provide the opportunity for students who studied abroad in the winter session to take exams remotely. At the same time, the face-to-face format of exams allowed teaching staff to get to know students better and conduct better knowledge control. The experience of quarantine and martial law, when the

session was held online for all students, allowed us to choose the best options for conducting exams, so at present such a distinction is not considered appropriate, and the form of final control “exam” should be established by law with clarification in the relevant regulations on the online format of its conduct for distance learning students.

Attestation of distance learning students in the pre-quarantine period was conducted exclusively face-to-face. However, universities have now gained experience in the online format of certification for all forms of education, which should be introduced for distance learning students.

Organizarea formării practice a studenților

Formarea practică a studenților din învățământul superior în învățământul la distanță poate include:

- stagii de practică în formate virtuale (bazate pe platforme online) și reale (bazate pe întreprinderi și organizații);
- instruirii (cuprinzătoare, interdisciplinare etc.);
- muncă analitică și de cercetare (prestată în cadrul regimului juridic al legii marțiale);
- alte tipuri de stagii.

Lista tipurilor de stagii de practică, conținutul, formele, durata și calendarul acestora sunt determinate de un anumit program educațional și de curriculum-ul relevant.

Proceduri de asigurare a calității educației în învățământul la distanță

Legea Ucrainei „privind învățământul superior” impune fiecărei instituții de învățământ superior să formeze un sistem cuprinzător pentru asigurarea calității activităților educaționale și a calității învățământului superior (sistem intern de asigurare a calității), una dintre componentele cărui este disponibilitatea resurselor adecvate pentru organizarea procesului educațional pentru fiecare program educațional.

Printre procedurile de asigurare a calității educației în învățământul la distanță, ar trebui evidențiate următoarele:

- monitorizarea sistematică de către angajații unităților structurale relevante ale universităților a cursurilor de învățământ la distanță ca fiind cele mai importante resurse pentru organizarea procesului educațional al studenților de învățământ la distanță;
- o procedură definită de certificare a cursurilor la distanță ca mijloc de verificare a conformității acestora cu standardele educaționale;
- feedback constant din partea părților interesate ale procesului educațional cu privire la calitatea organizării formării.

Pentru a asigura calitatea educației în învățământul la distanță, este recomandabil să se utilizeze cursuri certificate de învățământ la distanță. Cu toate acestea, pentru a începe procedura de certificare a unui curs la distanță, acesta trebuie să fie testat în procesul educațional. Prin urmare, personalul unității structurale relevante a universității ar trebui să organizeze monitorizarea periodică a cursurilor de învățământ la distanță pentru a determina conformitatea acestora cu cerințele-cadru cu certificarea ulterioară a cursurilor de învățământ la distanță.

Fiecare instituție de învățământ superior, în conformitate cu specificul programelor sale educaționale, definește în mod clar cerințele-cadru pentru cursurile de învățământ la distanță în regulamentele sale. De exemplu, cerințele-cadru pentru cursurile la distanță din disciplinele utilizate la KNEU sunt stabilite în Regulamentul privind cursurile la distanță și certificarea acestora. În special, acest regulament conține cerințe privind structura, conținutul și proiectarea cursurilor la distanță ale disciplinelor academice, o listă a componentelor obligatorii ale unui curs la distanță în funcție de metoda de organizare a procesului educațional (modul offline, modul mixt / la distanță (online) mai ales sincron, modul la distanță (online) sincron-asincron) și de forma de învățământ superior etc.

După testarea cu succes a cursului la distanță în procesul educațional timp de cel puțin un semestru universitar, lectorul-dezvoltator ar trebui să fie în măsură să înceapă procedura de certificare a acestuia în conformitate cu tehnologia specificată în regulamentele universității. Rezultatul certificării este recunoașterea cursului la

distanță ca publicație educațională electronică (manual electronic / manual / atelier) și recomandarea acestuia pentru publicare și utilizare în procesul educațional.

Pentru a recunoaște cursurile de învățământ la distanță ale universității ca o publicație educațională electronică (manual electronic / manual / atelier), este necesar ca materialele furnizate de autor sau de echipa de autori să îndeplinească cerințele generale pentru:

- calitatea și exhaustivitatea conținutului (conformitatea cu planul de învățământ și programul educațional, suportul metodologic și didactic, aspectele pedagogice și științifice, conformitatea cu cerințele pentru un curs la distanță etc.)
- tehnologia (structura, disponibilitatea elementelor necesare sau a unei părți a capacităților tehnologice de conversie a materialelor furnizate în Moodle LMS);
- testarea (predarea către persoanele care studiază la universitate utilizând tehnologii de învățământ la distanță pe parcursul semestrului, anului universitar);
- evaluare (disponibilitatea evaluărilor din partea experților în domeniul de cunoștințe relevant).

Cursul la distanță prezentat pentru certificare trebuie să includă următoarele blocuri:

- material educațional (cărți interactive, prezentări de cursuri, înregistrări video ale cursurilor etc.);
- un sistem de diagnosticare a învățării materialului educațional (teste, sarcini pentru punerea în practică, întrebări de control, exemple de rezolvare a unor probleme tipice etc.)
- întrebări pentru autotestarea cunoștințelor și/sau întrebări pentru controlul nivelului de cunoștințe;
- elemente interactive care permit profesorului și studenților să comunice între ei în cadrul cursului la distanță (forumuri, chat-uri, teste, sarcini de

rezolvare a problemelor, întrebări de control care au feedback între profesor și student);

- glosar (un dicționar terminologic de termeni de bază);
- literatură recomandată (resurse electronice și alte legături și resurse de informare).

În același timp, studiul privind necesitatea dezvoltării cursurilor certificate de învățământ la distanță și posibilitatea finanțării acestora în cadrul acestui studiu primește un răspuns clasic - există o nevoie, dar nu și o posibilitate (66%). Alți 22% din conducerea instituțiilor de învățământ superior consideră că există o nevoie în acest sens și constată că există o astfel de posibilitate. Și doar 12% dintre liderii intervievați indică faptul că nu există o astfel de nevoie.

Tabelul 1.2.3. Managementul instituțiilor de învățământ superior privind dezvoltarea de cursuri certificate de învățământ la distanță

Există necesitatea și oportunitatea de a plăti pentru dezvoltarea de cursuri certificate de învățământ la distanță, precum și pentru dezvoltarea de monografii, manuale etc.?	%
Există o necesitate și o oportunitate	22,4
Există o nevoie, dar nu există o oportunitate	66,4
Nu există o nevoie, dar există o oportunitate	3,7
Nu există nici nevoie, nici oportunitate	7,5
Total	100

Sursă: sondaj realizat în cadrul proiectului

Există o diferență semnificativă în răspunsurile la această întrebare ale directorilor diferitelor instituții de învățământ superior (tabelul 1.2.4): toți directorii Universității Naționale Politehnice din Cernihiv și aproape toți directorii Universității Naționale V. N. Karazin Kharkiv consideră că este necesară finanțarea dezvoltării cursurilor certificate de învățământ la distanță, dar evaluează această posibilitate în mod diferit (răspunsurile reprezentanților instituției de învățământ superior din Cernihiv privind posibilitatea/imposibilitatea finanțării au fost împărțite aproape la jumătate, în timp ce reprezentanții instituției de învățământ superior din Kharkiv au indicat cel mai adesea că există o nevoie, dar nu și o astfel de posibilitate).

Reprezentanții Universității Naționale a Mării Negre Petro Mohyla și ai UNUH au răspuns într-un mod similar, deși numărul de șefi care nu văd necesitatea acestui lucru este relativ mai mare acolo. La LNEU situația este diferită: o treime dintre șefii intervievați nu văd necesitatea acestui lucru, dar dintre cei care o văd, aproape toți indică faptul că nu există nicio posibilitate. Iar la KNEU, numită după Vadym Hetman, ponderea celor care văd o nevoie și indică o lipsă de posibilitate este una dintre cele mai ridicate.

Tabelul 1.2.4. Dezvoltarea de cursuri certificate de învățământ la distanță (șefi de instituții de învățământ superior, %)

	KNEU named after Vadym Hetman	LNEU	CPNU	UNUH	V.N. Karazin KNU	Petro Mohyla BSNU
Există o nevoie și o oportunitate	7	1	6	2	4	4
Există o nevoie, dar nu și o oportunitate	17	7	8	8	23	8
Nu există nicio nevoie, dar există o oportunitate	1	2	0	0	1	0
Nu există nici nevoie, nici oportunitate	2	2	0	2	0	2
Total	27	12	14	12	28	14

Sursă: sondaj realizat în cadrul proiectului

În plus, pentru a asigura calitatea cursurilor de învățământ la distanță, este recomandabil să se efectueze sondaje în rândul studenților cu privire la satisfacția acestora față de organizarea învățământului la distanță, precum și să se implice aceștia în evaluarea cursurilor de învățământ la distanță.

Formatul la distanță de organizare a procesului educațional poate aduce noi provocări în contextul atât al organizării monitorizării rezultatelor activităților de învățare ale studenților, cât și al organizării monitorizării activităților didactice ale

lectorilor. Cu toate acestea, pe baza răspunsurilor șefilor de departamente universitare, această problemă nu este urgentă: 50-75% dintre șefi nu au putut răspunde la întrebări specifice privind oportunitatea sau inoportunitatea diferitelor metode și tehnologii pentru contabilizarea suplimentară a prelegerilor în formatul la distanță.

Dacă luăm în considerare doar răspunsurile semnificative (și anume cele în care directorii și profesorii au fost capabili să ofere o anumită evaluare a diferitelor metode de control), putem observa unele discrepanțe între viziunea directorilor și a profesorilor (tabelul 3.5.1). În ceea ce privește posibilitatea implicării reprezentanților administrației / decanatului în cursurile online pentru control, cadrele didactice sunt mai negative (39% dintre cadrele didactice o consideră inacceptabilă, iar 28% sunt de acord), în timp ce directorii percep mai bine această metodă de control (18% o consideră inacceptabilă, dar 30% o consideră adecvată). O altă metodă de control - desfășurarea cursurilor exclusiv pe platforme cu înregistrare video a prezenței și activității lectorului - nu a primit o evaluare validă, iar diferențele dintre răspunsurile lectorilor și ale responsabililor sunt mai degrabă aleatorii. Și a treia metodă de control dintre cele propuse - monitorizarea evaluării cadrelor didactice de către studenți - este percepută ca fiind adecvată chiar de către cadrele didactice, în timp ce directorii au cele mai multe îndoieli (răspunsuri fără sens).

Tabelul 1.2.5 - Evaluarea metodelor suplimentare de monitorizare
(lectori și directori de instituții de învățământ superior, %)

<i>Vă rugăm să evaluați următoarele metode și tehnologii pentru monitorizarea suplimentară a prelegerilor și consultațiilor la distanță</i>		<i>Îl consider inacceptabil</i>	<i>Îl consider acceptabil</i>	<i>Nu pot evalua</i>	<i>Total</i>
<i>Participarea la un curs online de către un reprezentant al administrației/departamentului</i>	Răspunsul personalului academic	38,7	28,2	33,2	100
	Răspunsurile directorilor IES	17,8	29,9	52,3	100
<i>Desfășurarea de cursuri exclusiv pe platforme cu înregistrare video a prezenței și activității lectorului</i>	Răspunsul personalului academic	35,4	36,4	28,2	100
	Răspunsurile directorilor IES	16,8	21,5	61,7	100

Monitorizarea evaluării de către studenți a prestației lectorului	Răspunsul personalului academic	19,6	56,4	24	100
	Răspunsurile directorilor IES	12,1	13,1	74,8	100

Sursă: sondaj realizat în cadrul proiectului

Implementarea învățământului la distanță pentru elevii cu nevoi educaționale speciale

Este recomandabil să se organizeze învățarea pentru elevii cu nevoi educaționale speciale pe baza unui program individual, utilizând cursuri de învățământ la distanță. În același timp, învățarea persoanelor cu nevoi speciale (inclusiv a celor cu deficiențe vizuale, auditive, musculo-scheletice și mentale) ar trebui să implice utilizarea tehnologiilor suplimentare de învățare la distanță în toate tipurile de formare, inclusiv formarea profesională și practică, ținând seama de particularitățile dezvoltării elevilor.

1.3. COMPONENTA REGULATORIE ȘI LEGALĂ A EDUCAȚIEI LA DISTANȚĂ

Componenta regulatorie și legală a educației la distanță este conturată într-o serie de reglementări la nivel de stat și corporativ. Astfel, învățarea la distanță ca o formă separată de educație în legislația ucraineană este reglementată de Constituția Ucrainei, legi, decrete ale Președintelui Ucrainei, hotărâri și ordine ale Guvernului, ordine, instrucțiuni, orientări, recomandări și programe ale ministerelor și departamentelor de specialitate. Cadrul normativ de nivel superior reglementează tehnologiile educației la distanță, iar nivelul inferior reglementează organizarea învățării la distanță în instituțiile educaționale individuale.

În special, articolul 53 din Constituția Ucrainei stipulează că fiecare are dreptul la educație. Educația generală secundară completă este obligatorie în Ucraina. Statul asigură accesibilitatea și gratuitatea educației preșcolare, generale secundare complete, profesionale și superioare în instituțiile educaționale de stat și municipale; dezvoltarea

educației preșcolare, generale secundare complete, extrașcolare, profesionale, superioare și postuniversitare, diverse forme de educație; acordarea de burse de stat și beneficii elevilor și studenților. Astfel, diversele forme de educație garantate de Constituția Ucrainei includ învățarea la distanță.

În contextul construirii unei societăți informaționale, procesul de reformare a sistemului de educație la distanță a fost consacrat în Legea Ucrainei nr. 1556-VII din 1 iulie 2014 „Privind educația superioară”. Nota explicativă a Legii stipulează că învățarea la distanță și tehnologiile de învățare la distanță pot fi utilizate în implementarea programelor educaționale, indiferent de forma de educație. Legea explică de asemenea procedura de licențiere a instituțiilor care utilizează tehnologiile de învățare la distanță în sistemul educațional. Astfel, învățarea electronică este considerată organizarea procesului educațional cu utilizarea informațiilor conținute în baze de date pentru implementarea programelor educaționale folosind tehnologii informaționale, mijloace tehnice, precum și rețele de informație și telecomunicații care asigură transmiterea acestor informații prin linii de comunicație și interacțiunea participanților la procesul educațional. Legea mai stipulează că implementarea programelor educaționale folosind exclusiv învățarea electronică și tehnologiile de învățare la distanță în cadrul unei instituții educaționale necesită crearea condițiilor pentru funcționarea unui mediu informațional și educațional electronic, care include resurse informaționale electronice, resurse educaționale electronice, un set de tehnologii informaționale și de telecomunicații, mijloace tehnologice corespunzătoare și asigură că studenții își însușesc programele educaționale în totalitate, indiferent de locația lor.

Multe dintre problemele problematice care au apărut în dezbaterea polemică privind învățarea la distanță au fost răspuse de Ordinul Ministerului Educației și Științei din Ucraina nr. 466 din 25.04.2013 „Privind aprobarea Regulamentului privind învățarea la distanță”. Conform acestui Ordin, tehnologiile de învățare la distanță sunt considerate tehnologii educaționale implementate în principal cu ajutorul tehnologiilor de informație și telecomunicație cu interacțiune indirectă (la distanță) și (sau) nu

complet indirectă între un student și un profesor. Scopul utilizării tehnologiilor educaționale la distanță de către instituțiile educaționale este de a le oferi oportunitatea de a-și însuși programele educaționale direct la locul de reședință sau de ședere temporară (locație) al studentului. În același timp, punctul 1.2. din acest ordin consideră învățarea la distanță ca un proces individualizat de dobândire a cunoștințelor, abilităților, capacităților și metodelor de activitate cognitivă umană, care se desfășoară în principal prin interacțiunea indirectă a participanților la procesul educațional care sunt la distanță unul de celălalt într-un mediu specializat care funcționează pe baza unor tehnologii psihologice, pedagogice și informaționale și de comunicație moderne.

O autoritate de reglementare separată în domeniul educației superioare, care este un organism colegial permanent și este autorizată să implementeze politica de stat în domeniul asigurării calității în educația superioară în Ucraina, este Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Educația Superioară. În cadrul competenței sale, Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Educația Superioară a elaborat Procedura Temporară pentru desfășurarea unei examinări de acreditare folosind mijloace tehnice de comunicație video în cadrul implementării de către instituțiile de învățământ superior a Ordinului Ministerului Educației și Științei nr. 406 din 16 martie 2020 „Privind măsurile organizaționale pentru prevenirea răspândirii coronavirusului COVID-19”. De asemenea, conform Hotărârii Cabinetului de Miniștri al Ucrainei nr. 295 din 16.03.2022 „Privind particularitățile acreditării programelor de studii pentru învățământul superior în condiții de lege marțială”, toate programele educaționale sunt în prezent acreditate în conformitate cu Procedura Temporară de Acreditare a Programelor Educaționale Utilizate pentru Formarea Studenților din Învățământul Superior în Condiții de Lege Marțială. În cazul expertizei de acreditare utilizând mijloace tehnice de comunicație video, ordinul de numire a grupului de experți 1) nu menționează deplasarea grupului de experți la instituția de învățământ superior; 2) determină perioada de lucru de la distanță a grupului de experți folosind mijloace tehnice de comunicație video. Desfășurarea unei examinări de acreditare cu utilizarea mijloacelor tehnice de comunicație video implică o examinare completă fără prezența

fizică a experților în instituție.

Principalul document normativ la nivel de stat care reglementează recunoașterea rezultatelor învățării obținute pe platforme cu cursuri online deschise de masă este Ordinul Ministerului Educației și Științei nr. 130 din 8 februarie 2022 „Privind aprobarea Procedurii de recunoaștere în învățământul superior și profesional superior a rezultatelor învățării obținute prin educație non-formală și/sau informală”. Conform Procedurii menționate, pentru a asigura recunoașterea rezultatelor învățării non-formale și/sau informale, o instituție educațională dezvoltă propria procedură de recunoaștere și determină independent aspectele organizaționale și alte aspecte specifice ale procedurilor de recunoaștere, împuternicește unitățile structurale relevante să le efectueze, numește persoane autorizate și determină metodele de evaluare. Formatul evaluării studenților este de asemenea determinat de instituția educațională.

Conform Legii Ucrainei „Privind educația” nr. 2145-VIII din 5 septembrie 2017, instituțiile educaționale sunt înzestrate cu autonomie. Aceasta include suveranitatea, independența și responsabilitatea lor în luarea deciziilor privind problemele academice (educaționale), organizaționale, financiare, de personal și alte aspecte ale activităților desfășurate în modul și în limitele stabilite de lege. Astfel, decizia finală de a introduce educația la distanță este luată de instituția educațională. În mod similar, conform articolului 10 din Legea Ucrainei „Privind educația generală completă”, formele de organizare a procesului educațional sunt determinate de consiliul pedagogic al instituției educaționale în termenul prevăzut de programul educațional, în conformitate cu volumul de sarcină academică stabilit de curriculum-ul relevant, și având în vedere specificul regiunii etc. Partea a patra a articolului 18 stipulează că organizarea procesului educațional și activitățile unei instituții de învățământ general secundar se află în competența conducerii acesteia.

Procedura de obținere a educației generale secundare în formă instituțională (cu frecvență (zi, seară), parte de timp, la distanță și rețea) în instituțiile de educație generală secundară este reglementată de Regulamentul privind forma instituțională de

educație generală secundară, aprobat prin ordinul Ministerului Educației și Științei nr. 536 din 23.04.2019. Regulamentul stipulează că organizarea educației în forma instituțională se desfășoară în conformitate cu programul educațional al instituției educaționale. În același timp, învățarea la distanță poate fi implementată prin învățarea la distanță ca o formă separată de educație sau tehnologii de învățare la distanță pentru a oferi educație în diverse forme, combinarea acestora.

Timpul de studiu în cazul organizării educației prin învățarea la distanță este stabilit de instituția educațională:

– la nivelul educației primare - nu mai mult de 50% din numărul total de ore academice ale componentelor invariabile și variabile ale curriculum-ului în cadrul programului educațional tipic;

– la nivelurile de educație secundară de bază și educație generală specializată - în conformitate cu curriculum-ul pentru educația cu frecvență redusă sub un program educațional tipic.

Procedura de organizare a procesului educațional în instituțiile de învățământ general în modul de învățare la distanță este determinată de Regulamentul privind învățarea la distanță, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Științei din Ucraina nr. 466 din 25.04.2013 (cu modificările ulterioare). Conform punctului 2.10 din Regulament, decizia privind utilizarea tehnologiilor de învățare la distanță în procesul educațional al instituțiilor de educație generală secundară este luată de consiliul pedagogic al instituției educaționale.

Dacă echipamentele informatice sunt utilizate în clasă, durata continuă a lecțiilor direct cu un terminal de afișare video (ecran de computer) și măsurile preventive trebuie să îndeplinească cerințele sanitare. În conformitate cu cerințele Regulilor și Normelor Sanitare de Stat pentru Construcția, Întreținerea Instituțiilor de Învățământ General și Organizarea Procesului Educațional (Reguli și Norme Sanitare și Epidemiologice 5.5.2.008-01), modificările în durata lecțiilor sunt permise cu acordul autorității educaționale relevante și instituției Serviciului de Stat Sanitar și Epidemiologic.

Astfel, instituțiile de educație generală secundară pot utiliza tehnologiile de învățare la distanță în orice formă de educație - cu frecvență (zi, seară), parte de timp, externă etc. Legislația prevede deja posibilitatea combinării educației cu frecvență, inclusiv educația de zi, cu tehnologiile de învățare la distanță și implementarea învățării mixte.

Formarea profesională modernă a viitorilor specialiști nu poate avea loc fără instrumente și tehnologii de învățare la distanță. În același timp, nivelul de dezvoltare a tehnologiilor informaționale și computerizate moderne contribuie la utilizarea de succes a elementelor de învățare la distanță în sistemul de educație profesională. Conform Legii Ucrainei „Privind educația profesională”, principalele forme de educație profesională sunt învățarea cu frecvență, parte de timp, la distanță și educația externă pe baza curriculum-urilor individuale. Atunci când se abordează aspectele organizaționale ale resurselor de învățare electronice, este important să se țină cont de faptul că o condiție prealabilă pentru educația profesională este educația secundară de bază și completă și că studenții trec prin controlul curent, tematic, intermediar și final al activităților lor de învățare.

Documentele de reglementare interne ale instituțiilor de învățământ superior, dezvoltate și adoptate de acestea pentru a organiza procesul educațional în învățământul la distanță, au o mare importanță în organizarea educației la distanță. Evaluarea suportului normativ intern pentru educația la distanță la universitățile participante la proiectul internațional „Educația la Distanță pentru Viitor: Cele Mai Bune Practici din UE ca Răspuns la Cerințele Modernelor Cerințe ale Educației Superioare și Piața Forței de Muncă (DEFEP)” a fost realizată conform următoarelor criterii (Tabelul 1.3.1):

1. Utilizarea tehnologiilor de învățare electronică.
2. Organizarea procesului educațional într-un format la distanță (în circumstanțe speciale).
3. Organizarea procesului educațional în educația la distanță.
4. Motivarea profesorilor pentru muncă de calitate în educația la distanță.

5. Recunoașterea rezultatelor educației non-formale obținute prin învățarea la distanță.
6. Calitatea cursurilor la distanță.
7. Drepturile de autor ale dezvoltatorilor cursurilor la distanță.
8. Integritatea academică.
9. Dezvoltarea profesională a personalului didactic și de cercetare din instituțiile de învățământ superior în cadrul educației la distanță.

Tabelul 1.3.1

Informații privind suportul normativ pentru educația la distanță la universitățile participante la proiectul internațional „Educația la Distanță pentru Viitor: Cele Mai Bune Practici din UE ca Răspuns la Cerințele Modernelor Cerințe ale Educației Superioare și Piața Forței de Muncă (DEFEP)”

No	University	Institutional Regulation	Purpose of the Regulation	Link
<i>1. Using e-learning technologies</i>				
	Petro Mohyla Black Sea National University	Regulation on Scientific, Educational and Electronic Publications at Petro Mohyla BSNU	It is declared that electronic educational resources are intended for various types of students learning activities, including distance education.	http://surl.li/kjoyk
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on the Organization of the Educational Process at V.N. Karazin Kharkiv National University	<ul style="list-style-type: none"> - The university's educational activities are based on the principles of electronic support of educational activities; - training under an individual curriculum may be carried out using distance (e-learning) technologies; <p>the structural unit that ensures the functioning and use of the e-learning system and organizes and ensures the use of e-</p>	http://surl.li/gpdf

			learning for full-time and part-time study is the Institute of Post-Qualifying Education and Part-Time (Distance) Learning of the university	
		Regulation on the Recognition of Information Web-Resources of the Electronic (Distance) Learning System at V.N. Karazin Kharkiv National University as Teaching and Methodological Works (Manuals) and Their Certification (Expertise)	It defines that a distance course is the main element of distance learning, it is placed in a bank of web resources, and its content is developed by university research and teaching staff.	http://surl.li/kjsnm
	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulation on the Organization of the Educational Process at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Determines that the interaction between learning subjects takes place exclusively through the Moodle platform in an asynchronous mode, when such interaction between the subjects of distance learning takes place with a time delay, for example, the work of the applicant with the educational material of the distance course (watching video lectures, listening to audio files, working with textual educational material, etc.), discussions on the forum, completing tasks, taking tests, exchanging messages in the distance learning system	http://surl.li/edyxu
		Regulation on Distance Courses and	Determines the types, structure and purpose of	http://surl.li/edyyi

		<p>Their Certification at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman</p>	<p>distance learning courses, the technology of their certification (recognition as an electronic textbook / manual / study guide)</p>	
		<p>Regulation on Distance Learning at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman</p>	<p>Determines that the university-wide platform for organizing training using distance learning technologies is the Moodle learning content management system. To conduct online classes in synchronous mode, academic staff choose one of the cloud services (Zoom, Google Meet, MS Teams, Moodle BigBlueButton, etc.). Distance learning at the university is realized, among other things, through distance learning at the request of the applicant of individual modules of certain academic disciplines on the basis of platforms of massive open online courses (Coursera, Udemy, edX, etc.)</p>	<p>http://surl.li/edyxz</p>
		<p>Regulation on the Procedure for Assessing the Learning Outcomes of Higher Education Students at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman</p>	<p>The principles of student assessment, including distance education, are specified.</p>	<p>http://surl.li/efjdh</p>
	<p>Uman National University of Horticulture</p>	<p>Regulation on the Organization of Current, Semester Control and</p>	<p>Learning technologies are one of the forms of individualization of the educational process based</p>	<p>http://surl.li/kjtuk</p>

		<p>Certification of Education Seekers using Distance Technologies at Uman NUH</p>	<p>on the principles of open learning with the widespread use of computer-based training programs for various purposes and creating, with the help of modern telecommunications, an information educational environment for the transfer of web resources of educational disciplines and interaction between participants. Distance learning technologies provide for interaction between participants in the educational process, both asynchronously and synchronously in time.</p>	
	<p>Lviv National Environmental University</p>	<p>Regulation on the Organization of the Educational Process at Lviv National Environmental University</p>	<p>It is envisaged that remote communication of participants in the educational process can be carried out through communication tools, e-mail, messengers (Viber, Telegram, etc.), video conferencing (MS Teams, ZOOM, Google Meet, Skype, etc.), forums, chats, etc. Control measures of the educational process under these conditions can be carried out using distance learning technologies in a specialized online testing service Moodle, subject to authorized access to information and communication tools for organizing distance learning; the ability to determine the start and</p>	<p>http://surl.li/hlwmk</p>

			end time of access, the duration of tasks; objectivity of the criteria for checking the results of performance using automated knowledge assessment tools; variability of forming tasks for control measures using random selection algorithms.	
	Chernihiv Polytechnic National University	Regulation on the Organization of the Educational Process at Chernihiv Polytechnic National University	Declares that higher education seekers are provided with free permanent access to the electronic database of educational and methodological support (web resources of academic disciplines) in the university-wide distance learning system Moodle	http://surl.li/bhgmk
		Regulation on Distance Learning at Chernihiv Polytechnic National University	It stipulates that in the organization of the educational process in any form of education, distance learning technologies can be used at the university for methodological and didactic support of independent work, control measures, as well as in the conduct of training sessions.	http://surl.li/cxzox
2. Organization of the educational process in a distance format (under special circumstances)				
	Petro Mohyla Black Sea National University	Order of the Rector on Preparations for the Beginning and Peculiarities of the Organization of the Educational Process	Obliges in connection with the martial law in the country and the start of training in the context of ongoing military (combat) operations, artillery shelling within	http://surl.li/kqbsx

		in the Academic Year 2022–2023	the city of Mykolaiv, the threat of rocket and bomb attacks and the activities of sabotage and reconnaissance groups, terrorist acts, possible destruction (damage) of critical infrastructure and restrictions on the use of energy resources, curfews and general mobilization throughout Ukraine in accordance with the recommendations of the Ministry of Education and Science of Ukraine to start the educational process in a full-time and distance (blended) format	
		Orders on the organization of the educational process in the relevant semester of the relevant academic year	Transfer of university student academic groups to full distance learning during quarantine and martial law	
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Orders on the organization of the educational process in the relevant semester of the relevant academic year	Organization of the educational process related to martial law, use of e-learning technologies for each new semester	
		Orders on the organization of the educational process in the relevant semester of the relevant academic year	Transfer of university student academic groups to full distance learning during quarantine and martial law	
	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulation on Distance Learning at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Defines the use of distance learning technologies in special circumstances, including the organization of the educational process for	http://surl.li/edyxz

			full-time, part-time and distance learning students	
		Regulation on the Organization of the Educational Process at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Determines the organization of the educational process in special circumstances, in particular its transformation in accordance with the model of organization of blended or distance learning with the use of e-learning technologies	http://surl.li/edyxu
		Regulation on the Procedure for Assessing the Learning Outcomes of Higher Education Students at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulates the general provisions for assessing the learning outcomes of applicants in the organization of the educational process in special circumstances, in particular, the control of the learning outcomes of applicants is carried out in compliance with the rhythm of mastering the discipline provided for in the Map of Academic Work of the applicant and the preservation of a certain system of assessment of the learning outcomes of applicants with the systematic introduction of grades in the Electronic journal.	http://surl.li/efjdh
		Orders on the organization of the educational process in the relevant semester of the relevant academic year	Transfer of university student academic groups to full distance learning during quarantine and martial law	
		Order of the Rector on the Temporary	Determines the procedure for organizing	http://surl.li/kqblb

Uman National University of Horticulture	Transition to Learning Using Distance Technologies	educational activities at Uman National University of Horticulture when using distance learning methods	
	Orders on the organization of the educational process in the relevant semester of the relevant academic year	Transfer of university student academic groups to full distance learning during quarantine and martial law	
Lviv National Environmental University	Regulation on the Organization of the Educational Process at Lviv National Environmental University	Declares that in conditions where the possibility of physical attendance of classes by students is limited or absent, and traditional tools for semester control and certification of higher education applicants cannot be applied due to force majeure (natural disasters, quarantine and other force majeure circumstances), by order of the rector, certain forms of organization of the educational process, control measures and certification of higher education applicants may be carried out using distance learning technologies	http://surl.li/hlwmk
	Orders on the organization of the educational process in the relevant semester of the relevant academic year	Transfer of university student academic groups to full distance learning during quarantine and martial law	
Chernihiv Polytechnic National University	Regulation on the Organization of the Educational Process at	It is stipulated that in some cases, according to the order of the rector (due to quarantine, etc.),	http://surl.li/bhgmk

		Chernihiv Polytechnic National University	training sessions and control measures (including assessment of practices and certification) may be conducted using distance learning technologies.	
		Orders on the organization of the educational process in the relevant semester of the relevant academic year	Transfer of university student academic groups to full distance learning during quarantine and martial law	
3. Organization of the educational process in distance education				
	Petro Mohyla Black Sea National University	Regulation on the Organization of the Educational Process at Petro Mohyla BSNU	Distance education is mentioned only once - in section 6 "Ensuring the Educational Process" as a process that requires the development of information systems and platforms.	http://surl.li/kjose
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on Electronic (Distance) Learning at V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulates the concept of distance learning, the purpose of distance learning, distance learning web environment, ways of implementing distance learning, etc.	http://surl.li/fqdbu
		Regulation on the Recognition of Information Web-Resources of the Electronic (Distance) Learning System at V.N. Karazin Kharkiv National University as Teaching and Methodological Works (Manuals) and	Determines the placement of information resources, i.e. distance learning courses on the websites of the electronic (distance) learning management system (university platform Moodle) of the university, namely: manuscripts or other products of intellectual work of the university	http://surl.li/kjsnm

		Their Certification (Expertise)	community, distance learning courses, video lectures, virtual laboratory work and simulators, business games	
		Requirements for the Structure of a Distance Course	The distance learning course should include material sufficient for the trainee/student to master the full scope of knowledge, skills and abilities provided by the relevant educational program. The distance course is developed on the basis of the educational and methodological complex of the discipline in the full-time form of study.	http://surl.li/kjsiu
		Regulation on the Institute of Post-Qualifying Education and Part-Time (Distance) Learning of V.N. Karazin Kharkiv National University	The main structural subdivisions of the Institute are: Center for Post-Qualifying Education, Center for E-Learning, Methodological Department of Part-Time (Distance) Learning, Department of International Programs and Marketing, Department of Audio-Visual Content.	http://surl.li/kjtrs
	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulation on the Organization of the Educational Process at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	It involves distance learning and distance learning classes. A distance learning course is a means of organizing distance learning using the Moodle system.	http://surl.li/edyxu
		Regulation on Distance Learning at	It defines distance learning as a separate	http://surl.li/edyxz

		<p>Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman</p>	<p>form of higher education (distance) for applicants for the first (bachelor's) and second (master's) levels of higher education. Distance learning at the university is implemented through the Institute of Distance Education, which provides organizational, administrative, methodological and technological support for the distance learning process. It regulates the implementation of distance learning at the university on the basis of organizational, managerial, educational, methodological, program, personnel, logistical and financial support.</p>	
		<p>Regulation on the Organization of the Educational Process by Distance Learning</p>	<p>Expired due to the fact that distance learning has become commonplace at KNEU. Defined basic terms and concepts, organization of the educational process in distance learning, subjects of distance learning, process support and international cooperation in the field of distance learning</p>	<p>http://surl.li/kqcrx</p>
		<p>Regulation on the Institute of Distance Education of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman</p>	<p>Regulates the general legal, economic and managerial principles of the functioning of the Institute of Distance Education, defines the main tasks, functions, principles of management</p>	<p>http://surl.li/hhyue</p>

			and organization of the Institute, relations with other structural units	
Uman National University of Horticulture	Regulation on the Organization of Current, Semester Control and Certification of Students using Distance Technologies at Uman NUH		Current control of the learning outcomes of students using distance technologies is carried out during distance learning, as well as by assessing individual and group assignments performed by students in electronic form. Semester control is carried out remotely by means of LMS or other tools for synchronous or asynchronous communication.	http://surl.li/kjtuk
			Moodle is designed to organize an automated learning process, conduct various types of monitoring and evaluation of students' learning achievements using distance learning technologies in all forms of education.	http://surl.li/kjuif
			Among other things, it provides for distance education.	http://surl.li/bdjff
Lviv National Environmental University	Regulation on the Organization of the Educational Process at Lviv National Environmental University		Among other things, it provides for distance education. It determines that one of the tasks of the educational process is to improve the practice of developing and implementing e-learning courses and equipping classrooms for remote	http://surl.li/hlwmk

			lectures and teleconferences.	
	Chernihiv Polytechnic National University	Regulation on the Organization of the Educational Process at Chernihiv Polytechnic National University	It provides for a distance form as an individualized process of obtaining education, which takes place mainly through the indirect interaction of participants in the educational process who are remote from each other in a specialized environment that operates on the basis of modern psychological, pedagogical, information and communication technologies.	http://surl.li/bhgmk
		Regulation on Distance Learning at Chernihiv Polytechnic National University	It is noted that distance learning is implemented at the university by: <ul style="list-style-type: none"> • implementation of distance learning as a separate form of education; • usage of distance learning technologies to provide training in various forms 	http://surl.li/cxzox
<i>4. Motivation for teachers to work well in distance education</i>				

	Petro Mohyla Black Sea National University			http://surl.li/kjpgb
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on the Recognition of Information Web-Resources of the Electronic (Distance) Learning System at V.N. Karazin Kharkiv National University as Teaching and Methodological Works (Manuals) and Their Certification (Expertise)	Encouragement of scientific-pedagogical staff who have passed the certification, in accordance with the decision of the Academic Board of the University or the Scientific and Methodological Council of the University, is carried out in accordance with the Collective Agreement, the Charter of V.N. Karazin Kharkiv National University and the current legislation	http://surl.li/kjsnm
		Procedure for Rewarding Scientific-Pedagogical Staff and Researchers of V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulates the procedure for incentivizing scientific-pedagogical staff and researchers who have the highest individual rating indicators. Provides for bonuses for certification of distance learning courses	http://surl.li/kjtmw
	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulation on Planning and Accounting for the Workload of Scientific-Pedagogical Staff of	Sets time standards for preparing and conducting training sessions, including individual ones, checking the completion of tasks, conducting	http://surl.li/ejuxk

		Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	current and final control in the remote mode. Sets time standards for the development of distance learning courses	
		Regulation on Distance Learning Courses and Their Certification at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman		http://surl.li/edyyi
		Collective Agreement of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulates material incentives and the procedure for payments for the preparation of educational publications, including distance learning courses	http://surl.li/egknz
	Uman National University of Horticulture	Regulation on Planning and Accounting for the Workload of Scientific-Pedagogical Staff of Uman NUH	Sets time standards for preparing and conducting training sessions, including individual ones, checking the completion of tasks, conducting current and final control in the remote mode. Sets time standards for the development of distance learning courses	http://surl.li/flrs
	Lviv National Environmental University			
	Chernihiv Polytechnic National University			
5. Recognition of the results of non-formal education obtained through distance learning				
	Petro Mohyla Black Sea National University	Regulation on Recognition of Learning Outcomes Acquired in Non-formal Education	Organization of the procedure for university recognition of learning	http://surl.li/evlqz

		and/or Informal Learning at Petro Mohyla BSNU	outcomes obtained in non-formal education	
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on Recognition of Learning Outcomes Acquired in Non-formal Education and/or Informal Learning at V.N. Karazin Kharkiv National University		http://surl.li/fdyvh
	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulation on Recognition of Learning Outcomes Acquired in Non-formal Education and Informal Learning at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman		http://surl.li/eessm
	Uman National University of Horticulture			
	Lviv National Environmental University	Regulation on Recognition of Learning Outcomes Acquired in Non-formal Education and Informal Learning at Lviv National Environmental University		http://surl.li/fgkie
	Chernihiv Polytechnic National University	Regulation on the Organization of the Educational Process at Chernihiv Polytechnic National University	Declares that the activities of the university aimed at organizing, providing and implementing the educational process in formal and/or non-formal education, carried out in order to ensure the	http://surl.li/bhgmk

			acquisition of higher education in the relevant specialties at certain levels of higher education	
<i>6. Quality of distance learning courses</i>				
	Petro Mohyla Black Sea National University			
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on the Recognition of Information Web-Resources of the Electronic (Distance) Learning System at V.N. Karazin Kharkiv National University as Teaching and Methodological Works (Manuals) and Their Certification (Expertise)	Regulates the general requirements for distance learning courses that are certified as teaching and learning materials (manuals). A distance course that is granted the status of an educational and methodological work (manual) is considered to be an information web resource hosted on the university platform Moodle that supplements or partially replaces a textbook with the aim of providing distance learning	http://surl.li/kjsnm
	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulation on Distance Courses and Their Certification at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Determines the procedure for certification of distance learning courses, including quantitative and qualitative assessment of distance learning courses submitted for certification	http://surl.li/edyyi
		Regulation on Distance Learning at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Determines the mandatory use of certified distance learning courses to ensure the organization of the educational process of distance learning students	http://surl.li/edyxz

Uman National University of Horticulture			
Lviv National Environmental University			
Chernihiv Polytechnic National University			
<i>7. Copyrights of e-learning course developers</i>			
Petro Mohyla Black Sea National University			
V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on the Recognition of Information Web-Resources of the Electronic (Distance) Learning System at V.N. Karazin Kharkiv National University as Teaching and Methodological Works (Manuals) and Their Certification (Expertise)	A certified distance learning course is recognized as an educational and methodological work. Thereafter, the relationship between the authors of information web resources (their individual elements) and the university regarding copyright and property interests of both parties is regulated in accordance with applicable law.	http://surl.li/kjsnm
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Regulation on Distance Courses and Their Certification at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	Declares that the protection of intellectual property rights (copyrights) for the distance course is carried out in accordance with the current legislation of Ukraine and the Regulations on the Preparation and Publication of Educational Literature at Kyiv National Economic	http://surl.li/edyyi

			University named after Vadym Hetman	
	Uman National University of Horticulture			
	Lviv National Environmental University			
	Chernihiv Polytechnic National University			
8. Academic integrity				
	Petro Mohyla Black Sea National University	Regulation on Academic Integrity at Petro Mohyla BSNU	Organization of a system for preventing and detecting plagiarism in academic texts of higher education students and employees of Petro Mohyla BSNU. The list of academic texts to be checked for plagiarism is specified: qualification papers, dissertations, manuscripts of monographs, textbooks, articles, theses, term papers, etc.	http://surl.li/evjww
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on the System of Prevention and Detection of Academic Plagiarism in Scientific and Educational Works of Employees and Higher Education Students of V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulates measures to prevent and detect academic plagiarism in scientific works	http://surl.li/feyuh
	Kyiv National Economic University	Regulation on Distance Courses and Their Certification at	Provides that the materials of the distance course must comply with	http://surl.li/edyyi

	named after Vadym Hetman	Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	the principles of academic integrity in accordance with the Regulation on Academic Integrity at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman	
	Uman National University of Horticulture	Code of Academic Integrity Uman NUH	It establishes the general principles, values, norms and foundations of academic integrity, as well as the rules of conduct for participants in the educational process and employees of Uman NUH, which they should be guided by during learning, teaching, research, performing their tasks and duties, and also defines the policy and procedures for ensuring compliance with academic integrity at Uman NUH and responsibility for violations of academic integrity.	http://surl.li/kqbps
	Lviv National Environmental University	Regulation on the Verification of Term Papers (Projects) and Other Educational, Scientific and Methodological Works for Academic Plagiarism at Lviv National Environmental University	Regulates the procedure for checking term papers (projects) and other educational, scientific and methodological works of the academic staff of Lviv National Environmental University	http://surl.li/fgkie
		Regulation on Academic Integrity at Lviv National	Developed to ensure high standards of academic integrity and scientific ethics in all areas of	http://surl.li/kqxei

		Environmental University	research and educational process	
	Chernihiv Polytechnic National University			
<i>9. Professional development of scientific-pedagogical staff of higher education institutions in the framework of distance education</i>				
	Petro Mohyla Black Sea National University			
	V.N. Karazin Kharkiv National University	Regulation on Advanced Training and Internships at V.N. Karazin Kharkiv National University	The purpose of advanced training and internships of university employees is to expand professional knowledge, skills and abilities, to acquire the use of innovative technologies for the implementation of training content, which involves the introduction of distance, information and communication technologies.	http://surl.li/fodco
		Regulation on the Institute of Post-Qualifying Education and Part-Time (Distance) Learning of V.N. Karazin Kharkiv National University	The Institute of Post-Qualifying Education and Part-Time (Distance) Learning provides advanced training and internships for pedagogical and scientific and pedagogical staff and participates in the creation of web resources for e-learning: distance learning courses, their certification; training video courses and video lectures; other electronic and media content.	http://surl.li/kjtrs
	Kyiv National Economic University	Regulation on Distance Learning at Kyiv National	The forms of methodological support for scientific-pedagogical	http://surl.li/edyxz

	named after Vadym Hetman	Economic University named after Vadym Hetman	staff include training at the ongoing professional development courses "Distance Technologies in the Educational Space of the University" and the usage of the online distance learning video course "Creating a Distance Course Step by Step" ¹ posted on the Moodle platform.	
	Uman National University of Horticulture	Regulation on Advanced Training of Scientific-Pedagogical Staff of Uman National University of Horticulture	The purpose of advanced training of scientific-pedagogical staff is their professional development and improvement of practical training using modern equipment and technologies, mastering the latest unique methods.	http://surl.li/bedme
	Lviv National Environmental University	Regulation on Advanced Training of Pedagogical and Scientific-Pedagogical Staff of Lviv National Environmental University	The tasks of professional development include the use of innovative technologies for the implementation of training content, which involves its differentiation, individualization, and the introduction of distance, information and communication technologies.	http://surl.li/fgkie
	Chernihiv Polytechnic National University	Regulation on Distance Learning at Chernihiv Polytechnic National University	Provides that pedagogical, research and teaching staff and methodologists who directly ensure the organization of the educational process in the distance form must improve their qualifications in the	http://surl.li/cxzox

			organization and mastery of distance learning technologies (at least once every 5 years and in the amount of at least 108 academic hours). The qualification of employees who have upgraded their qualifications must be confirmed by a document on advanced training on the subject of distance learning	
--	--	--	---	--

Concluzii.

Cadrele de reglementare ale educației la distanță și învățării la distanță includ o serie de acte legale: internaționale (convenții, declarații, acorduri) și interne (Constituția Ucrainei, legi, decrete ale Președintelui Ucrainei, hotărâri și ordine ale Guvernului, ordine, instrucțiuni, recomandări, programe ale ministerelor și departamentelor de specialitate). Analiza acestora a arătat că, în ciuda numărului mare de documente, cadrul legal actual al sistemului de educație la distanță nu este sistematizat clar și nu corespunde cerințelor pentru dezvoltarea eficientă a sistemului de educație la distanță.

Impetul pentru o activitate constructivă în crearea unui cadru legal pentru educația la distanță a fost adoptarea Legii Ucrainei „Privind educația superioară” în iulie 2002, care stipulează că educația la distanță este oficial permisă în Ucraina, alături de educația cu frecvență redusă. În același timp, legea conține aspecte care nu corespund cerințelor actuale, inclusiv inexactități și inconsistențe în interpretarea termenilor – educația la distanță este prezentată ca un proces de învățare la distanță.

Actul subordonat care reglementează sistemul educației la distanță în Ucraina este Ordinul Ministerului Educației din Ucraina nr. 466 din 25.04.2013 „Privind aprobarea Regulamentului privind învățarea la distanță”. Menționăm că anumite teze

din acest regulament sunt depășite, în special, în ceea ce privește identificarea educației la distanță ca proces de învățare, precum și cerințele pentru cadrele didactice de a efectua un stagiul de formare. De exemplu, documentul stipulează că, în termen de cinci ani, un cadru didactic care lucrează într-un program de educație la distanță este obligat să urmeze o formare continuă în domeniul tehnologiilor la distanță în volumul de 108 ore. Acest număr de ore nu corespunde cerințelor actuale ale sistemului de credit-module.

Dacă analizăm cadrul normativ format de universitățile ucrainene care participă la proiectul internațional „Educația la Distanță pentru Viitor: Cele Mai Bune Practici din UE ca Răspuns la Cerințele Modernelor Cerințe ale Educației Superioare și Piața Forței de Muncă (DEFEP)” pentru a oferi învățare la distanță, putem observa că acesta prezintă anumite asemănări legale comune. Astfel, toate universitățile se ghidează după reglementările interne privind organizarea procesului educațional, care, alături de educația cu frecvență și cu frecvență redusă, prevăd și educația la distanță.

Toate universitățile participante la proiect, în conformitate cu ordinele rectorilor lor, și-au mutat grupurile academice de studenți la învățarea completă la distanță în circumstanțele speciale ale carantinei COVID-19 și ale stării de război. Pentru toate universitățile, sistemul de gestionare a conținutului învățării Moodle este platforma pentru organizarea formării utilizând tehnologiile de învățare la distanță. Pentru a desfășura cursuri online în mod sincron, cadrele didactice ale tuturor universităților aleg orice dintre serviciile de cloud (Zoom, Google Meet, MS Teams, Moodle BigBlueButton etc.). În același timp, doar Universitatea Națională de Economie din Kiev numită după Vadym Hetman, Universitatea Națională V.N. Karazin din Harkov și Universitatea Națională de Horticultură din Uman se ghidează după reglementări interne separate privind organizarea educației la distanță și învățarea asincronă bazată pe platforma Moodle. Alte universități au declarat recomandări practice pentru utilizarea Moodle în reglementările lor privind organizarea procesului educațional.

La Universitatea Națională de Economie din Kiev, unde educația la distanță a fost introdusă ca o formă separată de educație, și la Universitatea Națională V.N.

Karazin din Harkov, nivelul de suport normativ intern îndeplinește toate criteriile pentru evaluarea educației la distanță.

Propuneri.

Cadrelle de reglementare pentru educația la distanță trebuie îmbunătățite, termenele trebuie armonizate și actualizate. O atenție deosebită ar trebui acordată dezvoltării unui cadru legal pentru Strategia Națională pentru Spațiul Fără Bariere în Ucraina. De exemplu, este adecvat să se elaboreze un proiect de Lege a Ucrainei „Privind educația adulților” pentru a prevedea educația la distanță pentru cei care și-au pierdut locurile de muncă, inclusiv din cauza războiului, și au nevoie de formare suplimentară. Este necesară susținerea instituțională pentru dezvoltarea Școlii Online din Ucraina și asigurarea învățării la distanță cu resurse electronice. Acest lucru va permite elevilor și studenților a căror școli au fost distruse sau deteriorate să studieze de la distanță.

La nivel de stat, există o nevoie de a simplifica procedura de acordare a drepturilor de autor pentru cursurile la distanță, care sunt acum echivalente cu resursele electronice. Confuzia în recunoaștere este motivul pentru procedura complicată de obținere a dreptului de autor de către dezvoltatorul unui curs la distanță.

Regulamentul privind învățarea la distanță, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Științei din Ucraina nr. 466 din 25.04.2013, necesită modernizare și reglementare ca un document legal primar care să servească drept bază pentru dezvoltarea reglementărilor interne ale universităților.

Reglementările interne ale universităților ar trebui să prevadă atribuirea de responsabilități specifice pentru organizarea educației la distanță unităților administrative (birouri, institute, facultăți, centre, departamente etc.).

Pentru universitățile care încep să implementeze educația la distanță ca o formă separată de educație, toate deciziile privind lansarea acestui proces ar trebui să fie înregistrate în ordinele rectorului și declarate în documente normative separate. Următoarea etapă de implementare ar trebui să fie dezvoltarea de reglementări interne sistematice sub formă de mai multe dispoziții de bază care să combine componentele

educației la distanță în contextul criteriilor utilizate pentru a evalua cadrul normativ actual al universităților participante la proiect. În special, reglementările interne ar trebui să definească procedura de formare continuă a cadrelor didactice în utilizarea tehnologiilor la distanță în procesul educațional, atât pe baza cursurilor de formare relevante ale universității, cât și prin educație non-formală, inclusiv cursuri online deschise masive; motivarea personalului pentru dezvoltarea, integritatea și calitatea cursurilor la distanță; și procedura de certificare a cursurilor la distanță.

1.4. ASPECTE TEHNICE ALE EDUCAȚIEI LA DISTANȚĂ

Formarea de specialiști foarte bine pregătiți este imposibilă fără un sistem eficient de gestionare electronică a documentelor și sisteme de gestionare a învățării. Astfel de sisteme includ diverse LMS-uri, chatboți, sisteme de gestionare a bazelor de date și alte produse software care facilitează lucrul cu datele studenților și reduc volumul de muncă al profesorilor în timpul operațiunilor de rutină, stochează informații despre conținutul cursului și ajută la comunicare.

Utilizarea acestor sisteme poate simplifica considerabil munca cu studenții în timpul învățării la distanță, reduce numărul de operațiuni de rutină și, în consecință, eliberează timpul profesorului pentru o activitate mai creativă cu studenții, verificarea individuală a lucrărilor creative și lucrul personal cu studenții. Viteza de reacție și răspuns a acestor sisteme, precum și capacitatea lor de a funcționa non-stop, permite îmbunătățirea calității muncii studenților asupra materialului prin evaluarea rapidă a sarcinilor, reamintindu-le de termene, ceea ce este important atunci când nu este posibil ca un profesor să aibă contact constant cu un student.

Nu toate tipurile de muncă cu studenții pot fi automatizate. De exemplu, nu este de dorit să se automatizeze răspunsurile la sarcini individuale care necesită o anumită muncă creativă, cum ar fi dezvoltarea de proiecte individuale sau completarea lucrărilor de curs. Pentru a evalua astfel de activități, este necesar să se verifice nu doar îndeplinirea cerințelor formale, ci și corectitudinea soluțiilor propuse și optimitatea

acestora. În acest caz, este necesară competența și cunoștințele profesorului cu privire la tendințele actuale dintr-un anumit domeniu.

Sistemele de educație la distanță sau sistemele de gestionare a învățării (LMS). Aceste sisteme sunt utilizate pentru a dezvolta, gestiona și distribui materiale de învățare la distanță cu acces comun. În prezent, există mai mult de 700 de sisteme diferite de gestionare a învățării (Learning Management Systems).

În primul rând, ele diferă în funcție de tipul de acces – bazat pe cloud sau situat pe serverul propriu al universității. LMS-urile bazate pe cloud permit utilizatorilor lor să lanseze rapid și ușor procesul de învățare la distanță, dar toate informațiile despre cursuri, studenți și note sunt stocate pe servere externe. Utilizarea unui server intern este mai complicată de administrat, dar, dacă universitatea are un departament IT, acesta poate gestiona acest lucru. Utilizarea unui server intern impune de asemenea cerințe mai stricte asupra centrului de calcul al universității, dar toate informațiile sunt stocate pe serverele universității și aparțin exclusiv acesteia.

Este de asemenea necesar să se ia în considerare numărul de cursuri și studenți care vor utiliza aceste cursuri. Atunci când se utilizează LMS-uri în universități, problema calificării dezvoltatorilor și utilizatorilor de cursuri nu este una mare, deoarece toți studenții și profesorii au nivelul necesar de alfabetizare digitală, iar cunoștințele inițiale de utilizare a LMS-urilor de către studenții din anul I sunt rezolvate în timpul primelor săptămâni de studiu.

Este posibil ca o universitate să utilizeze propriul LMS, care este dezvoltat de universitate, dar această cale este destul de complexă și consumatoare de timp și necesită o echipă pentru a dezvolta și menține acest proiect. Prin urmare, majoritatea universităților ucrainene utilizează LMS-ul open-source Moodle, care este unul dintre cele mai populare LMS-uri folosite de multe instituții educaționale din întreaga lume și a fost tradus în ucraineană (Moodle - platformă de învățare open-source).

Astăzi, LMS-urile sunt un instrument indispensabil și joacă un rol important în sistemul educațional. Să aruncăm o privire asupra unora dintre cele mai populare LMS-uri: Moodle, Adobe Captivate Prime și TalentLMS.

Moodle. Moodle este o platformă gratuită și open-source pentru învățarea online. Numele Moodle este un acronim pentru „Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment”. Moodle este un sistem gratuit și open-source, care permite utilizatorilor să nu doar să îl utilizeze, ci și să îl personalizeze și să-l completeze cu pluginuri și extensii.

Funcția principală a Moodle este de a crea cursuri online: instructorii pot crea cursuri, adăuga materiale, sarcini, teste și alte activități pentru studenți și pot încărca și organiza diferite tipuri de fișiere, cum ar fi documente text, imagini, videoclipuri și fișiere audio (Fig. 1.4.1).

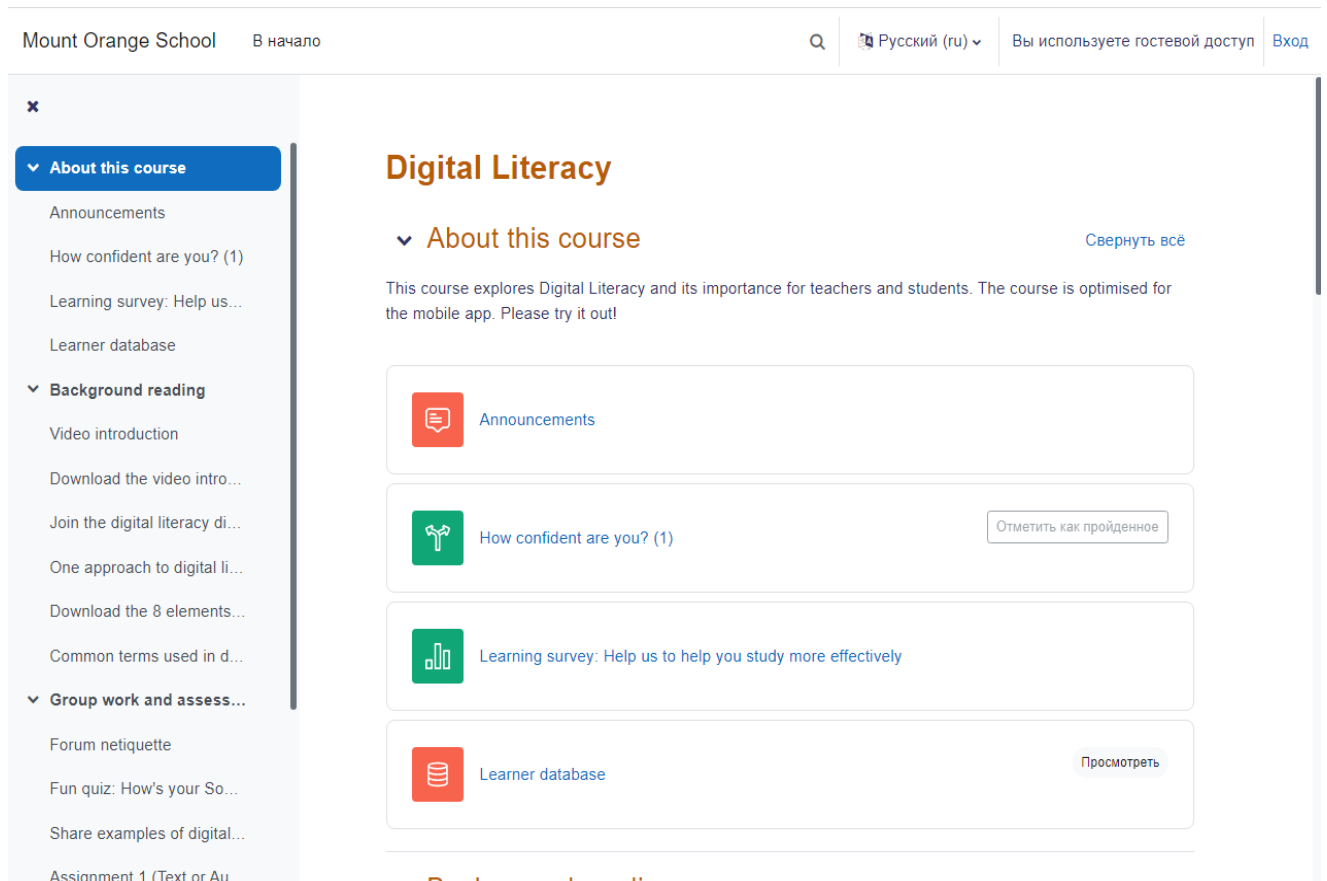
Moodle permite crearea de teste, sarcini și alte materiale de evaluare pentru a verifica cunoștințele studenților. Instructorii pot de asemenea să aloce note și să urmărească progresul studenților.

Moodle are o serie de avantaje, inclusiv:

1. Cod deschis. Datorită acestuia, sistemul poate fi modificat și personalizat în funcție de nevoile utilizatorului.
2. Acces gratuit.
3. Posibilitatea de a adăuga o varietate de conținut, inclusiv video și audio, diferite tipuri de fișiere și sarcini.
4. Disponibilitatea aplicațiilor mobile.
5. Suport pentru multe limbi.

Cu toate acestea, există și câteva dezavantaje:

1. Nu este întotdeauna ușor să personalizezi platforma în funcție de nevoile utilizatorului.
2. Funcțiile de bază pot fi limitate în comparație cu alte LMS-uri.

The screenshot shows the Moodle course page for 'Digital Literacy'. At the top, it displays 'Mount Orange School' and 'В начало'. There are navigation options for language ('Русский (ru)') and user status ('Вы используете гостевой доступ', 'Вход'). A sidebar on the left lists course sections: 'About this course', 'Background reading', and 'Group work and assess...'. The main content area features the course title 'Digital Literacy' and a description: 'This course explores Digital Literacy and its importance for teachers and students. The course is optimised for the mobile app. Please try it out!'. Below the description are four activity cards: 'Announcements', 'How confident are you? (1)' (with a 'Отметить как пройденное' button), 'Learning survey: Help us to help you study more effectively', and 'Learner database' (with a 'Просмотреть' button).

Fig.1.4.1. Interfața programului Moodle

Adobe Captivate Prime

Adobe Captivate Prime este o platformă comercială cu o gamă largă de funcții pentru crearea și editarea cursurilor, integrată cu instrumente de videoconferință și alte aplicații Adobe (Adobe Captivate Prime). Adobe Captivate Prime permite utilizatorului să creeze diverse tipuri de cursuri, inclusiv materiale de învățare, sarcini, video și audio, emulări și simulări interactive, evaluări și rapoarte (Fig. 1.4.2). Această platformă permite gestionarea cursurilor și a studenților, stabilirea programelor și termenelor limită, monitorizarea progresului studenților, oferirea de feedback și multe altele.

Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și perspectivele exprimate sunt însă ale autorului/autorilor și nu reflectă în mod necesar cele ale Uniunii Europene sau ale Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea de finanțare nu pot fi ținute responsabile pentru acestea.

Avantajele Adobe Captivate Prime includ:

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

1. Multifuncționalitate care permite crearea și editarea cursurilor la un nivel înalt.
2. Integrarea cu alte aplicații Adobe, ceea ce face platforma foarte versatilă.
3. Sistem convenabil de gestionare a cursurilor și studenților.
4. Rapoarte și analize pentru a urmări progresul studenților și performanța cursurilor.

Cu toate acestea, există și câteva dezavantaje:

1. Platformă comercială care poate fi destul de costisitoare pentru companii mai mici sau instituții educaționale.
2. Complexitate ridicată a configurării și utilizării.

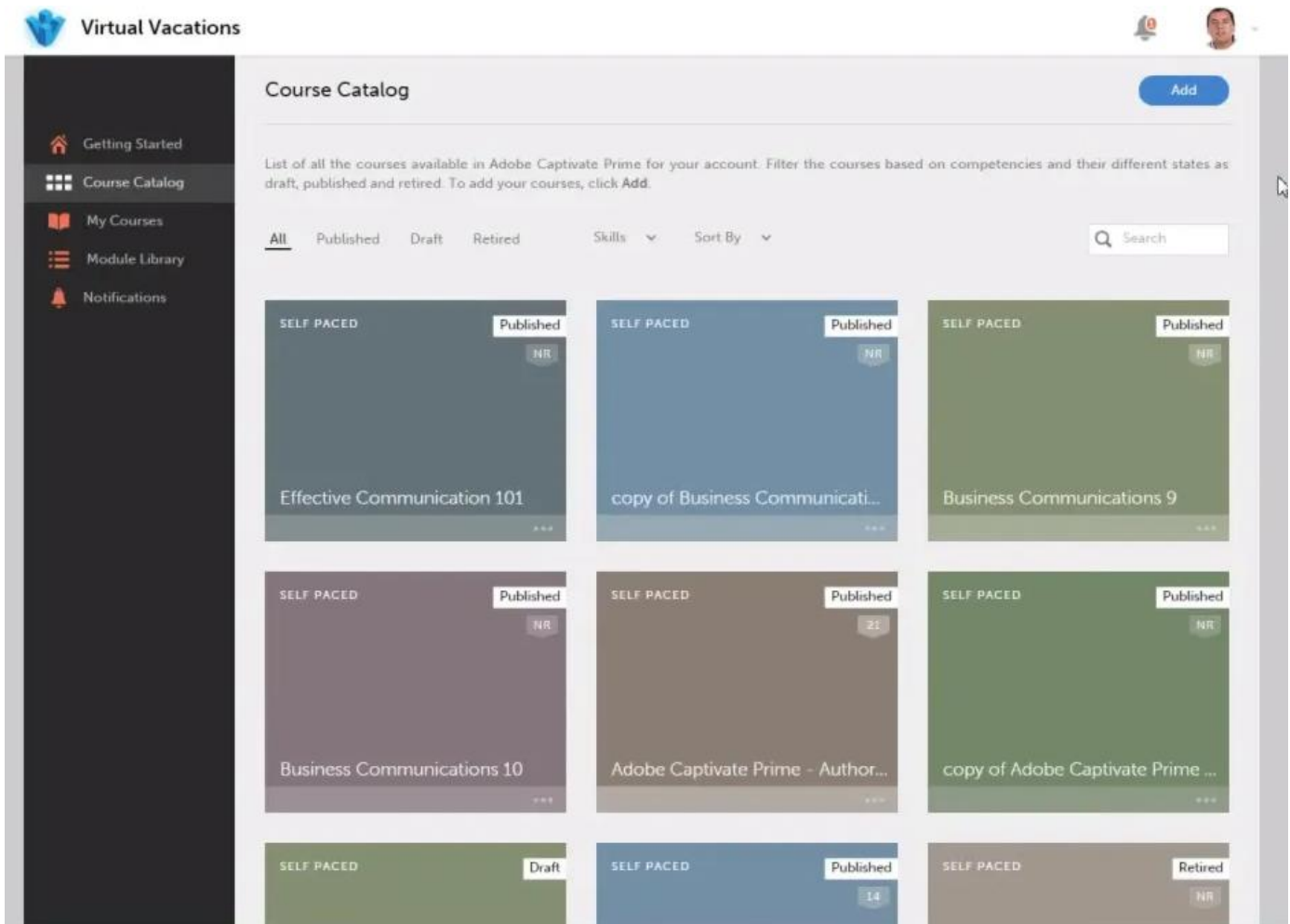

Fig. 1.4.2. Interfața Adobe Captivate Prime

TalentLMS

TalentLMS este o platformă relativ nouă de învățare online, creată în 2012 (TalentLMS). TalentLMS are o interfață destul de simplă și intuitivă care permite utilizatorilor să creeze și să gestioneze rapid cursuri (Fig. 1.4.3).

Avantajele TalentLMS includ:

1. Interfață simplă și intuitivă care permite crearea rapidă a cursurilor.
2. Multifuncționalitate care permite crearea de diferite tipuri de cursuri și sarcini.
3. Capacitatea de a se integra cu diverse instrumente de videoconferință și alte aplicații.
4. Sistem convenabil de gestionare a cursurilor și studenților.
5. Disponibilitatea unei versiuni gratuite cu funcții limitate.

Cu toate acestea, există și câteva dezavantaje:

1. Limitările versiunii gratuite.
2. Capacitate limitată de a personaliza și edita cursurile individual.
3. Nu este la fel de bogat în funcționalitate ca LMS-urile mai sofisticate, cum ar fi Moodle sau Adobe Captivate Prime.

Comparativ cu Moodle și Adobe Captivate Prime, TalentLMS este o platformă mai puțin complexă și mai puțin bogată în funcționalitate, dar este foarte convenabilă pentru companii mai mici și instituții educaționale cu un număr mic de studenți. De asemenea, are o interfață foarte simplă și intuitivă care permite crearea rapidă și gestionarea cursurilor.

Fig.1.4.3. Interfața TalentLMS

O analiză comparativă a acestor trei cele mai populare LMS-uri este prezentată în Fig. 1.4.4 (Compararea Adobe Captivate Prime vs Moodle LMS vs TalentLMS) și se pot trasa câteva concluzii:

1. Costul LMS-ului. Utilizarea Moodle în universitățile ucrainene este explicată în principal prin faptul că este un LMS gratuit. Moodle este oferit gratuit ca software open-source sub Licența Publică Generală GNU.

Finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și perspectivele exprimate sunt însă ale autorului/autorilor și nu reflectă în mod necesar cele ale Uniunii Europene sau ale Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea de finanțare nu pot fi ținute responsabile pentru acestea.

Oricine poate adapta, extinde sau modifica Moodle pentru proiecte comerciale și necomerciale fără taxe de licență și beneficiază de eficiență costurilor, flexibilitate și alte avantaje ale utilizării Moodle. Alte LMS-uri necesită un abonament care crește odată cu numărul de studenți sau cursuri. De exemplu, TalentLMS are mai multe tarife:

- Starter: 59 \$ pe lună pentru 40 de utilizatori,
- Basic: 129 \$ pe lună pentru 100 de utilizatori,
- Plus: 249 \$ pe lună pentru 500 de utilizatori.

După cum se poate observa, costul utilizării unui astfel de LMS pentru universități publice cu 5 sau 10 mii de studenți este destul de semnificativ, ceea ce face imposibilă utilizarea LMS-urilor comerciale.

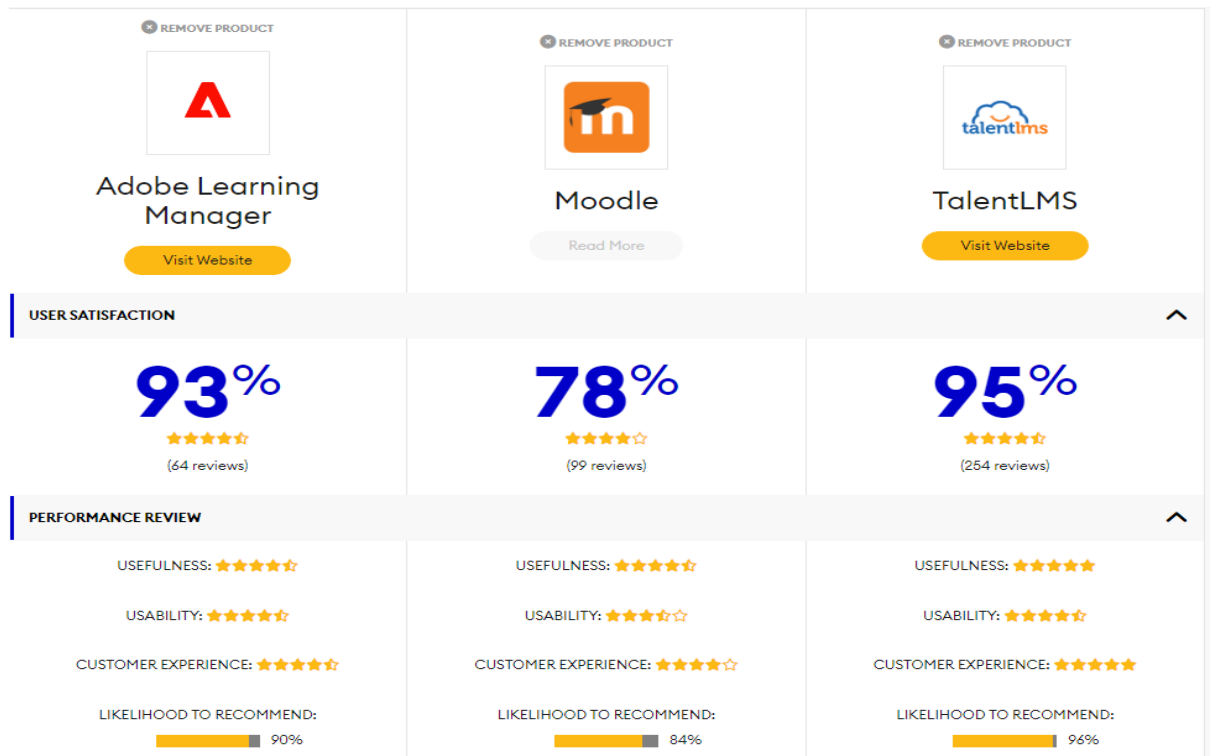

Fig. 1.4.4. Compararea Moodle cu cele mai populare LMS-uri

2. Administrarea LMS-ului. Moodle are un număr mare de setări care permit utilizatorilor să personalizeze LMS-ul conform nevoilor și cerințelor lor. De asemenea, Moodle dispune de multe pluginuri și aplicații diferite care permit extinderea funcționalității LMS-ului. Există o comunitate mare de utilizatori și dezvoltatori Moodle în lume care oferă suport tehnic gratuit și asistență în utilizarea LMS-ului. În plus, comunitatea dezvoltă constant noi funcții și pluginuri. Adobe Captivate Prime este o platformă comercială cu multe funcții care permite utilizatorilor să creeze și să editeze cursuri la un nivel înalt, dar poate fi costisitoare și dificil de utilizat. TalentLMS este o platformă de învățare online nouă care are o interfață simplă și intuitivă care permite crearea și gestionarea rapidă a cursurilor, dar are o capacitate limitată de a personaliza și edita cursurile. În general, Moodle este liderul incontestabil în ceea ce privește suportul, numărul de extensii diferite și personalizarea pentru o sarcină specifică.

3. Ușurința de utilizare. Comparativ cu alte LMS-uri, Moodle poate părea un pic complicat și necesită timp suplimentar pentru a învăța și a stăpâni funcționalitatea.

De asemenea, descărcarea și utilizarea Moodle poate necesita un anumit nivel de pregătire tehnică și echipamente, ceea ce poate fi o provocare pentru unii utilizatori. Interfața Moodle, comparativ cu alte LMS-uri, este învechită și depășită. Și prin aceste criterii, Moodle pierde în fața altor LMS-uri comerciale.

Instituțiile de învățământ superior utilizează pe scară largă diverse sisteme informaționale pentru a susține procesul educațional. Aceste sisteme includ diverse sisteme automate de management al instituțiilor de învățământ.

Există mai mulți dezvoltatori în Ucraina care oferă servicii pentru construirea acestor sisteme automatizate. Acestea includ Sistemul Automat de Management (AMS) „HEI” (ACU «ВНЗ»); „Secretariat”, „Universitate”, „Personal” de la compania Politek-Soft (Програмне забезпечення для вищих навчальних закладів України) și sistemul automatizat de management al unei instituții de învățământ de la „RPC „MIR” (ACU).

Toate aceste sisteme au aproximativ aceeași funcționalitate și sunt orientate către diferite aspecte ale activității unei instituții de învățământ: admitere, secretariat, cămin, departamentul resurselor umane, departamentele metodologice și educaționale. Un astfel de sistem constă din mai multe programe, fiecare având o funcție separată, dar toate funcționează într-un singur spațiu informațional și facilitează foarte mult activitatea instituției de învățământ.

Să analizăm funcțiile acestor programe pe exemplul AMS „HEI” utilizat de Universitatea Națională Politehnică din Cernihiv. Utilizarea acestui sistem a redus semnificativ volumul de muncă manuală și numărul de erori în procesarea documentelor.

Domeniile de aplicare ale AMS HEI includ (Fig. 1.4.5)

Fig. 1.4.5. Modulele AMS HEI Sursă: ACY «BH3»

1. Activitatea comisiei de admitere.

- Transferul datelor din baza de date electronică unificată pe educație (USEDE) și verificarea documentelor educaționale prin IPS "OSVITA".
- Formarea listelor și clasamentelor, admiterea candidaților etc.

2. Activitatea secretariatului și a altor unități administrative ale universității.

- Examenul sesiunii, analiza rezultatelor și acordarea burselor.
- Elaborarea, generarea curriculumului grupurilor și individual al studenților, calcularea și distribuirea încărcăturii de muncă a profesorilor (Fig. 1.4.6).
- Lucrul cu datele studenților, transferarea și absolvirea studenților (Fig. 1.4.7).
- Crearea unui program web.
- Lucrul cu datele personalului universitar, dotarea universității.

3. Activitatea campusului.

- Cazarea studenților.
- Automatizarea alocării locurilor.
- Formarea documentației pentru cămine.

АС "Деканат" - [НП за дисциплинами - 7.05100102, Винірально-інформаційна техніка, 2014/2015 - Новий навчальний план]

Користувач Модулі Вигляд Звіти Довідники Сервіс НП за дисциплінами Адміністрування Вікна Допомога

Шифр за ОПП	Найменування дисциплін	Щотижневий розподіл																								амостійної роботи		Всього		
		5 курс (18 тижн.)												6 курс (18 тижн.)												всього	в гомі числі	Кредитів (норми)	Годин (норми)	Годин (факт)
		10 семестр (18 тижн.)						11 семестр (18 тижн.)						12 семестр (18 тижн.)																
		аудиторні		самостійні		аудиторні		самостійні		аудиторні		самостійні		аудиторні		самостійні		аудиторні		самостійні		аудиторні		самостійні						
в числі	всього	в гомі числі	всього	в числі	всього	в гомі числі	всього	в числі	всього	в гомі числі	всього	в числі	всього	в гомі числі	всього	в числі	всього	в гомі числі	всього	в числі	всього	в гомі числі	всього							
р	Лаб	Всього	Сам	Лек	Пр	Лаб	Всього	Сам	Лек	Пр	Лаб	Всього	Сам	Лек	Пр	Лаб	Всього	Сам	Лек	Пр	Лаб	Всього	Сам	Лек	Пр	Лаб				
ЧАСТИНА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА																														
ГСЕД НЧ																														
АП-2345	Вступ до спеціальності	2	5	1	1	2	3	1	6	7	2	2	1	1	2	4	6	1	1	2	2	1	5	6	72	72	3,7	200	432	
	Всього за цикл	2	5	1	1	2	3	1	6	7	2	2	1	1	2	4	6	1	1	2	2	1	5	6	72	72	2	120	0	
	Всього за частини	2	5	1	1	2	3	1	6	7	2	2	1	1	2	4	6	1	1	2	2	1	5	6	72	72	0	0	0	

Fig. 1.4.6. AMS HEI. Lucrul cu planurile

Sursă: Didenko & Cherkas 2014, ed. 3

АС "Деканат" - [Студенти УАП]

Користувач Модулі Вигляд Звіти Довідники Сервіс Студенти Адміністрування Вікна Допомога

П.І.Б.	Посідчення особи	Курс	Навчальна група	Контракт	Фото	Тільки для читання	Назва факультету, спеціальності	Словати загальну кількість	ПІП
Федоров Борис Анатолійович	НГ 545247	1 курс	АП-18А		☒	☐	АП 7.05020101	9305188	
Мирошніченко Ігор Максимович	АД 762398	1 курс	АП-48Б		☒	☐	АП 7.05100102	1964083	
Старков Валентин Віталійович	ЛЦ 553024	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	7953636	
Садарко Ігор Петрович	РЯ 320563	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	3864208	
Харченко Гліб Пасадорович	ГН 960345	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	8554863	
Федоров Ігор Дмитрович	ВН 995270	1 курс	АП-38		☒	☐	АП 7.04020401	3173363	
Сонюк Роман Борисович	ШД 125324	1 курс	АП-18А		☒	☐	АП 7.05020101	1505656	
Попов Василь Петрович	БЯ 585520	1 курс	АП-18А		☒	☐	АП 7.05020101	8336722	
Мельников Кирило Олександрович	ПВ 600810	1 курс	АП-28		☒	☐	АП 7.05100101	6807314	
Васильєв Євген Антонович	ВЬ 633310	1 курс	АП-48А		☒	☐	АП 7.05100102	4045348	
Бондар Ілля Максимович	АМ 974626	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	6033014	
Клецько Дмитро Сергійович	ВІ 427581	1 курс	АП-48Б		☒	☐	АП 7.05100102	8641963	
Зенченко Віталій Данилович	ВІ 573036	1 курс	АП-28		☒	☐	АП 7.05100101	6266091	
Курбанов Дмитро Кирилович	ВШ 141334	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	4229372	
Павленко Федір Васильович	ПФ 678806	1 курс	АП-38		☒	☐	АП 7.04020401	4747832	
Черниш Віталій Вікторович	ЦВ 418880	1 курс	АП-48Б		☒	☐	АП 7.05100102	1105562	
Коноваленко Ярослав Романович	БЖ 658979	1 курс	АП-48А		☒	☐	АП 7.05100102	4590102	
Коноваленко Роман Данилович	ЛД 630643	1 курс	АП-38		☒	☐	АП 7.04020401	4031294	
Хмельченко Даніло Миколайович	УЯ 215622	1 курс	АП-48Б		☒	☐	АП 7.05100102	8854844	
Мосан Ростислав Святославович	ІТ 167214	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	2956208	
Садарко Поліна Віталівна	ІВ 848491	1 курс	АП-18А		☒	☐	АП 7.05020101	7208959	
Владимирова Діана Богданівна	ВЖ 868239	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	1828122	
Коноваленко Дмитро Святославович	РЯ 197292	1 курс	АП-38		☒	☐	АП 7.04020401	1644015	
Яцук Євген Іванович	ІГ 58534	1 курс	АП-18А		☒	☐	АП 7.05020101	6869781	
Харченко Павло Єгорович	РП 656619	1 курс	АП-58		☒	☐	АП 7.05090201	4471966	
Рубан Антон Максимович	ШМ 866245	1 курс	АП-18Б		☒	☐	АП 7.05020101	5933738	

Fig. 1.4.7. AMS HEI. Lucrul cu studenții

Sursă: Didenko & Cherkas 2014, ed. 4

În plus, utilizarea unui astfel de sistem permite utilizatorilor să abandoneze caietele de înregistrare pe hârtie. În schimb, studenții au acces la conturile lor personale, ceea ce le permite să-și urmărească pe deplin traiectoria educațională, să vadă ce au învățat și ce note au primit (Fig. 1.4.8).

ОСОБОВІ ДАНІ ЗАПИС НА ДВВС УСПІШНІСТЬ РОЗКЛАД			
тому прохання реєструватися за ІПН та паспортом			
Вибачте за незручності.			
03 семестр Іспит			
Дискретна математика 04 семестр Іспит	98	Відмінно	A
Електронні прилади та мікроелектроніка 04 семестр Іспит	100	Відмінно	A
Елементна база радіоелектронних апаратів 04 семестр Диференційний залік	90	Відмінно	A
Іноземна мова за професійним спрямуванням 04 семестр Диференційний залік	95	Відмінно	A
Основи радіоелектроніки 04 семестр Іспит	97	Відмінно	A
Фізичне виховання 04 семестр Залік(ПДК)	Залік		
Філософія 04 семестр Іспит	97	Відмінно	
Основи електродинаміки 05 семестр Іспит	100	Відмінно	A

Fig. 1.4.8. Contul personal al solicitantului

O situație tipică în secretariat implică introducerea notelor din registru într-un sistem electronic. Pentru o facultate cu 500 de studenți, o sesiune de examene înseamnă aproximativ 4000 de note. Cu un număr atât de mare de înregistrări, erorile sunt frecvente. Accesul studenților și profesorilor la baza de date permite unui utilizator să identifice rapid aceste erori și să le corecteze.

Utilizarea biroului electronic al profesorului în astfel de sisteme permite unui profesor să introducă notele studenților direct în sistem în timpul unui examen, eliminând astfel un alt document pe hârtie din fluxul documentelor – fișa de examen. În medie, o grupă este evaluată cu 75–80 de puncte de evaluare pe parcursul programului de licență. Având în vedere informațiile despre reexaminări, se creează aproximativ 150 de fișe informaționale pentru o grupă pe parcursul studiilor. Astfel, prin eliminarea unui alt link între nota pe care studentul o vede în sistem și nota dată de profesor, numărul erorilor poate fi semnificativ redus, deoarece timpul care trece între nota profesorului și familiarizarea studentului cu această notă în profilul său individual este redus.

Învățământul la distanță este imposibil de imaginat fără platforme care să

permite comunicarea și colaborarea între studenți și profesori. Două platforme concurente se numără printre cele mai utilizate în instituțiile de învățământ din Ucraina:

Finanțate de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate sunt însă cele ale autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat poziția Uniunii Europene sau a Agenției Executive pentru Educație și Cultură a Uniunii Europene (EACEA). Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea de acordare nu pot fi făcute responsabile pentru acestea.

Google Workspace for Education și Microsoft 365 for Education. Aceste două platforme de la cei doi lideri de pe piața IT sunt utilizate de universitățile ucrainene datorită cooperării Ministerului Educației și Științei cu "Microsoft Ukraine" (Microsoft) și Google Ukraine (Teach From Anywhere).

Google Workspace for Education este un set de instrumente și servicii bazate pe cloud furnizate de Google, care sunt concepute pentru școli și instituții de învățământ superior și facilitează învățarea la distanță (prezentare generală Google Workspace for Education). Instrumentele și serviciile oferite de Google Workspace for Education includ aplicații de mesagerie și colaborare, cum ar fi Gmail, Google Drive, Google Calendar, Google Docs, Google Classroom și multe altele. Pentru a fi eligibile să participe la Google Workspace for Education, instituțiile educaționale trebuie să fie oficial acreditate de agențiile guvernamentale care oferă certificări naționale sau internaționale de nivel primar, secundar sau terțiar. Google Workspace for Education este utilizat de peste 170 de milioane de studenți și profesori din întreaga lume (Mai multe opțiuni pentru învățare cu Google Workspace for Education).

Instrumentele Google Workspace for Education:

1. **Google Classroom:** o platformă care permite profesorilor să creeze, să distribuie și să evalueze sarcini, precum și să comunice cu studenții. Avantajul este ușurința integrării cu celelalte instrumente Google.

2. **Gmail:** oferă servicii de email pentru atât profesori, cât și studenți, cu caracteristici suplimentare de securitate concepute pentru utilizarea în educație.

3. **Google Drive:** oferă stocare bazată pe cloud pentru documente, foi de calcul,

prezentări și alte fișiere, cu capacități ușoare de partajare și colaborare.

4. **Google Meet:** un instrument de videoconferință care permite utilizatorilor să desfășoare cursuri și întâlniri virtuale.

5. **Google Docs, Sheets și Slides:** aplicații web pentru crearea și editarea documentelor, foilor de calcul și prezentărilor, care pot fi colaborativ editate în timp real.

6. **Google Forms:** un instrument pentru crearea de sondaje, teste și evaluări care pot fi utilizate în scopuri educaționale.

Microsoft 365 for Education este un set de instrumente de învățare colaborativă bazate pe cloud, special conceput pentru instituțiile de învățământ, inclusiv școli, colegii și universități (Microsoft 365 Education). Este conceput pentru a oferi profesorilor și studenților instrumentele de care au nevoie pentru predare, învățare și sarcini administrative. Microsoft 365 for Education include diverse componente și caracteristici, cum ar fi:

1. **Microsoft Teams for Education** este produsul central pentru comunicare și colaborare. Profesorii și studenții pot crea săli de clasă virtuale, pot programa și participa la întâlniri online, pot comunica și colabora la proiecte în timp real.

2. **Microsoft OneDrive for business** este stocare în cloud pentru documente, fișiere și date, care facilitează accesul și partajarea resurselor în siguranță din orice loc.

3. Versiuni web ale aplicațiilor Office populare, cum ar fi Word, Excel, PowerPoint și OneNote, care pot fi folosite pentru a crea și edita documente colaborativ.

4. **Microsoft Forms** este un instrument pentru crearea de sondaje, teste și evaluări care pot fi utilizate în scopuri educaționale, cum ar fi sarcini și note.

5. **OneNote Class Notebook** este un caiet digital care permite instructorilor să organizeze conținutul cursului, sarcinile și resursele și facilitează colaborarea studenților și luarea de note.

Microsoft 365 for Education este disponibil în diverse planuri de abonament, inclusiv planuri gratuite pentru instituții educaționale eligibile. Aceste planuri variază

în funcționalități, limite de stocare și opțiuni de licențiere. Instituțiile educaționale pot alege planul care se potrivește cel mai bine nevoilor și bugetului lor.

După cum s-a discutat, Google Workspace for Education și Microsoft 365 for Education oferă aproximativ același set de instrumente, și este necesar să distingem aceste kituri de instrumente bazate pe cloud de sistemele de management al învățării (LMS).

Kiturile de instrumente cloud au următoarele proprietăți:

1. Acesta este un set de instrumente și servicii bazate pe cloud de la Google sau Microsoft concepute pentru școli și instituții de învățământ superior pentru colaborare și învățare la distanță. Aceste instrumente sunt destul de ușor de utilizat și oferă o colaborare mai bună și comunicare între profesori și studenți – servicii de email, videoconferințe, chat-uri și forumuri.

2. Instrumentele includ caracteristici de confidențialitate și securitate pentru a proteja datele studenților și pentru a asigura că numai utilizatorii autorizați au acces la informații sensibile.

3. Oferă instrumente pentru salvarea informațiilor în diverse formate și administrarea accesului la acestea.

Sistemul de management al învățării (LMS):

1. Este o aplicație software pentru administrarea, documentarea, urmărirea, raportarea, automatizarea și livrarea cursurilor de instruire, programelor de instruire sau programelor de învățare și dezvoltare.

2. Oferă o platformă centralizată pentru gestionarea și livrarea conținutului educațional.

3. Oferă funcții precum crearea de cursuri, gestionarea sarcinilor, evaluarea și raportarea.

4. Oferă o serie de instrumente pentru a sprijini învățarea online, cum ar fi forumuri de discuții, chat-uri și videoconferințe.

În concluzie, Google Workspace for Education și Microsoft 365 for Education sunt un set de instrumente și servicii bazate pe cloud concepute pentru școli și instituții

de învățământ superior pentru a colabora, a optimiza predarea și a asigura securitatea învățării, în timp ce un LMS este un program software pentru administrarea, documentarea, urmărirea, raportarea, automatizarea și livrarea cursurilor, curriculelor sau programelor de instruire și dezvoltare. Prin urmare, utilizarea acestor două tipuri de instrumente în învățământul la distanță este foarte importantă, dar utilizatorii nu ar trebui să substituie instrumentele cloud cu LMS sau invers.

Trebuie menționat că, cu integrarea corespunzătoare a Moodle și a instrumentelor cloud, este posibil să se folosească un singur cont pentru un student sau profesor pentru ambele sisteme. Aceasta simplifică considerabil învățarea la distanță și unifică operațiunile de mail și alte operațiuni ale participanților la învățământul la distanță.

La Universitatea Politehnică din Cernihiv, atunci când se utilizează Microsoft Teams pentru organizarea cursurilor online, echipele sunt utilizate, iar programul de cursuri este sincronizat cu Teams și evenimentele din Microsoft Teams. Pentru a face acest lucru, toți studenții și profesorii sunt împărțiți în echipe conform grupurilor lor. Fig. 1.4.9 arată grupurile disponibile pentru unul dintre autori – directorul institutului Universității Politehnice din Cernihiv.

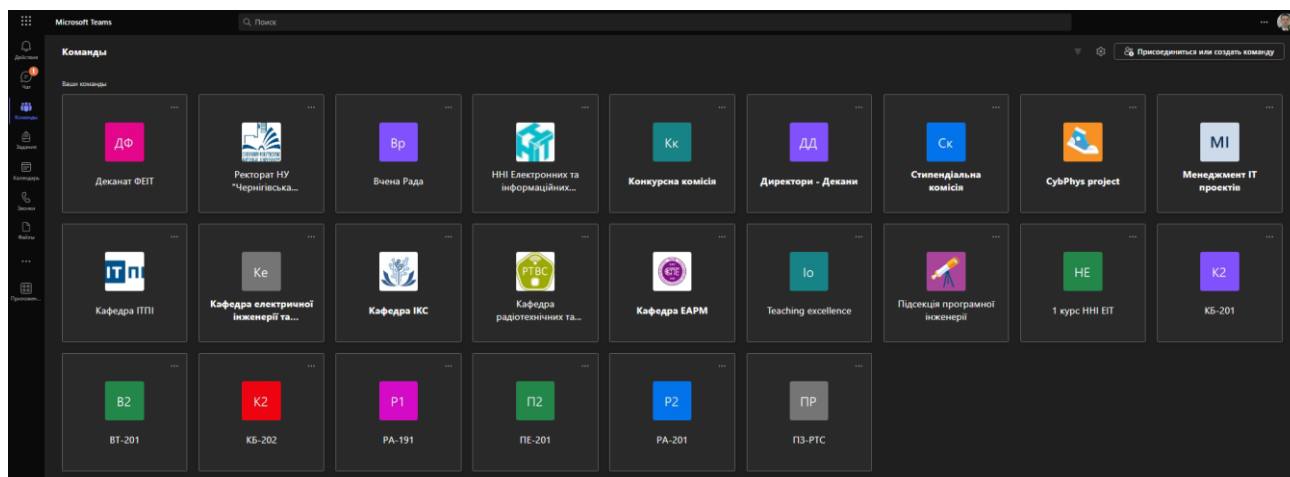

Fig. 1.4.9. Grupuri în Microsoft Teams

De exemplu, un grup pentru biroul decanat reunește decanul, prodecanii și personalul. Acest grup are propriul său site SharePoint care conține toate documentele de lucru ale biroului decanat (Fig. 1.4.10). Un astfel de site este sincronizat cu toate

computerele de lucru ale biroului decanat și permite crearea unui spațiu comun de lucru. Această tehnologie s-a dovedit a fi deosebit de eficientă în timpul izbucnirii conflictelor în regiunea Cernihiv, deoarece documentele erau stocate în cloud, iar pierderea suporturilor fizice de pe computerele de lucru și lipsa accesului la serverele universității nu au împiedicat activitatea.

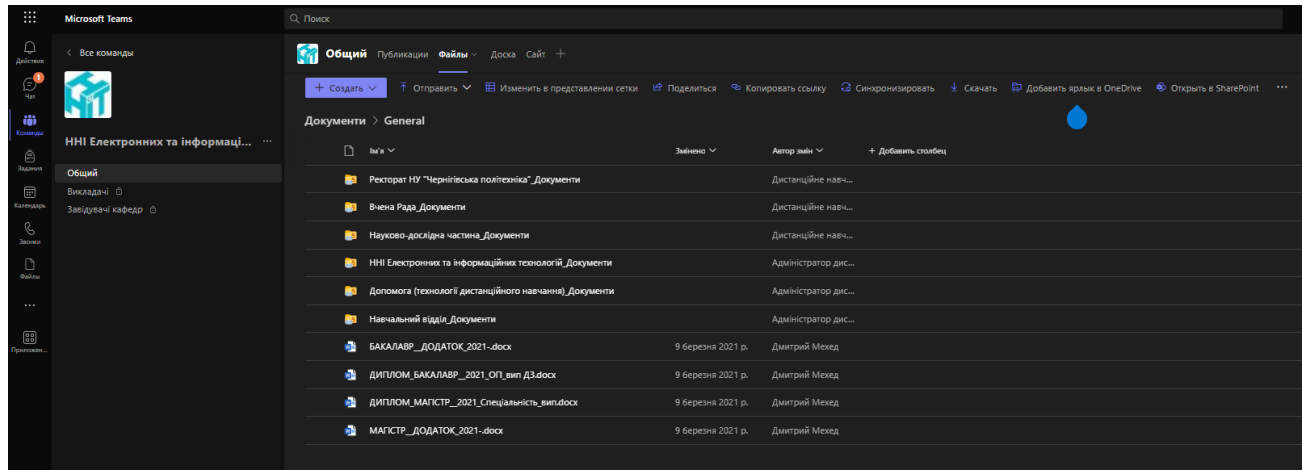

Fig. 1.4.10. Fișierele grupului în Microsoft Teams

Un grup de studenți în Microsoft Teams este un grup de studenți care aparțin aceleiași grupuri academice. Pentru un astfel de grup, un utilizator creează un link pentru eveniment în Microsoft Teams care este sincronizat cu programul. Un exemplu de program sincronizat cu evenimentele din Microsoft Teams poate fi văzut în Fig. 1.4.11 (Universitatea Politehnică din Cernihiv).

98	Дев	№	3 курс				
99			КІ-201	КІ-202	КІ-203	КІ-204	КІ-211
100	Початок	1	Web-програмування та дизайн (лек) Буняк Д. В., асистент	Web-програмування та дизайн (лек) Буняк Д. В., асистент	Web-програмування та дизайн (лек) Буняк Д. В., асистент	Web-програмування та дизайн (лек) Буняк Д. В., асистент	Web-програмування та дизайн (лек) Буняк Д. В., асистент
101		2	Громадянська освіта (лек) Герасименко О. В., доцент, к.і.н.	Громадянська освіта (лек) Герасименко О. В., доцент, к.і.н.	Громадянська освіта (лек) Герасименко О. В., доцент, к.і.н.	Громадянська освіта (лек) Герасименко О. В., доцент, к.і.н.	Громадянська освіта (лек) Герасименко О. В., доцент, к.і.н.
102		3		Іноземна мова (пр) Сікалюк А. І., к.пед.н. доцент		Web-програмування та дизайн (лек) Буняк Д. В., асистент	1. 2. Паралельні та розподілені обчислення (лек) Бичко В. А., к.ф.-м.н. доцент
103							
104							
105							
106							
107							
108							
109							
110							

Fig. 1.4.11. Program sincronizat cu evenimentele din Microsoft Teams

Chatbots. Un chatbot este un program care folosește învățarea automată și tehnologiile rețelelor neuronale pentru a comunica în format text sau audio. Chatbots sunt utilizate pe scară largă pentru a oferi informații de referință și a imita o conversație interactivă umană folosind fraze cheie, pre-calibrate de utilizatori și semnale auditive

sau textuale (Ce este un chatbot? – Definiție).

Sarcinile tipice pe care un chatbot le poate rezolva includ răspunsul la întrebări standard: care este următoarea lecție, când este termenul pentru sarcina individuală, care este sarcina individuală, care este programul procesului educațional sau programul apelurilor, cum este calculată bursa, ce cursuri suplimentare sunt disponibile etc. Cu alte cuvinte, întrebările care implică răspunsuri standard și pot fi ușor recunoscute ca întrebări din partea studentului. De obicei, există aproximativ 80% din aceste întrebări în timpul activității, astfel încât un chatbot poate fi programat cu ușurință pentru a răspunde automat la întrebările standard, iar orice număr de astfel de întrebări nu va suprasolicita un profesor sau un angajat al universității și, prin urmare, va elibera personalul instituției educaționale de a răspunde la aceste întrebări.

„Ieri, echipa de suport a primit 38.924 de întrebări despre certificatele Covid (iar există mai mult de 70 de alte produse). 26.619 utilizatori au primit o consultație de chatbot fără a implica echipa de suport. 14.892 de utilizatori au inițiat un dialog cu un manager live.” Viceprim-ministrul, Ministrul Transformării Digitale a Ucrainei M.A. Fedorov, 3 noiembrie 2021 (DOU).

Analiza chatbot-urilor pentru educație pe platforma Facebook a arătat că acestea ar trebui să aibă următoarele caracteristici (Fig. 1.4.12) (Smutny & Schreiberova 2020):

- educație – furnizarea de conținut educațional, feedback și urmărirea progresului;
- umanitate – capacitatea de a menține o conversație;
- a afecta utilizatorul – a saluta utilizatorul, a face glume;
- accesibilitate – a răspunde la starea emoțională a mesajelor.

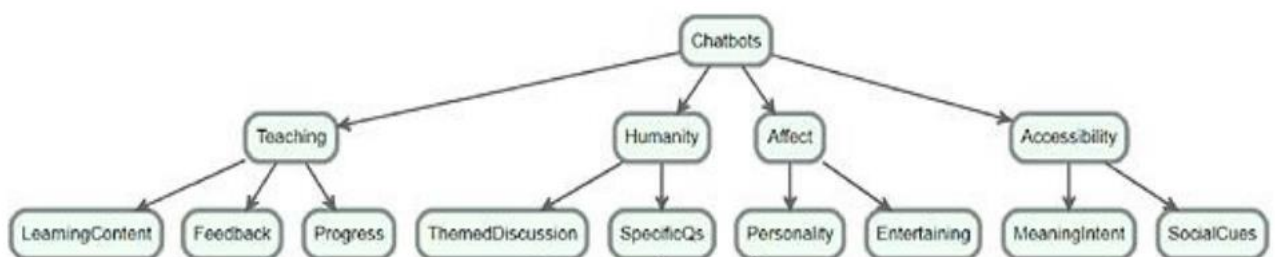

Fig.1.4.12. Caracteristicile chatbot-urilor

Un chatbot poate economisi timpul studenților în cazul întrebărilor standard, deoarece va învăța prin analiza secvenței de întrebări adresate și va fi capabil treptat să ofere răspunsuri corecte, ținând cont de contextul întrebărilor anterioare.

În plus față de răspunsurile la întrebările standard, un chatbot permite obținerea unei cantități mari de informații despre comportamentul studenților și, pe baza acesteia, crearea de noi oportunități pentru un curs sau universitate, sau noi caracteristici ale chatbot-ului. Prin analiza informațiilor despre ceea ce caută studenții, ce informații nu au putut găsi pe site-ul web, este posibil să se creeze noi pagini pe site-ul universității și să se crească satisfacția studenților cu universitatea și procesul de învățare, să se mențină informațiile actualizate tot timpul și să se înțeleagă noile cerințe pe care piața educațională și studenții le impun instituției.

Un alt avantaj al chatbot-urilor este că acestea pot funcționa non-stop, asigurând o comunicare constantă între instituția educațională sau profesor și studenți. Acest lucru este necesar deoarece studenții învață nu doar în timpul finalizării sarcinilor, ci și în timpul primirii feedback-ului asupra sarcinilor și analizei notei primite. Aceasta va permite unui student să afle imediat metodele greșite de rezolvare a problemei după răspuns. Totuși, observarea celor mai bune practici în completarea sarcinii, vizualizarea analizei sarcinii – aceste sarcini nu pot fi încredințate programului. Toate acestea necesită un răspuns mai detaliat.

1.5. COMPONENTA METODOLOGICĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI LA DISTANȚĂ

Tendențele moderne din societate, procesele de globalizare și provocările din ultimele decenii transformă cerințele comunității moderne atât în ceea ce privește competențele profesioniștilor din educație și ale studenților, cât și metodele și formele de educație. Procesul de modernizare a metodelor de învățământ la distanță din lume a primit un impuls semnificativ după introducerea restricțiilor de carantină în timpul pandemiei Covid-19, care a făcut imposibilă utilizarea metodelor tradiționale de învățare și a necesitat soluții tehnologice noi din partea sistemelor naționale de

educație. Sistemul de educație din Ucraina s-a confruntat cu provocări noi după începerea invaziei pe scară largă a Rusiei în 2022, ceea ce a dus la o digitalizare și mai mare a proceselor educaționale. Astăzi, tehnologiile de învățământ la distanță sunt utilizate pe scară largă în sectorul educațional privat și public, atât la nivel global, cât și în Ucraina în particular. Introducerea tehnologiilor de învățământ la distanță în instituțiile de învățământ superior este necesară nu numai pentru a extinde audiența, a oferi acces la servicii educaționale în condiții neobișnuite (restricții de carantină, ocupație, probleme cu conexiunea la internet și alimentarea cu energie electrică), a exporta cunoștințe și a moderniza educația, ci și pentru a promova internaționalizarea și integrarea proceselor educaționale, ceea ce necesită metode de învățare și dobândire a cunoștințelor mai interactive, flexibile și mobile. Utilizarea acestor tehnologii în combinație cu metodele tradiționale de predare permite valorificarea mai bună a potențialului de învățare al studenților, simplificarea mecanismelor de obținere a informațiilor educaționale și, în general, îmbunătățirea și accesibilizarea procesului de învățare. Această secțiune a raportului își propune să analizeze principalele componente metodologice ale învățământului la distanță modern în instituțiile de învățământ superior din Ucraina, precum și să contureze principalele avantaje și dificultăți ale implementării acestora.

Este de menționat că, recent, problema studierii componentei metodologice a învățământului la distanță a fost în centrul cercetărilor naționale și internaționale. Oamenii de știință acordă atenție analizei provocărilor moderne ale învățământului la distanță și funcționării acestuia în situații de criză (Tertychna, Koziak 2021; Kucherenko 2018; Krychkivska, Bilous, Demianiuk 2022), evidențiază specificitățile organizării didactice și metodologice a învățământului la distanță (Hetta et al 2017), studiază particularitățile implementării educației la distanță în instituțiile de învățământ superior (Hakhovych, Savchenko 2018; Hedzyk, Pohoda et al 2023) etc.

Regulamentul privind Învățarea la Distanță, aprobat de Ministerul Educației și Științei din Ucraina, definește învățarea la distanță ca un proces individualizat de dobândire a cunoștințelor, abilităților, competențelor și metodelor de activitate

cognitivă umană, care se desfășoară în principal prin interacțiunea indirectă a participanților la procesul educațional într-un mediu specializat care funcționează pe baza tehnologiilor moderne psihologice, pedagogice, informaționale și de comunicare (Regulamentul privind Învățarea la Distanță). Conform acestui Regulament, suportul științific și metodologic pentru învățarea la distanță include recomandări metodologice (teoretice și practice) pentru dezvoltarea și utilizarea tehnologiilor pedagogice, psihologice, informaționale și de comunicare ale învățării la distanță; criterii, mijloace și sisteme pentru controlul calității învățării la distanță; conținut informațional, didactic și metodologic al resurselor web (cursuri la distanță) din curriculum / programul educațional.

Principalele tipuri de cursuri de învățare la distanță sunt prelegeri, seminarii, lecții, cursuri practice, cursuri de laborator, consultații și altele, care se desfășoară de la distanță în moduri sincrone sau asincrone, conform curriculum-ului (Regulamentul privind Învățarea la Distanță). Învățarea sincronă este învățarea la distanță atunci când studenții sunt prezenți simultan într-un mediu de învățare la distanță pe web (chat, conferințe audio, videoconferințe, rețele sociale etc.) (Regulamentul privind Învățarea la Distanță). În învățarea asincronă, există o astfel de interacțiune între subiecții învățării la distanță, în cadrul căreia participanții interacționează între ei cu un decalaj de timp, utilizând e-mail, forumuri, rețele sociale etc. Un "ascultător" de la distanță, echipat cu un pachet de materiale educaționale și instrumente informaționale, acumulează independent cunoștințe, abilități și competențe, iar lecturerul monitorizează periodic cantitatea și calitatea cunoștințelor dobândite; aceștia nu sunt în contact în același timp. Învățarea mixtă la distanță combină învățarea la distanță, instruirea în clasă și auto-studiul. Acest tip de învățare este utilizat atunci când studenții pot participa la o clasă online în mod sincron sau pot studia independent în mod asincron. În realitățile de astăzi, în timpul războiului, când studenții trăiesc în diferite țări sau în teritorii ocupate cu acces diferit la Internet, o parte din grupul de studenți poate participa la cursuri online sincrone, iar o parte poate studia asincron. Această situație crește sarcina de lucru a lecturerului, deoarece necesită interacțiuni

suplimentare cu acei studenți care nu au putut participa la cursurile sincrone. O soluție parțială la această problemă ar putea fi împărțirea studenților în grupuri separate cu învățare sincronă, învățare online asincronă sau învățare în clasă.

Oamenii de știință de la Universitatea Națională Pedagogică T. H. Șevcenko din Cernihiv, studiind complexitatea activităților, funcțiilor și sarcinilor unui lecturer în condițiile învățării la distanță, includ dezvoltarea suportului metodologic pentru procesul de învățare la distanță (dezvoltarea unui syllabus, model și structură a unui curs la distanță; dezvoltarea materialelor teoretice, practice, de control și evaluare ale unui curs la distanță, având în vedere variabilitatea acestora; analiza și evaluarea calității materialelor științifice, metodologice și educaționale) (Hetta et al. 2017, 213).

Experiența arată că nu toți lecturerii pot asigura crearea unui curs la distanță modern utilizând tehnologiile informaționale și de comunicare. Transformarea prelegerilor și planurilor pentru cursurile practice și seminarii, adică transferul materialelor didactice vechi în planul electronic, nu poate fi considerată un curs la distanță modern care să corespundă nevoilor urgente ale studenților și să corespundă realităților timpului nostru. Crearea acestuia necesită o pregătire tehnică suplimentară a lecturerului, o cercetare constantă a noilor tehnologii informaționale și de comunicare, tehnici metodologice, implementarea acestora în procesul pedagogic și îmbunătățirea cursului. Conform rezultatelor unui Raport de Cercetare Socială realizat la universitățile partenere din Ucraina, nivelul de eficiență al percepției și asimilării materialelor cursului de către studenți depinde de formatul de prezentare ales de lecturer.

<i>Ce forme de predare considerați a fi cele mai eficiente în învățământul la distanță?</i>	%
Prelegere online cu prezentare (PowerPoint, etc.)	83,4
Scurtă prezentare a prelegerii	60
Înregistrarea video a prelegerii	54,5
Curs de învățământ la distanță Moodle	46,9
Materiale electronice interactive	37,9
Tutoriale video și screencast-uri	36,5
Manuale școlare, manuale pe această temă	33
Articole, monografii pe această temă	21,6
Înregistrarea audio a prelegerii	11,1
Prelegere online fără prezentare	10,2

Tabelul 1.4.1. Forme eficiente de prezentare a materialului în format la distanță (studenți)

* *respondenții au putut alege mai multe opțiuni, astfel încât totalul este >100%*

Astfel, înregistrările audio ale prelegerilor sau prelegerile online fără prezentări sunt considerate a fi cele mai puțin eficiente, cu 11% și, respectiv, 10% (a se vedea tabelul 1.4.1), ceea ce reprezintă un indicator al nepopularității și ineficienței vechilor metode de predare a materialului didactic în rândul studenților universitari. Articolele și manualele pe această temă, care sunt publicate integral sau parțial în format text pe platformele de învățare, sunt, de asemenea, considerate ineficiente de majoritatea studenților intervievați. Un tabel comparativ care rezumă evaluarea diferitelor metode de predare a cursurilor la distanță în șase instituții de învățământ superior (a se vedea tabelul 1.4.2) indică, de asemenea, o preferință pentru formate precum prelegeri video, cursuri online cu prezentări și cursuri la distanță pe platforme educaționale.

Tabelul 1.4.2. Forme eficiente de prezentare a materialului în format la distanță (studenți HEI, %)

	KNEU named after Vadym Hetman	LNEU	CPNU	UNUH	V.N. Karazin KNU	Petro Mohyla BSNU
Prelegere online cu prezentare						
Scurtă prezentare a prelegerii						
Înregistrarea video a prelegerii						
Curs de învățare la distanță Moodle						
Materiale electronice interactive						
Tutoriale video și screencast-uri						
Manuale școlare, manuale pe această temă						
Articole, monografiile pe această temă						
Înregistrarea audio a prelegerii						
Prelegere online fără prezentare						

Remarcabil, procentele respondenților care consideră prelegerile online cu prezentări și cursurile de învățare la distanță Moodle ca fiind eficiente sunt aproape identice în rândul lecturerilor și studenților (pentru comparație, vezi Tabelul 2.4.2 din Raportul privind rezultatele sondajului sociologic referitor la cerințele părților interesate pentru educația la distanță). Dar, de exemplu, înregistrările video ale prelegerilor (55%) și schițele scurte (60%), care sunt populare în rândul studenților, nu sunt recunoscute ca fiind eficiente de către lecturers la fel de des (28% și, respectiv, 29%). Este demn de menționat că, conform sondajului, 28% dintre lecturers s-au confruntat cu dificultăți în adaptarea disciplinei lor pentru predarea în modul la distanță, 21% au întâmpinat lipsa materialelor didactice speciale pentru a asigura învățarea la distanță, iar 13% au indicat lipsa abilităților necesare pentru a lucra cu tehnologiile de distanță (Tabelul 2.2.8 din Raportul privind rezultatele sondajului sociologic referitor la cerințele părților interesate pentru educația la distanță). În formatul de învățare sincronă, lecturers încearcă să transfere metodele și formele de lucru din clasă în formatul la distanță. Acest lucru este confirmat de conducerea absolută a prelegerilor online cu prezentări printre diferitele forme de predare. Conform unui studiu realizat în mai multe universități ucrainene, 87% dintre lecturers consideră că acestea sunt eficiente, ceea ce este oarecum diferit de opinia studenților (Kucherenko 2018). Există, fără îndoială, multe resurse online gratuite, cursuri online

pentru învățarea la distanță, dar o parte semnificativă dintre acestea implică o taxă pentru utilizarea unei versiuni extinse și mai interesante, avansate. Acest lucru îi obligă pe lecturers să dezvolte propriile materiale pentru cursuri, ceea ce necesită uneori un timp semnificativ și abilități de lucru cu tehnologiile de distanță.

Este demn de menționat că formele sincrone de lucru cu studenții s-au dovedit a fi cele mai dorite de personalul didactic. Conform raportului aceluiași studiu, lecturers preferă răspunsurile orale (68%), prezentările și referatele studenților (63%) în timpul cursurilor (Tabelul 1.5.3). În contrast, studenții consideră formatul de test ca fiind cea mai eficientă modalitate de a evalua cunoștințele. Studenții care au dat o preferință relativă testelor de control (63%) s-au ghidat probabil după o logică ușor diferită, deoarece liderul lecturerilor – răspunsurile orale – era dorit doar de 35%, ceea ce este aproape de două ori mai puțin decât indicatorul corespunzător al lecturerilor. Trebuie menționat, totuși, că 58% dintre lecturers au spus că în timpul predării la distanță s-au confruntat cu dificultăți în controlul independenței studenților în completarea sarcinilor curente și a testelor. Acest lucru joacă probabil un rol în preferința acordată răspunsurilor orale și referatelor în timpul cursurilor, când studenții pot fi solicitați să pornească camerele.

Tabelul 2.4.4. Forme dorite de muncă și control al cunoștințelor (lectori)

<i>Ce forme de lucrări preferați?</i>	%
Răspunsuri orale, discuții în timpul cursurilor	68,2
Prezentări și rapoarte în timpul cursurilor	62,8
Sarcini de control în format de test	55,9
Sarcini de grup în timpul seminariilor (practică) și al orelor de laborator	45,8
Teme pentru acasă (lucrări, note analitice, eseuri etc.)	44,1
Teme pentru acasă în grup, proiecte	32,1
Altele	4,3

* respondenții au putut alege mai multe opțiuni, astfel încât totalul este >100%

De asemenea, este demn de menționat că 31% dintre lecturers s-au confruntat cu dificultăți în identificarea studenților în cursuri, teste și examene, ceea ce indică indirect non-universalitatea eficienței controlului vizual. Prin prisma dificultății de a controla independența muncii și de a identifica studenții în educația la distanță, este interesant de observat cum apreciază lecturers impactul educației la distanță asupra situației integrității academice. Cu toate că jumătate dintre respondenți nu observă nicio dependență între formatul la distanță și situația integrității academice, 41% dintre

lecturers cred că trecerea la învățarea la distanță complică verificarea respectării integrității academice (Kucherenko 2018).

Învățarea în format asincron se aseamănă mai mult cu învățarea personalizată sau individualizată, deoarece fiecare student care nu poate participa la o clasă online sincronă are nevoie de un fel de interacțiune și comunicare cu profesorul, care are loc în afara sălii de clasă pe o bază individuală. Și acest lucru necesită timp de lucru suplimentar neplanificat și neplătit din partea profesorului. Desigur, studenții, în special introvertii, preferă această formă de învățare, deoarece evită să vorbească în public în fața colegilor lor, ceea ce, la rândul său, reduce stresul psihologic și face învățarea confortabilă. Dar există problema controlului din partea profesorului, a auto-controlului și a motivației din partea studentului. Învățarea la distanță necesită un nivel ridicat de motivație profesională și cognitivă, auto-control și auto-disciplină din partea studentului, care crește adesea odată cu maturizarea acestuia. Și cum să facem controlul profesorului cât mai eficient posibil? Ar putea fi adecvat să diversificăm formele de control și să implicăm noi tehnologii în implementarea procesului de evaluare a calității educației. De exemplu, în cadrul cursului la distanță "Folosirea tehnologiei educaționale în sala de clasă de limba engleză", colegii americani de la Universitatea de Stat din Iowa sugerează că, pe lângă teste, abilitățile de comunicare ale studenților ar trebui monitorizate prin participarea obligatorie la forumuri asincrone regulate pentru studenți, unde sunt luate în considerare numărul și conținutul mesajelor fiecărui student. Cu toate acestea, aceasta ridică problema software-ului care identifică, numără și citește automat mesajele fiecărui student în parte. Acest tip de activitate ar fi foarte potrivit, de exemplu, pentru a controla abilitățile și competențele de comunicare în scris în limba străină etc. Experiența europeană de implicare a studenților seniori printr-un sistem cuprinzător de mentorat și tutoriat în instituțiile de învățământ superior poate, de asemenea, să ajute la rezolvarea problemei monitorizării și feedback-ului pentru studenți și la diseminarea practicilor de predare europene. Având în vedere cele de mai sus, putem conclud că învățarea asincronă necesită mai mult timp pentru a interacționa cu fiecare student în parte, deoarece în sălile de clasă tradiționale sau în

timpul cursurilor online sincrone, un lecturer poate monitoriza mai mulți studenți simultan în timpul lucrului oral în grupuri, perechi, discuții, întrebări frontale, ceea ce nu se întâmplă în timpul învățării asincrone la distanță.

Profesorul poate primi lucrările completate de studenți într-o anumită perioadă de timp, ceea ce înseamnă că aceștia trebuie să își depună lucrările pentru revizuire la momente diferite, iar profesorul petrece chiar mai mult timp trimițându-le înapoi cu comentarii. Uneori, aceasta duce la un control formal, pe care studenții îl pot profita și își pot face temele prost (formal), sperând că profesorul nu va observa.

Activitatea metodologică este o parte integrantă a procesului educațional, care necesită o adaptabilitate înaltă din partea profesorilor la caracteristicile individuale și nevoile studenților, la factorii externi în schimbare și la cele mai recente tendințe în abordările educației la distanță, precum și abilitatea de a se autoanaliza, de a se autoeduca și de a alege creativ metodele și tehnicile de învățare la distanță. Potrivit cercetătorilor, învățarea online bazată pe utilizarea tehnologiilor Internet oferă oportunități nelimitate pentru organizarea muncii independente a studenților (Hetta et al. 2017, 176). V.H. Hetta și alții cred că învățarea la distanță este orientată spre munca independentă a studenților cu domeniile de informație din diverse surse de cunoștințe, lucrări de proiect, instruirii și alte activități cu tehnologiile informaționale și computaționale, introducerea unor astfel de modele de învățare în procesul educațional care implică web conferințe. Mijloacele de învățare la distanță sunt tehnologiile moderne de informație și comunicație, și anume: Internetul, e-mailul, videoconferințele, chatul etc. (Hetta et al., 2017, 179). Potrivit cercetătorilor, succesul învățării la distanță depinde în mare măsură de calitatea didactică a conținutului informațional educațional utilizat; competențele profesionale ale profesorilor, abilitatea de a gestiona eficient procesul pedagogic, calitatea software-ului și hardware-ului, precum și pregătirea studenților pentru a lucra cu tehnologiile moderne (Hedzhyk et al., 2023). Adesea, în plus față de criteriile generale, administrațiile universităților propun să se determine numărul de cursuri online sincrone desfășurate ca un criteriu pentru calitatea învățării la distanță. De exemplu, pentru anul I, acestea ar trebui să fie

de 90%, pentru anul II - 80%, iar pentru anii III și IV - 70% și 60%, respectiv. Trebuie menționat că aceste proporții pot varia de la o instituție la alta, ceea ce poate indica faptul că nu există criterii uniforme pentru determinarea calității învățării la distanță.

Experiența profesorilor din instituțiile de învățământ superior arată, de asemenea, că combinarea teoriei și practicii în învățarea la distanță este inefficientă. În același timp, studenții de an superior încearcă să folosească timpul economisit prin învățarea la distanță pentru activități practice în specialitatea aleasă, obținând un loc de muncă și acumulând experiență și abilități profesionale pe care nu le obțin în timpul învățării la distanță la universitate. Astfel, conform rezultatelor unui sondaj sociologic, 82% dintre studenți consideră că combinarea educației și a activităților profesionale este cea mai convenabilă atunci când studiază într-un format la distanță (Table 1.6.2).

Tabelul 1.6.2. Compararea socială și psihologică a formatelor de învățare (studenți, %)

Care format de învățare este mai potrivit pentru această afirmație?	în format full-time (față în față)	<i>aproximativ la fel</i>	în format la distanță	Total
Psihologic mai confortabil...	17,3	22,2	60,5	100
Provoacă mai multă oboseală...	59,4	26,8	13,7	100
Este mai ușor să combini studiul și munca...	4,5	12,8	82,7	100
Este mai ușor să stabilești prietenii și relații de muncă...	57,7	30,5	11,8	100

Poate că aceasta este soluția situației – atunci când universitatea oferă cunoștințe teoretice, iar studenții pot dobândi abilități practice pe cont propriu, direct la locul de muncă. Forma de control poate fi realizată împreună cu reprezentanții organizațiilor în care lucrează studenții. Diplomele ar trebui eliberate după un an de practică, așa cum se întâmplă în unele țări europene. Într-un sondaj efectuat în rândul studenților despre ce formă de educație ar alege anul viitor, 97% dintre respondenții din anii III-VI au preferat învățarea la distanță, 60% dintre studenții din anul II sunt, de asemenea, interesați de învățarea la distanță, iar 55% dintre studenții din anul I și-

au exprimat dorința de a studia cu frecvență (Kucherenko 2018). Aceste rezultate ale sondajului indică faptul că motivația, autocontrolul și autodisciplina studenților cresc odată cu vârsta.

Rezultatele cercetărilor realizate de oamenii de știință ucraineni arată că învățarea la distanță este adecvată și are dreptul să existe în paralel cu învățarea cu frecvență, dar necesită transformarea abordărilor științifice și metodologice în implementarea sa.

Organizarea unui proces educațional de înaltă calitate, conform cercetărilor, implică implementarea unui număr de sarcini: adaptarea curriculumurilor și programelor educaționale la formatul de învățare la distanță pentru a găsi mecanisme eficiente pentru o abordare orientată spre practică; dezvoltarea de complexe educaționale și metodologice care să asigure nu doar dobândirea unui sistem de cunoștințe profesionale, ci și să fie axate pe formarea abilităților practice și a calităților personal semnificative ale unui viitor profesionist; reorganizarea structurii procesului educațional pentru a include tehnologii inovatoare de predare (webinarii, lecții interactive, consultări online individuale, discuții de grup, forumuri, dezbateri psihologice, instruirii etc.); dezvoltarea de metode pentru crearea și utilizarea cursurilor la distanță în procesul educațional, bazate pe tehnologii pedagogice, informaționale și de comunicare moderne; introducerea unui sistem de control și monitorizare eficient al rezultatelor învățării studenților; formarea sistematică a personalului științific și pedagogic pentru a lucra cu tehnologii informatice moderne și dezvoltarea de metode pentru organizarea și desfășurarea cursurilor într-un format online; implicarea activă a studenților în proiectarea independentă a procesului educațional prin alocarea de discipline la diferite niveluri: obligatorii, orientate profesional și opțiune liberă, ceea ce va permite viitorilor profesioniști să înțeleagă mai bine procesul de învățare la distanță și să fie pregătiți să își asume responsabilitatea pentru rezultatele acestuia (Tertychna, Koziak 2021). În plus, conform unui sondaj sociologic realizat la universitățile partenere, aproape trei sferturi dintre studenți (72%) tind să aleagă formatul de învățare la distanță pentru programele de masterat. De asemenea, studenții

din anii superiori sunt mai optimiști în legătură cu inițiativa de a introduce programele de distanță decât cei din anii inferiori (cu 4-7%). Tendința de mai sus nu este surprinzătoare, deoarece oportunitățile de învățare la distanță au o serie de avantaje: în primul rând, permite menținerea procesului educațional în perioadele de pandemii, războaie și diferite provocări sociale, ceea ce este extrem de valoros, asigurând continuitatea și accesibilitatea învățării în diferite momente și locații geografice; în al doilea rând, oferă oportunitatea de a învăța pe parcursul întregii vieți la locul de muncă; în al treilea rând, oferă oportunități de studiu într-un mediu psihologic confortabil și familiar pentru student, cu un ritm individual de învățare, un nivel de independență și creativitate; în al patrulea rând, depășește constrângerile teritoriale și temporale; în al cincilea rând, universitatea economisește resurse financiare semnificative la plata consumului de electricitate, apă, internet și încălzire. În același timp, menționăm că există o serie de dezavantaje: - din partea studentului – lipsa contactului social "live"; în anii inferiori, motivația cognitivă, autocontrolul și autodisciplina sunt scăzute, nu există un program clar al zilei de școală; probleme tehnice; - din partea profesorului – complexitatea dezvoltării materialelor teoretice, practice, de control și evaluare pentru un curs la distanță, având în vedere variabilitatea acestora, plata cărora este inclusă în salariul total al profesorului și nu corespunde timpului efectiv petrecut; crearea de tipuri interactive de muncă utilizând tehnologii moderne care se dezvoltă rapid și necesită cercetări constante pentru a fi implementate în procesul educațional pentru îmbunătățirea cursurilor și creșterea motivației studenților. Feedback-ul către studenți ia, de asemenea, mult timp, deoarece relația dintre student și profesor are loc în afara clasei, pe o bază individuală, necesitând timp de muncă suplimentar, care trebuie de asemenea luat în considerare în încărcătura didactică a profesorului. În această etapă, cursurile online asincrone sunt echivalente cu cele sincrone.

Pe baza celor de mai sus, putem concluziona că avantajele implementării metodelor de învățare la distanță sunt disproporționate în raport cu dezavantajele sale. Pe măsură ce tot mai multe metode interactive de comunicare apar în fiecare an, metodologia, formele de muncă și controlul sunt îmbunătățite, astfel progresele acestui

tip de învățare sunt observate. Un număr mare de studii științifice, dezvoltarea tehnologiilor și practicilor vor reduce neajunsurile în metodologia învățării la distanță, iar aspectele sale pozitive vor servi la depășirea provocărilor sociale și la rezolvarea multor probleme actuale. Varietatea soluțiilor tehnologice și metodologice disponibile astăzi face posibilă crearea de cursuri de distanță de înaltă calitate pentru diverse specialități ale instituțiilor de învățământ superior, care să corespundă cerințelor vremurilor și nevoilor studenților. În același timp, învățarea la distanță eficientă și de calitate necesită stăpânirea metodelor de predare sincrone și asincrone de către cadrele didactice ale instituțiilor de învățământ superior, îmbunătățirea metodelor de control și stăpânirea inovațiilor în domeniul educației la distanță.

1.6. COMPONENTA PERSONALULUI ÎN ÎNVĂȚAREA LA DISTANȚĂ

Pentru implementarea de succes a educației la distanță (ED), personalul academic al instituțiilor de învățământ superior (IES) trebuie să îndeplinească anumite criterii și să posede competențele necesare. Documentul publicat de Ministerul Educației și Științei (MES) din Ucraina "Recomandări pentru Implementarea Învățării Mixte în Instituțiile de Educație Profesională Preuniversitară și Universitară" afirmă că baza celor patru competențe cheie necesare profesorilor este alfabetizarea digitală – "capacitatea de a utiliza tehnologiile online și de a stăpâni altele noi" (16). Alfabetizarea digitală oferă fundamentul pentru competențele cheie precum integrarea tehnologică ("capacitatea de a combina eficient învățarea online cu învățarea în clasă"), utilizarea datelor ("capacitatea de a folosi instrumente digitale pentru a monitoriza activitatea și performanța pentru a gestiona progresul studenților"), personalizarea ("capacitatea de a crea medii de învățare care permit studenților să își realizeze propriile obiective, ritmul și/sau modul de învățare") și interacțiunea online ("capacitatea de a stabili o interacțiune eficientă online cu studenții și studenții între ei") (16).

Dezvoltarea competențelor profesionale ale profesorilor de educație la distanță ar trebui să fie susținută de sistemul de personal al instituțiilor de învățământ superior (IES), care contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea abilităților profesionale și didactice și la dobândirea de competențe suplimentare. Formarea continuă în Ucraina este reglementată de articolul 59 din Legea Ucrainei „Cu privire la educație”, articolul 60 din Legea Ucrainei „Cu privire la învățământul superior” și Procedura pentru Formarea Continuă a Cadrelor Didactice și Științifice-Pedagogice, aprobată prin Hotărârea Cabinetului de Miniștri al Ucrainei nr. 800 din 21 august 2019. Formarea continuă a profesorilor în IES este obligatorie, iar absența sau prezența acesteia poate afecta angajarea unui profesor sau termenul contractului. Conform Ordinului Ministerului Educației și Științei nr. 1115 din 8 septembrie 2020 „Unele Probleme ale Organizării Învățării la Distanță”, “[p]ersonalul pedagogic care organizează învățarea la distanță ar trebui să își îmbunătățească abilitățile în utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicație (digitale) în procesul educațional prin educație formală (conform unui program de formare tipic), non-formală sau informală, în modul stabilit de lege” (Secțiunea IV, punctul 5).

Conform analizei bazate pe rezultatele unui sondaj sociologic referitor la cerințele părților interesate în educația la distanță, care a inclus studenți la învățământul superior, profesori, conducerea IES și angajatori, personalul științific-pedagogic (PSP) a evaluat necesitatea dezvoltării profesionale organizate în utilizarea tehnologiilor digitale necesare pentru educația la distanță. Conform raportului, "dintre dificultățile întâmpinate de profesori în predarea cursurilor în format la distanță, doar 14% au indicat lipsa abilităților necesare pentru a lucra cu tehnologiile la distanță. Cu toate acestea, necesitatea dezvoltării profesionale organizate în utilizarea tehnologiilor digitale necesare pentru educația la distanță a fost recunoscută de 40% dintre profesori cu motivații diferite, iar alți 20% au spus că această necesitate ar depinde de circumstanțe specifice (vezi Tabelul 1.6.1)." Raportul sondajului sociologic explică că trebuie să ne concentrăm nu pe necesitatea dezvoltării profesionale ca atare, ci pe baza acesteia: "Profesorii sunt reticenti să admită că abilitățile lor sunt insuficiente, dar sunt

dispuși să facă referire la viteza mare de dezvoltare digitală: acesta este motivul necesității de dezvoltare profesională indicată de 37% dintre profesori" (secțiunea (2.7).

Table 2.7.1. Evaluarea nevoii de dezvoltare profesională organizată a cadrelor didactice

<i>Simțiți nevoia unei dezvoltări profesionale organizate în utilizarea tehnologiilor digitale necesare pentru învățământul la distanță?</i>	%
Nu, deoarece am nivelul necesar de cunoaștere a acestor tehnologii	19,8
Nu, îmi pot îmbunătăți singur aceste cunoștințe dacă este necesar	19,4
Nu sunt sigur, depinde de circumstanțele specifice	20,4
Da, deoarece tehnologiile digitale se dezvoltă foarte rapid	37
Da, deoarece există dificultăți în utilizarea tehnologiei	3,4
Total	100

Informații importante sunt furnizate de răspunsurile profesorilor referitoare la interesul lor în domeniile formării continue în care au putut specifica nevoile personale. Conform sondajului, profesorii recunosc dezvoltarea profesională în noi metode și abordări de predare în format la distanță (50,9%), abilități în pregătirea materialelor video, înregistrare video (49%) și lucrul cu editorii video, editare (49,9%) ca fiind cele mai utile - "interesul total (în grade variate) în aceste domenii este de la 83% la 91%" (2.7). Cu toate acestea, abilitățile de a lucra în fața camerei, de a acționa, precum și abilitățile de dezvoltare a dicției și de utilizare a microfonului sunt mult mai puțin solicitate – "mai mult de o treime dintre respondenți au indicat o lipsă totală de interes în aceste domenii" (2.7).

Pe baza analizei raportului sondajului sociologic, aproape jumătate dintre profesori (48,9%) consideră că volumul de muncă didactic este mai mare în formatul de învățare la distanță decât în formatul față în față (Tabelul 2.5.5). În această privință, nu tot personalul științific-pedagogic (PSP) este capabil să ajute studenții în învățarea la distanță. Deși majoritatea cadrelor didactice sunt dispuse să asiste studenții în învățarea la distanță, există cadre didactice care sunt mai puțin dispuse să facă acest lucru. Raportul subliniază că, pentru a îmbunătăți situația, "este important să se ofere

o pregătire adecvată și suport pentru profesori în lucrul cu învățarea la distanță, să le fie furnizate resursele și instrumentele necesare pentru a facilita procesul de învățare și comunicare cu studenții în mediul online" (2.5).

Rezumând și analizând răspunsurile studenților de la toate universitățile care au participat la sondaj, există o mare necesitate pentru mai multe consultații din partea profesorilor în timpul învățării la distanță (1.6). În plus, referitor la problema interacțiunii dintre studenți și profesori, "studenții din toate IES-urile au remarcat necesitatea unei mai mari înțelegeri și loialități din partea profesorilor, ceea ce subliniază importanța suportului și cooperării dintre studenți și profesori în învățarea la distanță" (1.6).

Asigurarea unui suport de muncă suficient pentru PSP nu doar că va îmbunătăți dezvoltarea competențelor cheie în utilizarea datelor și interacțiunea online, ci va avea și un impact pozitiv asupra echilibrului între viața profesională și cea personală a cadrelor didactice, ceea ce este necesar pentru ca acestea să se odihnească și să își reînnoiască energia pentru o muncă de calitate a PSP și predare. Așa cum se menționează în raportul studiului sociologic, "înțelegerea pregătirii profesorilor de a asista studenții în învățarea la distanță va ajuta la identificarea nevoilor profesorilor și la direcționarea eforturilor pentru dezvoltarea resurselor de suport și didactice și metodologice care vor promova un învățământ eficient și vor asigura satisfacerea nevoilor atât ale profesorilor, cât și ale studenților" (2.5).

Formatul de învățare la distanță necesită nu doar adaptarea formelor tradiționale de predare, ci și îmbunătățirea și dezvoltarea unor forme speciale care sunt eficiente pentru acest tip de educație. Conform rezultatelor sondajului sociologic, "importanța creșterii componentei practice și interactive a educației la distanță a fost subliniată de studenții de la toate universitățile, ceea ce actualizează necesitatea de a introduce instrumente interactive și cursuri practice virtuale" (secțiunea 1.6).

Cursul online cu prezentare este considerat cea mai eficientă formă de predare de către toate categoriile de studenți, iar materialele interactive electronice sunt apreciate ca fiind cele mai eficiente de aproximativ 40% dintre studenți.

Motivația este un alt component important al educației la distanță pe care părțile interesate l-au evidențiat în răspunsurile lor la sondaj. Conform raportului, "studenții de la toate universitățile au remarcat probleme semnificative cu motivația cauzate de formatul de învățare la distanță; o nevoie generalizată de a crea anumite programe și resurse motivaționale care vor ajuta la sprijinirea studenților în procesul de învățare la distanță poate fi formulată" (secțiunea 1.6).

Analiza atitudinii angajatorilor moderni față de nivelul de calificare al angajaților care au primit educație la distanță a arătat că, deși avantajele educației la distanță, în opinia lor, depășesc dezavantajele, este necesar să se acorde atenție necesității de motivație și autoorganizare – "în total, 14% dintre respondenți au stabilit că autodisciplina și motivația pot fi dificile în educația la distanță" (secțiunea 4.3). Angajatorii au atras, de asemenea, atenția asupra altor abilități soft ale specialiștilor pe care le consideră necesare și importante, cum ar fi abilitățile de comunicare. Conform angajatorilor, indiferent de specialitate, "disponibilitatea 'abilităților flexibile' este definită ca un element necesar în atingerea succesului profesional" (secțiunea 4.3). Raportul sondajului subliniază că "lipsa abilităților de comunicare și față în față este identificată de jumătate dintre angajatori (50%) ca unul dintre cele mai mari dezavantaje ale educației la distanță. O scădere a abilităților de organizare și de lucru în echipă este percepută de un număr semnificativ de respondenți ca un dezavantaj semnificativ: 40% spun că educația la distanță poate face dificilă colaborarea și interacțiunea în proiecte de echipă sau muncă în echipă" (secțiunea 4.3).

Astfel, pe baza analizei rezultatelor sondajului sociologic asupra aspectelor problematice ale PSP, formarea continuă a profesorilor ar trebui să includă aspecte metodologice de dezvoltare a unei componente interactive, sarcini destinate dezvoltării abilităților de comunicare, abilităților de lucru în echipă și alte abilități soft, precum și familiarizarea cu resursele și practicile motivaționale pentru implementarea cu succes a educației la distanță și formarea de calitate.

Analizând disponibilitatea angajatorilor de a participa financiar la implementarea educației la distanță, este evident că mai mult de "jumătate dintre

organizații (55%) sunt interesate de dezvoltarea cursurilor de distanță certificate, monografiile online, manuale etc. (vezi Tabelul 4.3.7). Cu toate acestea, doar 26% dintre acestea sunt capabile să plătească pentru astfel de dezvoltări, ceea ce poate fi unul dintre obstacolele în dezvoltarea educației la distanță..

Table 4.3.7. Disponibilitatea angajatorilor de a finanța dezvoltarea mijloacelor metodologice și tehnice de învățământ la distanță (%)

&	<i>Elaborarea de cursuri certificate de învățământ la distanță, monografiile online, manuale etc.</i>	<i>Achiziționarea de servere, software, crearea de laboratoare video și alte mijloace tehnice pentru formatul la distanță</i>
Interesant și nu există o astfel de oportunitate	25,6	11,4
Interesant, dar nu există o astfel de oportunitate	29,8	39,5
Nu există interes, dar există o oportunitate	12	10,5
Nu există nici interes, nici oportunitate	32,6	38,6
Total	100	100

"Aproape 45% indică o lipsă de interes în finanțarea dezvoltărilor metodologice" (4.3). În acest caz, cea mai mare parte a muncii cade pe umerii instituțiilor de învățământ superior (IES) și organizațiilor profesionale care vor ghida activitatea de formare continuă a cadrelor didactice în educația la distanță (DE). Aceasta poate include, de asemenea, necesitatea de a crea o structură organizațională separată în IES pentru învățarea la distanță, care a fost considerată de un alt grup de părți interesate - un grup de manageri din IES - "o pătrime dintre manageri a ales opțiunea 'medie', o altă pătrime a ales opțiunile 'mai degrabă da' și 'mai degrabă nu'. Un răspuns clar de nu a fost dat de 18%, iar doar 9% au fost de acord în mod definitiv cu necesitatea aceasta" (3.3).

Deși raportul de sondaj menționează că estimările sunt condiționate ("deoarece în niciunul dintre cazuri evaluarea medie a necesității nu a depășit 6 din 10"), unele răspunsuri oferă oportunitatea de a se familiariza cu opinii specifice privind înființarea

unităților DE. De exemplu, pentru Universitatea Națională de Economie din Kyiv numită după Vadym Hetman, "într-o anumită măsură, a existat o necesitate de a crea unități pentru suport și întreținere a DE și securitate informațională pentru DE; de asemenea, la Universitatea Națională Petro Mohyla din Mykolaiv există un anumit interes pentru departamentul de suport și întreținere a sistemului DE" (3.3). Această problemă a fost considerată ca o problemă internă, separat pentru fiecare dintre cele 6 IES, dar prin intermediul indicilor de necesitate comuni, printre care au fost propuse astfel de unități ca suport și întreținere a sistemului de învățare la distanță, suport material și tehnic, management, suport metodologic și securitate informațională. Necesitatea unei unități structurale de suport metodologic a fost evaluată cel mai scăzut de către conducătorii a 4 din cele 6 IES.

1.7. LUCRĂRI CITATE CAPITOLUL 1

АСУ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mkr.org.ua/>

АСУ «ВНЗ» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vuz.osvita.net/>

Буклет АСУ «ВНЗ» [Електронний ресурс] – Режим доступу:
https://vuz.osvita.net/wp-content/uploads/2021/09/ASU_VNZ.pdf

Діденко Д.Г., Черкас В.М. Методичний посібник: Деканат. Навчальні плани, навантаження та розклад. Видання третє. - Київ: «НДІ ПІТ», 2014. – 160 с.

Діденко Д.Г., Черкас В.М. Методичний посібник: Деканат. Студенти та оцінки. Видання четвєрте. - Київ: «НДІ ПІТ», 2014. – 216 с.

Мінцифри шукає понад 100 людей у «команду порятунку» «Дії»: чим займатимуться нові працівники [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://dou.ua/forums/topic/35312/>

Microsoft допоможе школам проводити онлайн уроки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvita.ua/news/76950/>

Навчайте, де б ви не були [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://teachfromanywhere.google/intl/uk/#for-teachers>

Національний університет «Чернігівська політехніка» [Електронний ресурс] –

Режим доступу: <https://schedule.stu.cn.ua/view/schedule.php>

Програмне забезпечення для вищих навчальних закладів України [Електронний

ресурс] – Режим доступу: <http://www.politek-soft.kiev.ua/>

About EAIE. <https://www.eaie.org/about-eaie.html>

About Erasmus + Program. <https://erasmusplus.org.ua/programa-yes-erazmus/pro-programu/>

About us. <https://www.eden-online.org/about-us/>

Adobe Captivate Prime. <https://helpx.adobe.com/ua/legal/product-descriptions/captivate-prime.html>

Adobe Captivate Prime vs Moodle LMS vs TalentLMS Comparison. <https://elearningindustry.com/directory/compare/learning-management-systems/adobe-captivate-prime-vs-moodle-vs-talentlms>

Busel, V. T. Ed. (2005). Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Great interpretation dictionary of modern Ukrainian language]. Kyiv, VTF «Perun».

Dystantsiine navchannia: dydaktyka, metodyka, orhanizatsiia [Distance learning: didactics, methodology, organization] [Text]: monograph / V.H. Hetta, S.M. Yermak, H.V. Dzhevaha, O.M. Shulha, I.V. Povechera, N.M. Nosovets, A.M. Koliada - Chernihiv, 2017. - 286 p.

Google Workspace for Education overview.

<https://support.google.com/a/answer/7370133?hl=en&sjid=8717744479124930780-EU>

Hakhovych, S., & Savchenko, T. (2018). Metodolohichni osnovy vprovadzhennia systemy dystantsiinoho navchannia u vyshchomy navchalnomy zakladi. [Methodological bases of implementation of distance learning system in higher education institution.] *Collection of scientific works of the Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv*, (56), pp. 210-116.

<https://miljournals.knu.ua/index.php/zbirnuk/article/view/240>

Hedzyk, A., Pohoda, O., Herman, V., Sydorenko, O., & Klochko, O. (2023).

Prospects for the development of distance education in Ukraine:

Methodological aspect. *Revista Eduweb*, 17(1), pp. 62-75.

<https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2023.17.01.7>

Institute of Distance Education of KNEU named after V. Hetman.

<https://kneu.edu.ua/ua/departments/idtn/>

Karmazina, M., & Shurbovana, O. (2006). “Institute” and “Institution”: the problem of distinguishing concepts. *Politychnyi menedzhment*, 4, pp. 10–19.

[http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9611/02-](http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9611/02-Karmazina.pdf?sequence=1)

[Karmazina.pdf?sequence=1](http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9611/02-Karmazina.pdf?sequence=1)

Krychivska, Oksana, Iryna Bilous, & Antonina Demianiuk. Dystantsiina osvita v nadzvychainykh umovakh ta kryzovykh sytuatsiiakh. [Distance Education in Emergency and Crisis Situations]. Journal: *Perspectives and Innovations of Science*. Issue: 8(13) Year: 2022. [http://dx.doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8\(13\)-99-108](http://dx.doi.org/10.52058/2786-4952-2022-8(13)-99-108)

Kucherenko N. Dystantsiine navchannia yak vyklyk suchasnoi universytetskoï osvity: filosofsko-pravovyi vymir. [Distance learning as a challenge of modern university education: philosophical and legal dimension.] *Bulletin of Lviv Polytechnic National University*. Series: Legal Sciences. 2018. № 906. pp. 34-40.

Learning Management Systems. <https://elearningindustry.com/directory/software-categories/learning-management-systems>

Makaliuk, I., Zhaldak, H., & Martynenko, V. (2022). “Institution” and “institute”: tendency to the “false substitution” of concepts. *Agricultural and Resource Economics*, 8(1), pp. 204–234. <https://doi.org/10.51599/are>

Medema, Steven and Samuels, Warren (eds) (2003). *The History of Economic Thought: A Reader*. London: Routledge.

Microsoft 365 Education. <https://www.microsoft.com/uk-ua/education/products/office>

Moodle - open source learning platform. <https://moodle.org>

More options for learning with Google Workspace for Education.

<https://blog.google/outreach-initiatives/education/google-workspace-for-education/>

North, D. C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*.
Cambridge: Cambridge University Press.

Obushna, N. I. (2016). Features of the categorical apparatus of institutional theory in the state administration plane. *Manager. Bulletin of Donetsk State University of Management*, 1, pp. 40–48.

<https://ojs.dsum.edu.ua/index.php/manager/article/view/289>.

Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine “On Approval of the Regulation on Distance Learning” No. 466, 25.04.2013.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>

Regulation on Distance Learning at Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman.

https://drive.google.com/file/d/1MKChd_xKLiTGF0yDoISJfvNpqMWzLTdE/view

Regulation on distance learning. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>

Regulation on the Institute of Distance Education of Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman.

https://drive.google.com/file/d/1jHxblUk_MMzXyqsipryogTq8hYUcduf7/view

Regulations on the Ministry of Education and Science of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 16.10.2014 No. 630.

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-%D0%BF>

Report on the results of a sociological study of the needs of distance education stakeholders. May 2023. <https://defep.chmnu.edu.ua/uk/reportsua/>

Smutny, Pavel & Petra Schreiberova. Chatbots for learning: A review of educational chatbots for the Facebook Messenger. *Computers in Education*, 2020. DOI:10.1016/J.COMPEDU.2020.103862

Statute of the National Agency for Higher Education Quality Assurance. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 21, 2019 No. 761.

https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82_%D0%BD_%D0%B2.pdf

Statute of the State Institution “Scientific and Methodological Center for Higher and Professional Pre-Higher Education ‘Agroosvita’ ” https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/10/statut_compressed.pdf

Statute of the State Scientific Institution “Institute for Modernization of Education Content”.

<https://drive.google.com/file/d/19ioYMYcgrGzEZQoiMJ4FIpeakqWUHO5d/view?pli=1>

Sysoiev, O. V. (2014). The concept of “Institute” and “Institution”: economic context. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, 3(23), pp. 140–149. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_eco_2014_3_18.

TalentLMS. <https://www.talentlms.com/>

Tertychna, N., & Koziak, A. (2021). Suchasni vyklyky dystantsiinoi osvity: mozhlyvosti ta zahrozy. [Modern challenges of distance education: opportunities and threats.] *Young scientist*, 7 (95), pp. 26-33. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-7-95-8>

The Law of Ukraine “On Education”. Bulletin of the Verkhovna Rada (BVR), 2017, No. 38-39, p. 380. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

The Law of Ukraine “On Higher Education”. Bulletin of the Verkhovna Rada (BVR), 2014, No. 37-38, p. 2004. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

The main tasks, functions and directions of educational and scientific activity of the Institute. https://idtn.kneu.edu.ua/ua/pro_idtn/meta_idtn/

Ukrainian Distance Learning System. <http://udl.org.ua/>

Veblen T. *The theory of the leisure class: an economic study of institutions*. New York: The Macmillan Company, 1899. 412 p.

https://brocku.ca/MeadProject/Veblen/Veblen_1899/Veblen_1899_toc.html.

What is Chatbot? – Definition.

<https://www.techopedia.com/definition/16366/chatbot/>

Zapuhlyak, I. (2016). Institutional framework for the development of domestic gas transportation enterprises. *Economic Annals-XXI*, 158(3–4(2)), pp. 39–42.

<https://doi.org/10.21003/ea.V158-09>.

CAPITOLUL 2.

EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ ÎN MOLDOVA. STAREA ACTUALĂ

2.1. COMPONENTA INSTITUȚIONALĂ

Componenta „instituțională” a sistemului de învățământ la distanță se referă la cadrul organizațional general, structura și elementele administrative care facilitează și guvernează livrarea educației într-un mediu la distanță sau online. Aceasta cuprinde politicile, practicile și resursele formalizate oferite de o entitate educațională pentru a asigura planificarea, execuția și managementul eficient al programelor de educație la distanță. Această componentă servește ca osatura care susține misiunea educațională, calitatea și integritatea inițiativelor de învățământ la distanță ale instituției.

Înțelegerea „Institutului” și „Instituției” în Contextul Componentelor Instituționale: Instituția. În contextul componentei instituționale a educației la distanță, o „instituție” se referă de obicei la o organizație educațională cuprinzătoare și recunoscută, cum ar fi o universitate, un colegiu sau o școală, care oferă o gamă largă de programe academice, inclusiv opțiuni de învățare tradițională la fața locului și la distanță sau online. Instituția este responsabilă pentru stabilirea viziunii strategice și a obiectivelor pentru educația la distanță, asigurându-se că acestea sunt aliniate cu misiunea și valorile sale generale.

Institut/Facultate. Un „institut” în cadrul componentei instituționale poate face referire la o unitate sau departament specializat în cadrul unei instituții educaționale mai mari, dedicat în mod special gestionării și susținerii inițiativelor de învățământ la distanță. Institutele sunt adesea însărcinate cu proiectarea și livrarea cursurilor online, dezvoltarea materialelor didactice, formarea cadrelor didactice, gestionarea infrastructurii tehnologice și supravegherea serviciilor de suport pentru studenți legate de educația la distanță. Ele joacă un rol critic în menținerea calității și coerenței experienței de învățare la distanță.

Componenta „instituțională” a sistemului de învățământ la distanță reprezintă structura organizațională și cadrul de suport oferit de o instituție educațională pentru a

facilita educația la distanță sau online. Termenii „instituție” și „institut” sunt utilizați în acest context pentru a distinge entitatea educațională generală de unitățile sau departamentele specializate responsabile de gestionarea și implementarea eficientă a programelor de educație la distanță. Împreună, acestea asigură angajamentul instituției de a oferi o educație accesibilă și de înaltă calitate într-un mediu de învățare digital.

Procesul educațional este un set complex și variat de acțiuni de formare, integrate sistematic și organic, orientate către o finalitate clar definită. Implementarea și organizarea eficientă a acțiunii didactice-educaționale necesită elaborări metodice pentru a realiza, simultan sau succesiv, mai multe obiective de cunoștințe orientate către dezvoltarea unor noi structuri cognitive și operaționale ale studentului. Prin urmare, finalitatea acțiunii are o poziție dominantă în definirea metodei, iar metoda este ca o extensie a obiectivelor și sarcinilor predefinite. În acest fel, alegerea metodei capătă o importanță uriașă, variind în funcție de obiectivele, sarcinile și conținuturile propuse pentru învățare.

Pentru a moderniza învățământul superior în condițiile responsabilității publice și autonomiei universitare, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a aprobat Regulamentul privind organizarea studiilor de licență (ciclul I) și studiilor superioare integrate. Ca parte a politicilor educaționale, regulamentul are scopul de a asigura condiții eficiente și competitive pentru organizarea studiilor de licență și integrate, pentru a stimula performanța academică în toate manifestările sale. Reglementarea formală a procesului educațional în cadrul instituțiilor de învățământ superior se presupune că va trece printr-o evaluare atât a experiențelor și practicilor internaționale, cât și a tendințelor și nevoilor sistemului educațional național. Prin implementarea celor mai potrivite practici europene, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării promovează integrarea învățământului superior în spațiul european de învățare.

Un alt scop al documentului este flexibilizarea studiilor de licență și integrate, care ar asigura o raportare eficientă a procesului de studiu la nevoile pieței muncii și o mai bună mobilitate în cadrul programelor, instituțiilor, posibil consorții naționale sau transnaționale. Aceste schimbări de paradigmă în procesul de învățământ superior

înseamnă că se extind ariile de responsabilitate publică a instituțiilor care oferă programe de licență și/sau integrate și, de asemenea, o implicare instituțională mult mai pronunțată în procesul de organizare a studiilor.

Astfel, conform Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de licență (ciclul I) și studiilor integrate (nr. 1625 din 12.12.19), la articolul 10 - Forma de educație la distanță, sunt specificate următoarele aspecte:

Studiile de licență superioare în forma de educație la distanță sunt definite prin activități independente ale studentului în cadrul programelor de formare susținute de un sistem de tutoriat și cu utilizarea sistemelor de comunicare la distanță.

Învățământul la distanță poate fi realizat în instituțiile de învățământ superior doar pentru specializările care sunt realizate și în forma de educație cu frecvență, în condițiile legii.

Organizarea studiilor în forma de educație la distanță este reglementată prin Regulamentul-cadru privind organizarea și desfășurarea învățământului superior la distanță, aprobat printr-un Ordin al autorității publice centrale specializate.

Conform Regulamentului-cadru privind organizarea și desfășurarea educației superioare la distanță (ordin nr. 474, 24.05.2016), instituțiile de învățământ superior vor elabora propriile Reglementări privind organizarea și desfășurarea educației la distanță la nivel universitar, care vor fi aprobate de Senatul Universității și vor fi publicate pe site-ul instituției. În acest document sunt specificați următorii termeni: – educația la distanță – este o formă flexibilă de educație instituționalizată, desfășurată în principal într-un mediu virtual de învățare cu ajutorul tehnologiilor de educație la distanță; – învățământul superior la distanță - educația la distanță desfășurată în cadrul instituțiilor de învățământ superior; – formarea la distanță - procesul de interacțiune la distanță între cadrele didactice și cursanți (beneficiari) care reflectă toate componentele interne ale procesului de formare (obiective, conținut, metode, forme de organizare, instrumente de formare); – tehnologia de învățare la distanță - tehnologia de învățare desfășurată în principal cu ajutorul tehnologiilor informaționale și de comunicație prin interacțiunea indirectă sincronică și/sau asincronică între beneficiari și cadrele

didactice; – mediu virtual de învățare - spațiu virtual în care se desfășoară activități de predare, învățare și evaluare folosind o varietate de instrumente și resurse informaționale.

Regulamentul-cadru privind organizarea și desfășurarea educației superioare la distanță stabilește modul de organizare și desfășurare a educației superioare la distanță pentru ciclul 1 - licență și ciclul 2 - masterat și formarea continuă a adulților în instituțiile de învățământ superior. Scopul implementării educației superioare la distanță în cadrul sistemului educațional al Republicii Moldova este de a diversifica și dezvolta programe educaționale de calitate prin utilizarea TIC și de a satisface preferințele beneficiarilor și cerințele pieței muncii prin flexibilizarea procesului de învățământ superior și creșterea eficienței acestuia.

Având în vedere situația epidemiologică din întreaga lume, dar și în Republica Moldova, începând cu martie 2020, Universitatea Tehnică din Moldova (UTM) și Universitatea de Stat din Moldova (USM), de asemenea - cadrele didactice, studenții, membrii administrației, reprezentanții departamentului de inginerie - au trecut la experiența educațională într-un regim care ar putea fi numit convențional, format didactic mixt. Noțiunea de format didactic mixt a câștigat o aplicabilitate mai largă, dar și mai multă operationalizare în ambele universități la începutul anului academic 2020-2021, când după un întreg semestru online al anului academic 2019-2020 (semestrul II, primăvara), dar și deoarece populația țării noastre s-a format deja un comportament corespunzător nivelului de risc epidemiologic, administrația UTM a decis că în noul an academic se va opta pentru opțiunea de a începe un proces didactic mixt. Formatul didactic mixt implica faptul că lecțiile teoretice, consultările și evaluările vor avea loc online, predominant în mod sincron, iar lecțiile practice, cum ar fi seminariile și laboratoarele, vor avea loc într-un mod tradițional, în clasă și sincron, evident, în conformitate cu normele sanitare reglementate de Comisia pentru Situații Excepționale a Ministerului Sănătății din Republica Moldova. Astfel, a devenit necesar să se rezolve imediat problema digitalizării cursurilor de către cadrele didactice universitare. În acest context, s-a decis că platforma Moodle, abreviată din Modular Object-Oriented

Dynamic Learning Environment, va fi utilizată la UTM și USM pentru a transpune cursurile în format digital.

Cadrele didactice, cercetătorii, dezvoltatorii de produse IT, a căror arie de interes sunt aspectele aplicative ale platformei Moodle, din perspectiva utilizării acesteia în educație și formare, subliniază că baza dezvoltării acestei platforme se fundamentează pe principii precum: colaborarea între părțile implicate, activitățile de colaborare, munca participativă a actorilor care doresc să aducă contribuții eficiente în desfășurarea procesului didactic.

În funcție de modul în care (formă, frecvență, complexitate etc.) este utilizată o platformă de e-Learning, în cazul nostru Moodle, pot fi nominalizate anumite categorii ale acestui proces didactic mediatizat prin TIC, astfel:

Procesul didactic tradițional ("față în față") mediatizat prin TIC (în sens larg, prin suportul produselor de tehnologie informațională și de comunicație) este caracterizat printr-un rol atribuit platformei de e-Learning, și anume că servește într-un regim static direct: – Instrument de interacțiune didactică care oferă un set de facilități informatice cu scop educativ, perfect ajustabil conținutului și scopurilor învățării, capabil să diversifice procesul tradițional de predare-învățare-evaluare. – Spațiu pentru stocarea/exchanging resurselor didactice digitale, fie că sunt (1) conținuturi didactice selectate/elaborate/sistematizate/organizate conform unei anumite abordări didactice de către profesor, fie că sunt produse ale activității de învățare a studenților (elaborate/organizat/prezentate), în mod ideal, în funcție de cerințele profesorului. Deoarece este vorba despre o astfel de aplicabilitate a cursurilor livrate prin aplicații de tip Moodle, distingem modul de exploatare sincronică sau asincronică a unei platforme de e-Learning de către actorii procesului didactic.

Procesul didactic mediatizat prin TIC, acum, în secolul XXI, este organizat și operează exclusiv online și este caracterizat printr-un rol imperativ al platformei de e-Learning care, în special, oferă posibilitatea unei interacțiuni permanente între actorii procesului de predare-învățare-evaluare între ei, prin instrumentele încorporate în sistem.

Procesul didactic mixt care este un simbioză între formatele tradiționale și cele online sau, mai precis, un format mediatizat prin TIC. În toate cele trei cazuri, descrise mai sus, conținutul și calitatea cursului dezvoltat pe platforma de e-Learning sunt esențiale.

2.2. COMPONENTA ORGANIZATORICĂ

Pandemia COVID-19 a avut un impact major asupra organizării activităților didactice în instituțiile de învățământ, inclusiv la Universitatea Tehnică din Moldova și Universitatea de Stat din Moldova. Trecerea la activități online comparativ cu activitățile tradiționale față în față a evidențiat atât o gamă de avantaje și oportunități oferite de învățământul la distanță, cât și a relevat anumite limite, disfuncții și dificultăți specifice educației în inginerie. Activitățile didactice universitare pot fi clasificate în mai multe categorii: cursuri, seminarii, lucrări practice și lucrări de laborator. Pentru toate tipurile de activități, pot fi utilizate diverse instrumente TIC pentru a face procesul didactic și asimilarea cunoștințelor de către studenți mai eficiente.

Având în vedere că UTM și USM sunt extrem de interesate de dezvoltarea de cursuri valoroase de către titularii de cursuri și asistenții acestora, administrația universitară a venit cu ideea organizării unei ediții semestriale a Competiției Cursurilor Digitale (CCD), unde autorii cursurilor de acest tip să concureze între ei pentru a obține locuri distincte, marcate cu o serie de premii. Pentru CCD-ul în cauză, cursurile universitare plasate pe una dintre platformele Moodle ale UTM care sunt în derulare în semestrul respectiv sunt eligibile. CCD-ul se desfășoară conform prevederilor regulamentului UTM care acoperă aspectele de organizare și desfășurare; evaluarea cursurilor digitale; metoda de determinare a câștigătorilor, activitatea Comitetului de Competiție etc.

Orice curs online poate fi analizat în termenii a trei tipuri de interacțiuni: student-informație, student-student și student-profesor. În educația tradițională, interacțiunea student-informație are cea mai mare relevanță. În educația online asincronă,

interacțiunile student-student și student-profesor capătă o greutate mult mai semnificativă. Acest lucru se datorează în mare măsură nevoii de a reflecta, căuta, comenta sau înțelege o problemă, astfel încât calitatea dialogului este adesea superioară celei dintr-un curs tradițional.

Organizarea predării online a diferitelor forme de activități didactice: cursuri, seminarii, activități practice și lucrări de laborator la o universitate tehnică are propriile sale specificități. În cazul cursurilor, metodele clasice de predare online, larg descrise în literatura de specialitate, pot fi utilizate cu succes. Activitățile practice și de laborator, în cazul disciplinelor tehnice, implică studiul anumitor tehnologii, realizarea și proiectarea de dispozitive și circuite electronice, utilizarea de aparate specializate pentru realizarea măsurărilor, modelarea și verificarea corectitudinii funcționării dispozitivelor analizate. Precis din acest motiv, implementarea educației online pentru disciplinele ingineresti necesită utilizarea tehnologiilor avansate care permit crearea de laboratoare virtuale..

2.3. COMPONENTA REGULATORIE

Educația la distanță se referă la orice formă de educație în care studenții și instructorii sunt separați fizic, iar instruirea și învățarea au loc de la distanță. Aceasta a evoluat de-a lungul anilor, iar două aspecte importante legate de educația la distanță sunt metodele de educație la distanță și tehnologiile utilizate pentru a facilita aceasta.

Metodele de educație la distanță se referă la abordările didactice utilizate pentru a livra educația de la distanță, în timp ce tehnologiile de educație la distanță cuprind instrumentele și platformele care susțin implementarea și facilitarea acestor metode. Pe măsură ce tehnologia continuă să avanseze, educația la distanță este probabil să devină și mai inovatoare și eficientă în atingerea elevilor din întreaga lume.

Metodele de educație la distanță se referă la diversele abordări și strategii didactice utilizate pentru a livra educația elevilor de la distanță. Aceste metode au evoluat de la cursuri de corespondență tradiționale la formate online mai interactive și captivante. Unele metode comune de educație la distanță includ:

• **Cursuri de corespondență:** În trecut, educația la distanță se baza în mare măsură pe cursuri de corespondență, unde materialele de studiu erau trimise studenților prin poștă, iar temele erau completate și returnate prin același mediu.

• **Platforme de învățare online:** Platformele de învățare online au devenit populare pentru livrarea educației la distanță. Aceste platforme găzduiesc o gamă largă de cursuri și programe, acoperind diverse subiecte și niveluri de competență. Elevii pot accesa conținut multimedia, interacționa cu instructorii, participa la discuții și completa teme și evaluări prin aceste platforme.

• **Săli de clasă virtuale:** Sălile de clasă virtuale reproduc experiența tradițională de clasă într-un mediu online. Utilizând instrumente de videoconferință și platforme de colaborare, profesorii și studenții pot interacționa în timp real, permițând cursuri live, discuții și activități de grup. Această metodă permite o experiență de învățare mai sincronizată.

• **Învățare mixtă:** Învățarea mixtă combină atât instruirea tradițională în clasă, cât și componentele de învățare online. Studenții pot participa la unele sesiuni în persoană, în timp ce completează alte părți ale cursului online. Aceasta permite o flexibilitate mai mare și experiențe de învățare personalizate.

• **Cursuri deschise masive online (MOOC):** MOOC-urile sunt cursuri online la scară mare, concepute pentru a fi accesibile unui număr mare de elevi. Acestea sunt de obicei gratuite sau la preț redus și oferă o experiență de învățare flexibilă. MOOC-urile includ adesea prelegeri video, teste interactive, evaluări automatizate și forumuri de discuții, permițând elevilor să interacționeze cu materialul cursului și cu alți studenți din întreaga lume.

În Republica Moldova, conform articolului 78 din CODUL EDUCAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA (Codul Educației nr. 152), studiile superioare de licență și masterat sunt organizate în următoarele forme de educație: – cu frecvență; – cu frecvență redusă; – la distanță.

Educația cu frecvență presupune participarea constantă și personală a studentului la toate activitățile de formare. Studiile cu frecvență redusă constau în activități

independente ale studentului, cu participare personală la un număr limitat de activități de formare, organizate ca sesiuni de studiu și examinare.

Educația la distanță este o formă flexibilă de educație, caracterizată prin flexibilitatea programului de studiu și utilizarea tehnologiilor moderne pentru a înlocui o parte din întâlnirile față în față specifice educației cu frecvență. Procesul de formare se desfășoară în principal prin activități de auto-studiu, activități de tutorat și activități de aplicare asistată. Studentul se poate forma în propriul său ritm, în funcție de nevoile și disponibilitățile sale, ceea ce este cu adevărat important într-o eră în care formarea este continuă, pe parcursul întregii vieți. Regulamentul cadru privind organizarea și desfășurarea învățământului superior la distanță în instituțiile de învățământ superior a fost aprobat prin ordinul Ministrului Educației nr. 474 din 24.05.2016.

Monitorizarea înregistrării prezenței studenților în instituțiile de învățământ este un criteriu important și necesar, iar cercetările au arătat că frecvența regulată a studenților și rezultatele academice sunt strâns legate. Realizarea înregistrărilor sistematice permite identificarea studenților care au nevoie de suport, într-o etapă timpurie, astfel încât să fie posibilă abordarea măsurilor necesare care îi vor ajuta să continue studiile. În cadrul USM din 2021 și în cadrul UTM din 2023, sunt implementate registre electronice pentru monitorizarea grupurilor academice. Platforma de e-Learning Moodle a implementat un sistem de gestionare a înregistrărilor, ușor scalabil și flexibil, prin elementul Modul Activitate-Presență (Attendance). Modulul Activitate-Presență (Attendance) permite profesorilor să țină evidența prezenței studenților la cursuri, înlocuind sau completând o evidență pe suport de hârtie. Acesta este utilizat în principal în medii de învățare mixtă, unde studenții participă la seminarii, cursuri, laboratoare, oferind profesorului posibilitatea de a urmări și, opțional, de a nota prezența studenților. Profesorul poate stabili programul activităților sau crea sesiuni specifice. Opțiunile implicite furnizate sunt: Prezent, Absent, Întârziat și Scuzat. Modulul permite, de asemenea, posibilitatea de a descărca lista participanților la curs în format Excel sau text. Sesiunile pot fi, de asemenea, configurate pentru a permite studenților să își înregistreze singuri prezența, iar o serie

de rapoarte diferite sunt disponibile fie pentru întreaga grupă, fie pentru studenți individuali (Ghid Moodle, Moodle Moldova). [2]; [3].

2.4. COMPONENTA TEHNICĂ

Tehnologiile educației la distanță cuprind uneltele și platformele care permit livrarea conținutului educațional și susțin comunicarea și colaborarea în medii de învățare la distanță. Aceste tehnologii au avansat semnificativ în ultimii ani, făcând educația la distanță mai eficientă și accesibilă.

Unele tehnologii comune utilizate în educația la distanță includ:

- **Sisteme de Management al Învățării (LMS):** Platformele LMS sunt fundamentul educației la distanță. Ele oferă un mediu virtual pentru studenți și instructori pentru a interacționa, a partaja resurse, a trimite lucrări și a susține evaluări. Cele mai populare LMS-uri utilizate de instituțiile educaționale includ Moodle, Blackboard Learn de la Anthology și Schoology Learning de la Power School (Kirvan și Brush 2023).

- **Instrumente de Conferință Web:** Software-ul de conferință web permite comunicarea și colaborarea în timp real între instructori și studenți. Unelte precum Zoom, Microsoft Teams, Google Meet și Adobe Connect facilitează prelegeri virtuale, seminarii web și discuții interactive. Eficiența acestor platforme de videoconferință a fost demonstrată în timpul răspândirii pandemiei și a oferit o soluție adecvată pentru provocările învățării online în situații de urgență (Pal și Vanijja, 2020).

- **Conținut Online și Multimedia:** Educația la distanță se bazează adesea pe diferite elemente multimedia pentru a îmbunătăți experiența de învățare. Acestea pot include prelegeri video, simulări interactive, podcasturi, e-book-uri și alte resurse digitale.

- **Realitate Virtuală (VR) și Realitate Augmentată (AR):** Unele instituții educaționale au început să experimenteze cu tehnologiile VR și AR pentru a crea experiențe de învățare imersive. Aceste tehnologii pot simula scenarii din lumea reală și pot îmbunătăți înțelegerea în subiecte precum știința, ingineria și formarea medicală.

Ele permit studenților să exploreze medii virtuale, să efectueze simulări și să participe la activități practice, chiar și atunci când sunt fizic distanțați.

- **Gamificare:** Gamificarea utilizează elemente de design de joc în contexte non-joc, inclusiv educația. Aceasta poate motiva studenții prin introducerea de provocări, recompense și un sentiment de realizare în parcursul lor educațional. Tehnicile de gamificare, cum ar fi insignele, clasamentele și recompensele, fac învățarea mai interactivă și plăcută, încurajând studenții să participe activ. Cele mai evidente beneficii ale utilizării gamificării în platformele de învățare la distanță în învățământul superior sunt că ajută la atingerea obiectivelor de învățare dorite, măsoară punctele slabe și puternice ale studenților, îmbunătățește învățarea acestora și îi motivează să învețe, ajutând studenții să adopte metodologia de gamificare și să se implice în procesul de învățare (Alzahrani și Alhalafawy, 2022).

- **Inteligența Artificială (IA) în Educație:** Uneltele și algoritmiile alimentați de IA sunt utilizați pentru a personaliza experiențele de învățare, a oferi căi de învățare adaptive, a oferi tutori inteligenți și a automatiza sarcinile administrative.

- **Învățarea Mobilă (M-learning):** Odată cu utilizarea pe scară largă a smartphone-urilor și tabletelor, conținutul educațional și aplicațiile devin din ce în ce mai accesibile pe dispozitivele mobile. M-learning permite studenților să învețe în deplasare și oferă o flexibilitate mai mare.

- **Rețele Sociale și Comunități Online:** Platformele de social media și comunitățile online au devenit parte integrantă a educației la distanță moderne. Ele oferă spații pentru studenți și instructori pentru a colabora, a partaja idei și a se angaja în discuții dincolo de mediu de învățare formal.

- **Analiza Datelor și Analiza Învățării:** Instituțiile educaționale folosesc analiza datelor pentru a monitoriza progresul studenților, a identifica tendințele de învățare și a optimiza livrarea cursurilor pentru rezultate de învățare mai bune. Analiza învățării poate ajuta educatorii să înțeleagă comportamentul studenților și să optimizeze strategiile didactice.

• **Evaluarea Online și Proctorizarea:** Instrumentele avansate de evaluare online, combinate cu tehnologiile de proctorizare la distanță, ajută la asigurarea integrității examenelor și evaluărilor în mediile de educație la distanță.

Instituțiile de învățământ superior în general și actorii procesului educațional în particular au resimțit impactul negativ al crizei cauzate de pandemia COVID-19, fiind influențați puternic atât de experiențele personale, cât și de cele profesionale, precum și de componentele legate de procesul educațional. Transferul activităților didactice teoretice și aplicative în mediul virtual a constituit o provocare pentru învățământul superior, influențând direct eficiența activităților didactice.

În cadrul TUM, a fost elaborată Regulamentul privind organizarea și desfășurarea educației la distanță, aprobat în Senatul TUM pe 22.12.2020. În secțiunea privind condițiile generale pentru organizarea educației la distanță (DE), sunt specificate cerințele de bază în acest context:

Documente de bază. Planurile educaționale pentru DE sunt elaborate pe baza celor aprobate pentru educația cu frecvență, prin adaptarea modului de distribuire a numărului total de ore prevăzute pentru studiul subiectului, păstrând intact lista subiectelor și numărul de credite alocate acestora. Curriculumul disciplinelor/modulelor pentru forma de educație la distanță este dezvoltat separat, având în vedere specificul DE, punând accentul pe descrierea detaliată a activităților desfășurate prin studiu individual, pe baza cerințelor stabilite în Regulamentul privind organizarea studiilor universitare de licență (ciclul I) și integrate la TUM, și Regulamentul privind organizarea și desfășurarea studiilor universitare de masterat (ciclul II) la TUM.

Pentru programele de studii din cadrul DE, se elaborează Ghidul Studentului, care reprezintă un suport informativ privind particularitățile activităților din cadrul DE, în care sunt descrise activitățile didactice, calendarul academic și alte informații necesare. DE se desfășoară pe baza materialelor didactic-metodice, care formează Resursa Informațională Digitală (DIR).

Pentru disciplinele care necesită consultarea suplimentară a titlurilor de referință — manuale, tratate, documente etc., universitatea va asigura studenților condiții de documentare în bibliotecile proprii sau în cele cu care colaborează.

În cadrul Universității de Stat din Moldova, în 2022, a fost aprobat Regulamentul privind organizarea și desfășurarea educației la distanță. Acest regulament a fost elaborat pe baza Regulamentului-cadru privind organizarea și desfășurarea educației la distanță în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 474 din 24.05.2016. Regulamentul menționează mai multe aspecte ale educației la distanță: admiterea studenților, procesul de studiu, care prevede atât activități asincrone utilizând platforma de studiu, cât și activități online sincrone și activități de îndrumare și mentorat față în față; examinarea și finalizarea programului.

Cadre didactice. Asigurarea personalului. Personalul didactic-științific care asigură formarea în cadrul educației la distanță este compus din titulari de cursuri, cadre didactice care desfășoară activități practice și tutori. Titularii de cursuri au rolul de a coordona studiul temelor din planul de învățământ, de a dezvolta materiale didactice și de a evalua rezultatele academice ale studenților. Cadrele didactice care desfășoară activități aplicative (practica), prevăzute în planurile de educație, asigură realizarea acestora în formatul prevăzut de planul de învățământ și curricula cursurilor, precum și participă la evaluarea rezultatelor academice ale studenților. Tutorul în educația la distanță are rolul de a oferi îndrumare și consiliere, precum și de a media comunicarea între studenți și titularul de curs/cadrele didactice.

Cadrele didactice implicate în procesul de educație la distanță trebuie să aibă competențe specifice pentru această formă de formare, dovedite prin formare în programul „Utilizarea instrumentelor informaționale și de comunicare în educație” sau un alt program similar. Dacă este necesar, Universitatea poate atrage profesori invitați în procesul de formare, dezvoltând relația cu aceștia prin TIC.

Reglementarea activităților didactice se realizează pe baza actelor normative în vigoare, ținând cont de particularitățile educației la distanță (efortul suplimentar depus

în dezvoltarea resurselor informaționale digitale, întreținerea și actualizarea acestora, comunicarea online cu studenții).

Asigurarea informațională a educației la distanță. Asigurarea informațională a educației la distanță se bazează pe utilizarea resurselor informaționale digitale (RID), dar nu numai, care trebuie să asigure eficiența formării studenților în cadrul tuturor tipurilor de activități planificate pentru programul de studiu. Proiectarea conținutului digital și dezvoltarea resurselor informaționale digitale sunt realizate de cadrele didactice implicate în procesul de educație la distanță, care desfășoară diferite tipuri de activități didactice cu studenții, indiferent de locația acestora. Resursele informaționale digitale sunt situate pe platformele oficiale și în biblioteca electronică a Universității.

Alegerea tehnologiilor informaționale pentru publicarea materialelor didactice se va face în funcție de nivelul de dotare, posibilitățile de acces ale studenților, dar în niciun caz nu va exclude posibilitatea publicării pe suport de hârtie. RID-urile trebuie actualizate permanent, nu mai puțin de o dată la 3 ani sau după cum este necesar. Pentru a asigura nivelul corespunzător și calitatea științifică și psihopedagogică a materialelor (RID, materiale tipărite), responsabilitatea principală revine titularilor de cursuri, care sunt responsabili pentru proiectarea conținutului cursului/modulelor.

Asigurarea tehnică a educației la distanță. Pentru desfășurarea educației la distanță, baza tehnică și materială la nivelul Universității este formată din următoarele componente: – spații de studiu ale facultăților, centre de simulare, centre de cercetare, centre de formare, centre de consultanță și alte structuri necesare pentru asigurarea educației la distanță; – mijloace tehnico-materiale: echipamente audio/video, tehnologie computerizată și alte materiale specifice prevăzute pentru crearea resurselor educaționale digitale; – software specializat necesar pentru dezvoltarea educației la distanță; – echipamente de stocare pentru resursele educaționale digitale (biblioteci electronice, depozite, servere și, dacă este necesar, clustere de servere, centre de calcul în cloud etc.).

Conform metodologiei pentru organizarea examenului de finalizare a studiilor universitare de licență, integrate și master în format online la Universitatea Tehnică a

Moldovei, aprobată de Senatul TUM la 26.05.2020, procesul de susținere a examenelor este reglementat. Astfel, conform părții a 3-a, Procedura de desfășurare a examenului cu caracter sintetic stipulează întreaga procedură de examinare, inclusiv sarcinile tuturor reprezentanților implicați în proces. Astfel, Departamentele specializate responsabile de organizarea testului de examinare vor aproba instrumentul utilizat pentru suport, în conformitate cu specificul testului, astfel încât cunoștințele și abilitățile studenților să poată fi evaluate eficient, în condiții audio și video optime (MS Teams, CiscoWebex), inclusiv specificarea că cu cel puțin 1 zi înainte de data testului, secretarul CEL va trimite fișele electronice în format Word membrilor comisiei. Cu 30 de minute înainte de ora de începere a testului de evaluare, secretarul comisiei sau o altă persoană desemnată de șeful departamentului va asigura accesul la instrument și va verifica aspectele tehnice. De asemenea, în anexele 1 și 2 ale acestui regulament, studenților li se oferă posibilitatea de a alege forma de suport (Regulamentul TUM, 2020). [8].

2.5. COMPONENTA METODOLOGICĂ

În cadrul oricărui proces educațional, fie el tradițional sau în format la distanță, comunicarea didactică între actorii procesului de învățare-evaluare este absolut indispensabilă. Este clar că, dacă ne aflăm în condiții de învățare „față în față” și, în special, într-un regim de lucru sincron, problema implementării unor instrumente care să faciliteze comunicarea. Vorbind despre modalitățile de implementare a învățării la distanță prin intermediul platformei Moodle, aceasta permite realizarea comunicării didactice prin aplicarea următoarelor instrumente:

1. **Chatul** este un instrument pentru lansarea unor discuții care pot fi declanșate de autorul cursului digital pentru a clarifica imediat unele subiecte particulare care sunt predate/învățate în cursul livrat prin intermediul platformei Moodle. Interacțiunea oferită de acest instrument este liberă; atât profesorul, cât și

studentul pot iniția un subiect de discuție. Comunicarea poate avea loc fie între profesor - student, profesor - studenți, fie între student - student sau studenți - studenți.

2. **Forum** - un instrument care este oarecum similar cu chatul, întrucât este de asemenea creat cu scopul de a iniția discuții despre anumite întrebări/probleme care trebuie rezolvate foarte frecvent în lecțiile disciplinei respective. Prin implementarea acestui instrument, profesorul va minimiza consumul de timp, atât al său, cât și al unor studenți, prin abordarea subiectului discuției (de exemplu: instalarea unei aplicații etc.). Proprietatea forumului de a salva discuțiile între utilizatori permite documentarea ulterioară și/sau consultarea conținutului discuției de către cei interesați. Este de remarcat că, în timpul procesului de configurare a cursului, profesorul poate stabili condiții precum: formatul cursului, durata cursului, termenii calendaristici pentru începutul/finalizarea cursului etc. După ce cursul a fost plasat/dezvoltat de profesor, acesta poate fi modificat din nou prin eliminarea unor conținuturi sau adăugarea unor elemente valoroase în predarea-aprenderea-evaluarea subiectului prezent pe Moodle etc.

Totuși, pentru desfășurarea corectă a platformei, precum și pentru accesul adecvat la curs, este necesară clasificarea utilizatorilor platformei, conform rolurilor lor. Aceasta va distinge între studenți și profesori, astfel încât numai profesorii să fie autorizați să facă modificări la curs. În general, toate cursurile prezente pe o singură platformă Moodle pot fi de asemenea clasificate conform diverselor criterii acceptate la nivel instituțional. Aici este valid să le organizăm conform programelor și/sau anilor de studiu, să le grupăm conform tipului de materii sau chiar conform rolurilor specifice ale profesorilor.

În final, trebuie să subliniem că un curs Moodle poate fi dezvoltat în timp și trebuie actualizat periodic. Modificările vor fi efectuate, izvorând din dinamica predării-învățării. Unii profesori preferă să propună transformări înainte și/sau după fiecare lecție și/sau unitate de studiu etc. Un curs Moodle este o structură care poate fi îmbunătățită atât cantitativ, cât și calitativ de către autor(i).

Având în vedere că un curs digital pe platforma Moodle este dezvoltat pentru a servi beneficiarilor și a-i sprijini în asimilarea materialului de studiu, este evident că la începutul predării cursului de către profesor va fi necesar să înscrie studenții pe platformă. Acest moment va permite studenților să acceseze activitățile de predare, să studieze conținuturile plasate de profesor, să interacționeze, după cum este necesar, cu colegii și cadrele didactice care predau cursul, arătându-se ca utilizatori activi ai platformei Moodle, responsabili pentru formarea lor profesională..

2.6. COMPONENTA DE PERSONAL

Competențele digitale sunt indispensabile societății digitale, un fapt pe care toată lumea îl acceptă fără ezitare. Argumentele, în cea mai mare parte, rezidă în nivelurile de cunoștințe ale noii lumi digitale. În principal, agenda educațională a învățăceilor este determinată fie de modul în care sunt utilizate tehnologiile, fie de modul în care sunt create aceste tehnologii.

Implementarea cu succes a învățării la distanță necesită ca personalul academic să îndeplinească criteriile specifice și să dețină competențe relevante. Iată câteva criterii, competențe și moduri prin care Instituțiile de Învățământ Superior (IȘS) pot sprijini dezvoltarea acestor competențe:

Criterii pentru personalul academic în învățarea la distanță.

- **Expertiză în domeniu:** Personalul academic ar trebui să aibă o înțelegere profundă a subiectului pe care îl predă. Aceasta include menținerea la curent cu cele mai recente dezvoltări din domeniu.

- **Proficiență tehnologică:** Aceștia trebuie să fie confortabili cu tehnologia și instrumentele utilizate pentru educația la distanță, inclusiv sistemele de management al învățării, videoconferințele și platformele de evaluare online.

- **Abilități de comunicare eficientă:** Capacitatea de a comunica clar și eficient prin mijloace scrise și verbale este esențială pentru instruirea online.

- **Adaptabilitate:** Mediile de învățare la distanță se pot schimba rapid. Personalul ar trebui să fie adaptabil și deschis să încerce noi strategii de predare și tehnologii.

- Conștientizare a accesibilității: Personalul ar trebui să se asigure că materialele și activitățile cursului sunt accesibile pentru toți studenții, inclusiv cei cu dizabilități.

- Gestionarea timpului: Gestionarea cursurilor online necesită adesea mai mult timp și organizare. Personalul ar trebui să fie abil în gestionarea timpului său eficient.

- Feedback și evaluare: Aceștia ar trebui să ofere feedback constructiv și punctual studenților și să fie pricepuți în crearea unor evaluări corecte și eficiente.

- Abordare centrată pe student: Promovarea unui mediu de învățare centrat pe student, în care studenții sunt participanți activi în învățarea lor, este importantă în educația la distanță.

Competențe pentru profesori în Educația la Distanță.

- Designul cursurilor online: Cadrele didactice ar trebui să fie capabile să proiecteze cursuri online captivante și interactive care să promoveze învățarea activă.

- Abilități de facilitare: Acestea ar trebui să faciliteze discuțiile și activitățile online eficient pentru a menține studenții implicați și a încuraja un sentiment de comunitate.

- Aptitudini tehnice: Proficiența cu instrumentele și platformele de predare online este esențială pentru crearea unei experiențe de învățare fără întreruperi.

- Predare multimodală: Capacitatea de a utiliza o varietate de metode de predare, cum ar fi lecții video, forumuri de discuții și seminarii web live, pentru a se adapta stilurilor diverse de învățare.

- Evaluare și feedback: Abilități în crearea de evaluări online și furnizarea de feedback punctual și semnificativ studenților.

- Alfabetizare digitală: Înțelegerea peisajului digital, inclusiv problemele legate de confidențialitate online, securitate și etică digitală.

- Sensibilitate culturală: Sensibilitate față de diversitatea culturală și geografică a corpului studentesc și adaptarea metodelor de predare în consecință.

Sprijin pentru dezvoltarea competențelor.

- Instruire și ateliere: IȘS pot oferi sesiuni de instruire regulate și ateliere privind metodele de predare online, utilizarea tehnologiei și cele mai bune practici.

- Mentorat: Instructorii online cu experiență pot îndruma cadrele didactice mai noi, împărtășind perspective și strategii.

- Acces la resurse: IȘS ar trebui să ofere acces la designeri instrucționali, specialiști în multimedia și suport tehnic pentru a asista în dezvoltarea cursurilor și rezolvarea problemelor.

- Fonduri pentru dezvoltarea profesională: Alocarea de fonduri pentru instructori pentru a participa la conferințe și ateliere legate de educația la distanță poate promova învățarea continuă.

- Colaborarea între colegi: Încurajarea colaborării între membrii facultății pentru a împărtăși experiențe și metode inovatoare de predare.

- Asigurarea calității: Implementarea unui proces de asigurare a calității pentru revizuirea și îmbunătățirea cursurilor online.

- Mecanisme de feedback: Colectarea feedback-ului atât de la instructori, cât și de la studenți pentru a îmbunătăți continuu experiența de învățare la distanță.

- Oportunități de cercetare: Încurajarea și sprijinirea cadrelor didactice să se implice în cercetări legate de pedagogia online și educația la distanță.

Având în vedere importanța semnificativă a personalului bine pregătit pentru educația la distanță, care va răspunde criteriilor menționate mai sus și pentru a atinge competențele menționate anterior, universitățile depun eforturi în această privință. Centrul de Educație Continuă al USM desfășoară cursuri de educație continuă pentru toți profesorii: cursuri pentru digitalizarea conținutului, cursuri pentru utilizarea avansată a platformei MOODLE, cursuri pentru digitalizarea activităților interactive. Cursurile sunt oferite pe diverse aspecte psihopedagogice și tehnice. Cursurile sunt disponibile pe tot parcursul anului academic. La finalizarea programelor, se emit certificate.

În plus, pentru a fi pregătiți pentru scopurile educației la distanță, personalul MSU și TUM poate utiliza cursurile dezvoltate în cadrul proiectului Erasmus+ CONNECT pe platforma educațională <https://smartchannel.digital/>. Profesorii pot accesa o gamă largă de cursuri în formă asincronă:

- Introducere în predarea digitală în mediu universitar
<https://smartchannel.digital/course/Introduction-to-the-Digital-Teaching-in-University-Environment-course>
- Tehnologii moderne și instrumente digitale pentru predare
<https://smartchannel.digital/course/Modern-technologies-and-digital-tools-for-teaching>
- Predarea digitală în mediu universitar
<https://smartchannel.digital/course/Digital-Teaching-in-University-Environment>
- Modul despre platforme digitale <https://smartchannel.digital/course/Digital-platforms-Module>
- Modul despre digitalizare <https://smartchannel.digital/course/Digitalization-Module>
- Modul despre fotografie <https://smartchannel.digital/course/Photography-Module>
- Modul despre film <https://smartchannel.digital/course/Film-Module>
- Modul despre actorie <https://smartchannel.digital/course/Acting-Module>
- Modul despre mișcare <https://smartchannel.digital/course/Movement-Module>

Aceste cursuri le vor permite să producă conținut de curs pentru programul de masterat în educație la distanță, evitând greșelile comune.

În concluzie, implementarea cu succes a învățării la distanță se bazează pe o combinație de criterii, competențe și suport instituțional. Instituțiile de învățământ superior (HEIs) joacă un rol crucial în furnizarea resurselor necesare și a oportunităților de dezvoltare profesională pentru a împuternici cadrele didactice să exceleze în domeniul educației la distanță.

Prin urmare, interesul pentru studiul programării este, pe de o parte, o etapă firească a dezvoltării unei societăți bazate pe cunoaștere, iar pe de altă parte, o necesitate pentru dezvoltarea și aplicarea mijloacelor IT moderne în activitățile umane, inclusiv cele cotidiene. În spațiul online, se pot găsi cu ușurință numeroase surse pentru studiul programării, care includ fie platforme MOOC complexe precum Coursera, EdX

și Udacity, fie platforme specializate precum Codecademy sau Free Code Camp (Bradford, 2021). Abordările de învățare sunt, în cea mai mare parte, induse de sistemul informatic, concentrate pe procese bine definite și orientate și bazate pe autodeterminarea și automotivarea studentului înscris. În ciuda accesibilității și avantajelor oferite de platformele online de învățare a programării, prezentate pozitiv și din perspective variate, inclusiv pentru publicul larg în sursele media (White et al. 2015), cercetările arată necesitatea metodelor inovative în educația modernă. Acestea implică, în special în medii online (sau de învățare la distanță), colaborarea, munca în echipă și orientarea spre problemă (Kalaian, 2021), dar și adaptarea la contextul social și cultural (Ruipérez-Valiente et al., 2020) pentru a garanta succesul la nivelul întregului sistem educațional (nu doar individual). De asemenea, există cercetări care sugerează că interacțiunile informale în învățarea online și la distanță pot îmbunătăți învățarea, considerând o platformă MOOC „formalizată” echivalentă cu un sistem LMS tradițional cu activități formale de învățare/predare/evaluare (Fidalgo-Blanco et al., 2014).

2.7. LUCRĂRI CITATE CAPITOLUL 2

1. Education Code no. 152 of July 17, 2014 (Official Monitor of the Republic of Moldova, 2014, no. 319-324, art. 634).
2. Moodle Guide [Available resources:
<https://elibrary.ceiti.md/files/12/GhidMoodle.pdf>
3. <https://moodle.usm.md/mod/page/view.php?id=13640>
4. Definition of Learning Management System, available on
<https://www.techtarget.com/searchcio/definition/learning-management-system>
5. Pal, D., & Vanijja, V. (2020). Perceived usability evaluation of Microsoft Teams as an online learning platform during COVID-19 using system usability scale and technology acceptance model in India. *Children and Youth Services Review, 119*, 105535. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105535>
6. Fahd Kamis J Alzahrani, Waleed Salim Alhalafawy, Benefits And Challenges Of Using Gamification Across Distance Learning Platforms At Higher Education: A Systematic Review Of Research Studies Published During The COVID-19 Pandemic. *Journal of Positive School Psychology, 2022, Vol. 6, No. 10, 1948-1977*
7. <https://utm.md/wp-content/uploads/2021/05/Regulament-organizare-si-desfasurare-invatamant-la-distanta-UTM-2020.pdf>
8. <https://utm.md/wp-content/uploads/2020/05/Metodologie-UTM-organiz.-examen-finaliz.-studii-26.05.2020.pdf>
9. Bradford, L., 101 of the Best Places to Learn to Code For Free, *Learn to Code With Me*, (2021) [online] [cited 2021-06-17]
Available:<https://learntocodewith.me/posts/code-for-free/>
10. White, L., Leon, M., White, S., MOOCs Inside Universities. An Analysis of MOOC Discourse as Represented in HE Magazines, In *Proceedings of the 7th International Conference on Computer Supported Education - CSEDU*, (2015), ISBN 978-989-758-108-3 ISSN 2184-5026, pages 109-115. [online][cited 15.06.2021]
Available:<http://dx.doi.org/10.5220/0005453201090115>

11. [Kalaian, SA Distance and Online Learning. In Research Anthology on Developing Effective Online Learning Courses \(pp. 16-28\). IGI Global. \(2021\) \[online\] \[cited 17.06.2021\] Available:<http://dx.doi.org/10.4018/978-1-7998-8047-9.ch002>](#)
12. [Ruipérez-Valiente, JA and others, Using multi-platform learning analytics to compare regional and global MOOC learning in the Arab world, In Computers & Education, Vol. 146, \(2020\) ISSN 0360-1315, \[online\] \[cited 17.06. 2021\] Available:<https://www.researchgate.net/publication/337724923>](#)
13. [Fidalgo-Blanco, A., and others. Improving the MOOC learning outcomes throughout informal learning activities. In Proceedings of the Second International Conference on Technological Ecosystems for Enhancing Multiculturality \(TEEM '14\). Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 611–617 \(2014\). \[online\] \[cited 17.06.2021\] Available:<https://doi.org/10.1145/2669711.2669963>](#)

CAPITOLUL 3.

EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ ÎN GERMANIA, SPANIA ȘI ITALIA.

STAREA ACTUALĂ

De-a lungul anilor, globalizarea, răspândirea cunoștințelor și ideilor, precum și dezvoltarea tehnologiilor digitale au făcut din învățarea la distanță unul dintre cele mai importante instrumente pentru educația contemporană. În perioadele de evoluție a cerințelor pieței muncii, provocărilor geopolitice globale și pandemii mondiale, cerințele pentru un proces de învățare continuu și neîntrerupt au condus la căutarea de soluții pentru a oferi învățarea la distanță la diferite niveluri de dobândire a cunoștințelor. Pandemia COVID-19 a adus schimbări semnificative în modul în care instituțiile educaționale europene își organizează procesul educațional. În prezent, învățarea la distanță pare a fi nu doar o soluție temporară pentru situații critice, ci reprezintă un instrument puternic pentru dezvoltarea sistematică a educației și diseminarea cunoștințelor în comunitatea globală. Scopul acestei lucrări este de a oferi o prezentare generală a principalelor componente și tendințe ale educației la distanță în universitățile partenere, pentru a crea un spațiu pentru discuții și schimbul celor mai bune practici educaționale.

3.1. COMPONENTA INSTITUȚIONALĂ

Educația la distanță în Uniunea Europeană (UE) a câștigat o recunoaștere și popularitate semnificativă în ultimii ani. Odată cu avansurile tehnologice și accesul crescut la internet, UE a fost martora unei creșteri în dezvoltarea și utilizarea metodologiilor de educație la distanță. Conform Eurostat, un site oficial al Uniunii Europene, din ce în ce mai multe persoane din diferite categorii de vârstă din UE sunt interesate de cursuri de învățare la distanță, ceea ce impactează dezvoltarea sistemelor educaționale naționale ale statelor membre ale Uniunii Europene (Eurostat, 2022). UE a fost în fruntea promovării educației la distanță pentru a maximiza oportunitățile educaționale și a facilita învățarea pe tot parcursul vieții. Comisia Europeană, împreună

cu diverse instituții ale UE, a sprijinit activ dezvoltarea și implementarea programelor de educație la distanță în statele membre și dincolo de granițele UE. Fiecare țară are o gamă de instituții educaționale de învățare deschisă, la distanță și continuă, atât private cât și publice, activitățile cărora sunt reglementate de norme naționale și cerințe ale învățământului superior. Uniunea Europeană dispune, de asemenea, de instituții și organisme care promovează și sprijină inițiativele de educație la distanță. De exemplu, Comisia Europeană oferă finanțare și sprijin pentru proiecte inovatoare de educație la distanță prin programe precum Erasmus+. În plus, există diferite organizații internaționale care încurajează dezvoltarea educației la distanță. Printre acestea, merită menționată Asociația Europeană a Universităților de Învățare la Distanță (EADTU), care cuprinde 25 de țări europene reprezentate de universități online, universități de învățare deschisă și la distanță, asociații universitare sau universități individuale. Eforturile recente ale rețelei sunt orientate către dezvoltarea continuă a profesionalismului personalului universitar și a leadership-ului, implementarea educației hibride, mixte și online, dezvoltarea educației deschise și a MOOC-urilor și aprofundarea cooperării și mobilității în cursuri și curricule între țările partenere. Aceste inițiative de colaborare din cadrul UE vizează promovarea și îmbunătățirea educației la distanță, reunind instituții implicate în educația la distanță pentru a împărtăși cele mai bune practici, a colabora la cercetare și a milita pentru dezvoltarea politicilor.

Conceptul de educație la distanță în Germania este adesea denumit "Fernstudium". Acesta oferă oportunități pentru persoanele care nu pot participa la cursuri tradiționale la fața locului din diverse motive, cum ar fi angajamentele de muncă, responsabilitățile familiale sau constrângerile geografice. Una dintre instituțiile cheie care promovează educația la distanță în Germania este FernUniversität din Hagen. Înființată în 1974, este cea mai mare universitate publică de învățare la distanță din Germania și oferă o gamă largă de programe de studii acreditate, inclusiv diplome de licență, masterat și doctorat în diverse discipline. Un total de 88 de mii de studenți studiază la universitate. Universitatea oferă formare în patru domenii principale: științe

umaniste și sociale, matematică și informatică, științe economice, drept. Platforma oferă un set complet de cursuri online pentru obținerea de specialități profesionale gratuit, dar universitatea percepe taxe de 200-400 de euro pe semestru pentru nevoile administrative și studențești. Universitatea Saarland, partener european al proiectului DEFEP, nu oferă programe de diplome online, dar are o experiență vastă în predarea mixtă și online ca un element important al procesului de învățare tradițional și hibrid. Ministerul Educației din Spania a recunoscut importanța și eficiența educației la distanță, în special în lumina pandemiei COVID-19. În timpul pandemiei, multe instituții de învățământ din Spania au trecut la învățarea online ca o măsură pentru a asigura continuitatea educației.

Această experiență a dus la o accentuare a importanței integrării educației la distanță în sistemul educațional general, chiar și după pandemie. Dar, cu excepția UNED (Universidad Nacional de Educación a Distancia), educația superioară 100% online a fost dezvoltată în principal de universități private. După criza generată de Covid-19, universitățile publice au preluat provocările generate de această situație și au început să dezvolte programe de diplomă care sunt predate exclusiv online sau în format de învățare mixtă. Așa cum subliniază Hodges et al. (2020), ne confruntăm cu ERT sau Învățare la Distanță de Urgență (ERE), o modalitate alternativă de predare datorată circumstanțelor de criză, care contrastează cu alte experiențe educaționale concepute de la bun început pentru a fi online. Merită menționat că UNED, reprezentând una dintre cele mai importante instituții de învățare la distanță din Spania, a fost fondată în 1972 și acum are centre în 13 țări din Europa, America și Africa, cu 150 de mii de studenți. Universitatea se clasează pe locul doi în lume în ceea ce privește numărul de studenți înscriși. Cu o experiență de peste 50 de ani, este singura universitate publică concepută pentru educația la distanță, mai recent online și învățare mixtă. De fapt, ar fi cea mai mare universitate publică din Spania (peste 200.000 de studenți pe an, 1000 de profesori și 80 de locații în 75 de orașe din 17 țări). Activitatea sa este concentrată în facultățile și școlile diferitelor campusuri din Madrid, de unde sunt concepute programele subiectelor, materialele și activitățile necesare pentru

formarea studenților și diferitele sisteme de evaluare, care combină PEC-urile sau Testele de Evaluare Continuă, care se desfășoară pe parcursul cursului, cu examenele finale față în față, distribuite pe trei semestre (februarie, iunie și septembrie). Studenții UNED au un număr limitat de date de examene pentru a-și finaliza studiile, deși pentru aceste scopuri vor conta doar examenele din septembrie și cele de finalizare a studiilor. Datorită rețelei extinse de centre ale UNED și prezenței sale în 17 țări, studenții pot susține examenele în 80 de centre, situate în peste 75 de orașe diferite. Deși studenții susțin, de obicei, examenele la centrele unde sunt înscriși, există posibilitatea de a le susține la orice alt centru dacă este necesar din motive personale și/sau profesionale. Este suficient să informeze centrul unde studentul intenționează să susțină testul cu cel puțin 15 zile înainte. În plus, UNED publică RIED (Revista Iberoamericana de la Educación Digital), o publicație de referință pentru o studiu aprofundat al numeroaselor subiecte legate de învățământul superior online. Printre alte instituții, merită menționate Universitat Oberta Catalunya, Universidad a Distancia de Madrid și Universitatea Internațională de La Rioja.

Universitățile italiene oferă o gamă de programe și cursuri de diplomă online în diverse discipline, inclusiv afaceri, științe umaniste, inginerie și altele. Studenții pot obține diplome de licență, masterat și doctorat prin educația la distanță. Printre cele mai cunoscute instituții de învățare la distanță se numără Universitatea Telematică Internațională UNINETTUNO, care a fost fondată în 2005 și acum unește 43 de universități italiene și străine. Cursurile de distanță online sunt disponibile în diferite limbi (italiană, engleză, arabă, franceză) în 8 facultăți: Facultatea de Comunicare, Media și Publicitate, Facultatea de Economie, Facultatea de Inginerie, Facultatea de Limbi Moderne, Facultatea de Drept, Facultatea de Literatură, Facultatea de Psihologie și Facultatea de Educație Profesională pentru Adulți. Platforma conține aproximativ 1000 de cursuri online, distribuite pe specialități și domenii de formare.

3.2. COMPONENTA ORGANIZAȚIONALĂ

Aspectul organizațional al educației la distanță se referă la structurile și procesele care sunt în vigoare pentru a facilita livrarea programelor de educație la distanță. Acest lucru include următoarele aspecte: organizarea activităților didactice în instituții, dezvoltarea programelor, sistemele de gestionare a învățării, livrarea cursurilor, evaluarea și aprecierea, serviciile de suport pentru studenți și asigurarea calității.

Universitatea din Palermo promovează în mod constant îmbogățirea ofertei sale de formare convențională, integrând-o cu stabilirea și activarea de noi programe de studiu livrate în principal sau în totalitate la distanță și adoptând, în acest scop, instrumente de lucru la distanță pentru organizarea activităților didactice și de formare (în principal la nivel de Master). Publicul țintă al acestor cursuri sunt studenții italieni și străini care nu pot participa în persoană la cursurile convenționale. Universitatea utilizează o platformă de e-learning care conține lecțiile profesorilor, materiale didactice și alte resurse pentru a facilita învățarea studenților, bazată pe sistemul de gestionare a învățării Moodle 4.1. În prezent, Universitatea din Palermo oferă cursuri online de Master în Inginerie Electrică și Telecomunicații, Inginerie în Management, Relații Internaționale, Politică și Comerț, Umanități Digitale pentru Cercetare și Industrie Culturală. La Universitatea din Palermo, predarea și dezvoltarea programului/curriculumului se implementează prin interacțiunea mai multor unități organizaționale – Centrul pentru Inovație și Îmbunătățirea Învățământului Universitar, depozitul de Resurse Educaționale Deschise și Mentorul pentru programul de predare. Centrul pentru Inovație și Îmbunătățirea Învățământului Universitar introduce abordări inovative în predare în cadrul universității și desfășoară cursuri, ateliere, masterclass-uri pentru cadre didactice. Depozitul instituțional de Resurse Educaționale Deschise ajută la stocarea și partajarea conținutului cursului dezvoltat de membrii facultății și facilitează accesul la conținutul didactic din diferite dispozitive. Programul „Mentor pentru predare”, care a început în 2013, implică în prezent în inovația educației universitare peste o sută de profesori din diferite facultăți ale Universității. Programul se bazează pe două activități principale: tutoriat și participarea la întâlniri metodologice

destinate inovației predării. Atât CIMDU, cât și programul Mentor pentru Predare beneficiază de suport financiar special din partea Universității pentru a angaja experți de înaltă calitate pentru a forma cadrele didactice și cercetătorii tineri.

La partenerul spaniol, Universitatea Rey Juan Carlos, diploma de învățământ online și blended a servit ca un instrument de inovație educațională și o forță motrice în introducerea dinamicii transformatoare încă din 2005. Proiectarea și implementarea, în 2013, a unui nou program destinat încorporării proceselor de îmbunătățire în aceste diplome și crearea ulterioară a Centrului pentru Educație în Inovație Digitală al URJC au făcut posibilă stabilirea unui model de lucru cu rezultate semnificative. Până la 5.300 de studenți din 92 de țări beneficiază de predarea și cercetarea față în față și online oferite de URJC. Ca rezultat, a fost creat un brand distinctiv, URJC Online, care s-a poziționat în cadrul ofertei sistemului universitar spaniol, cu diplome competitive, diplome de licență și diplome oficiale de master. Această restructurare a diplomelor în modul blended și online a fost însoțită de o nouă ofertă de formare deschisă sub forma cursurilor online deschise masive (MOOC) predate pe două platforme: MiriadaX și URJCx, un spațiu dezvoltat special pentru a promova acest model de învățare deschisă pe platforma URJC. Acest Centru pentru Inovație în Predare și Educație Digitală, care raportează la Vice-rectoratul pentru Transformare și Educație Digitală, este esențial pentru inovația în eLearning și pentru furnizarea de servicii tehnico-pedagogice destinate satisfacerii nevoilor de predare și formare în tehnologia educațională, atât interne URJC, cât și în mediul său socio-economic.

Activitățile Centrului pentru Inovație în Predare și Educație Digitală includ:

1. Suport pentru predarea formală în toate modalitățile prin intermediul Sălii Virtuale.
2. Îmbunătățirea și inovația pedagogică, prin identificarea nevoilor și oportunităților în tehnologia educațională care promovează procesele de îmbunătățire și inovație pedagogică.
3. Proiectarea și producția de materiale, resurse și conținut digital (audiovizual și multimedia) pentru învățământul blended și la distanță.

4. Implementarea de inițiative și acțiuni pentru promovarea formării și educației deschise (MOOC-uri, SPOC-uri, OER).

5. Promovarea și dezvoltarea proiectelor de cercetare în domeniul TIC în educație, în tot ceea ce privește învățarea blended și la distanță.

6. Consultanță tehnologică și furnizarea de servicii tehnice, educaționale și academice.

Planul Strategic URJC 2020-2025 preconizează implementarea unui plan general pentru formarea continuă a cadrelor didactice, care este și mai ambițios în utilizarea noilor tehnologii pentru predare și cercetare, precum și un sistem pentru acreditarea acestei formări. Pentru transformarea digitală a procesului de formare și a predării în sine, au fost stabilite diferite competențe digitale în domeniul 4 al Cadru de Competențe (MACOMPdi) și acțiunile de formare corespunzătoare în Planul de Formare necesar pentru a dezvolta diferitele funcții ale tuturor cadrelor didactice (predare, cercetare și management academic) cu calitate. Trebuie menționat că construirea MACOMPdi a făcut posibilă organizarea ofertei de formare pentru cadrele didactice și de cercetare conform nevoilor individuale, favorizând un Itinerar Personal de Formare (PTI) și construind unele Itinerare de Formare Recomandate (RTI) pentru a ajuta la formarea profesorilor noi și a cadrelor didactice care predau învățământ blended. Scopul încorporării acestor Medii de Formare Personalizate (PTE) este de a oferi cadrelor didactice care au nevoie de ele un instrument pe care să-l poată folosi ca ghid pentru selectarea formării lor (CFR. MACOMPdi versiunea în engleză 2021–2023).

Pe lângă numeroasele programe de diplomă online, Universitatea oferă și o lungă listă de MOOC-uri și cursuri față în față care sunt oferite deschis online. De asemenea, există servicii de suport pentru a asigura calitatea ridicată a materialului de învățare. Unitatea de Producție de Conținut Academic (UPCA) produce materiale didactice audiovizuale pentru diferitele cursuri de diplomă blended și mastere online predate la Universitatea Rey Juan Carlos. Unul dintre obiectivele fundamentale ale UPCA este de a inova în crearea de resurse audiovizuale prin aplicarea potențialului tehnologiilor

emergente în procesul de învățare: în acest mod, căutarea unor modalități noi de generare și partajare a conținutului în predarea virtuală sau încorporarea transformărilor narrative sau estetice care au loc în cultura audiovizuală și hiper-media actuală joacă un rol important. Pe lângă producerea de videoclipuri educaționale de toate tipurile, UPCA organizează ateliere de tehnică audiovizuală pentru studenți și profesori cu privire la modul de a scrie scenarii, de a acționa pentru cameră sau de a edita imagini și sunete pentru a putea integra și utiliza diferitele limbaje audiovizuale în activitatea lor educațională.

La Universitatea Saarland, nu există unități organizaționale speciale responsabile pentru educația la distanță, deoarece universitatea nu oferă diplome online. Cu toate acestea, mai multe unități ale universității sunt responsabile pentru dezvoltarea strategică a predării și studiilor în ceea ce privește digitalizarea și formarea continuă a membrilor personalului. Printre acestea se numără unitatea de Digitalizare și Sustenabilitate și echipa de Digitizare (DigIT). Sarcina principală a unității de Digitalizare și Sustenabilitate este de a construi o punte între două domenii orientate spre viitor pentru a iniția transformările sistemului educațional existent și a lansa proiecte cuprinzătoare pentru a oferi o educație universitară de înalt nivel. Echipa DigIT este formată din membri din fiecare departament și din diverse instituții și facultăți centrale pentru a colabora cu angajații Biroului pentru Digitalizare și Sustenabilitate în implementarea strategiei de digitalizare și pentru a avansa proiectele de digitalizare în cadrul instituției.

3.3. COMPONENTA REGULATORIE

Educația la distanță în țările europene este structurată și reglementată la nivelul ministerelor naționale/federale ale educației, asigurând calitatea și rigorile programelor. Instituțiile care oferă educație la distanță respectă liniile directoare stabilite de organismele de acreditare pentru a menține standarde educaționale ridicate. Aceasta asigură faptul că studenții primesc un nivel de educație comparabil cu cel al colegilor lor care frecventează cursuri în campus. Totuși, focusul programelor de

educație la distanță depășește programele academice tradiționale. Acesta include, de asemenea, formarea profesională și cursurile de educație continuă, oferind oportunități indivizilor de a dobândi abilități practice și de a-și îmbunătăți angajabilitatea. Progresele tehnologice au jucat un rol vital în creșterea educației la distanță. Platformele de învățare online, videoconferințele și instrumentele multimedia interactive au permis studenților să se angajeze activ cu materialele cursului, să participe la discuții și să colaboreze cu alți învățăcei și instructori. În Germania, fiecare land federal are puterea de a reglementa sistemele sale educaționale respective, iar există legi și reglementări educaționale diferite în funcție de landul federal. Dintre cele 16 documente federale privind legile universităților, 13 menționează explicit educația la distanță ca o posibilă modalitate de predare, fără a preciza care program poate fi oferit în format la distanță. În prezent, Universitatea Saarland nu oferă niciun program în format la distanță și utilizează o abordare blended ca cadru pentru ofertele sale online. În Spania și Italia, reglementările educației la distanță sunt aprobate și implementate la nivelul Ministerului Educației și Științei. În Spania, un centru separat pentru Inovație și Dezvoltare a Educației la Distanță (CIDEAD) a fost înființat în 2015 prin Decretul Regal 789/2015 pentru a oferi sistematic învățarea la distanță pe întreaga teritoriul național și a reglementa inițiativele educaționale de învățare la distanță. În Italia, Ministerul Educației și Meritului și Ministerul Universității și Cercetării sunt împreună responsabile pentru administrarea generală a educației la nivel național, inclusiv reglementările generale ale învățării la distanță, dar universitățile și alte instituții de învățământ superior au, de asemenea, o anumită autonomie reglementară, didactică și organizațională.

3.4. COMPONENTA TEHNICĂ

Componenta tehnică a educației la distanță în instituțiile UE cuprinde diverse instrumente și sisteme, cum ar fi sistemele de management al învățării, conținutul cursurilor online, instrumentele de comunicare, instrumentele de evaluare și notare, instrumentele multimedia, suportul tehnic, caracteristicile de accesibilitate și

gestionarea și securitatea datelor. În plus, există reglementări și standarde specifice pe care programele de educație la distanță trebuie să le respecte. Regulamentul General al Uniunii Europene privind Protecția Datelor (GDPR) reglementează colectarea și prelucrarea datelor personale, inclusiv datele legate de educația la distanță. Acest lucru asigură faptul că informațiile personale ale studenților sunt gestionate în siguranță și cu consimțământul participanților în procesul de învățare. Respectarea reglementărilor și standardelor, cum ar fi GDPR, este, de asemenea, importantă pentru a asigura confidențialitatea și securitatea informațiilor studenților.

Learning Management System (LMS)

Un LMS este o platformă software utilizată pentru a livra resurse educaționale, a urmări progresul studenților și a facilita comunicarea între studenți și instructori. Acesta servește ca un centru central pentru toate cursurile și activitățile dintr-un program de educație la distanță. La Universitatea din Palermo și Universitatea Saarland, principala platformă utilizată pentru furnizarea cursurilor online este un Sistem de Management al Învățării (LMS) bazat pe Moodle, sistemul standard de facto pentru managementul cursurilor online. La Universitatea din Palermo, accesul la toate serviciile este oferit prin Portalul Studentului prin intermediul sistemului unic Unipa Single Sign-On. Ambele universități folosesc produsele Microsoft (MS Teams) ca instrument de comunicare standard pentru studenți, profesori și lectori. Funcțiile MS Teams, cum ar fi chat-urile, canalele, grupurile și întâlnirile video, sunt utilizate pentru a preda cursuri în format la distanță. În plus, la universitatea partener italiană, există o platformă online specială pentru mobilitate virtuală, cursuri online, colaborare și rețea pentru membrii personalului numită Digital Academy. Obiectivele acesteia sunt de a schimba cunoștințe și experiențe, de a dezvolta noi abordări în învățare și elaborarea modulelor, de a reframa predarea și învățarea pentru a fi mai incluzive și durabile. La Universitatea Saarland, a fost elaborat un sistem special de testare digitală cu instrucțiuni detaliate pentru a ajuta studenții să își susțină examenele online, independent de timp și locație. Universitatea Juan Carlos dispune de o platformă online specială pentru învățarea la distanță și blended learning numită URJC Online, cu un

campus virtual universitar care permite înscrierea în diferite cursuri și programe cu un ritm individual și de pe diferite dispozitive. De asemenea, oferă o varietate de cursuri de formare deschise în formatul cursurilor online masive deschise (MOOC) desfășurate pe două platforme: MiriadaX și URJcX, un spațiu dezvoltat special pentru a promova acest model de învățare deschisă pe platforma URJC. Unitatea de Producție a Conținutului Academic (UPCA) a Universității Juan Carlos produce materiale didactice audiovizuale pentru diferitele cursuri de grad blended și mastere online predate în instituție. Unul dintre obiectivele fundamentale ale UPCA este de a inova în crearea resurselor audiovizuale prin aplicarea potențialului tehnologiilor emergente în procesul de învățare: în acest mod, căutarea de noi modalități de generare și partajare a conținutului în predarea virtuală sau incorporarea transformărilor narrative sau estetice care au loc în cultura audiovizuală și hipermedia actuală joacă un rol important. În plus față de producerea de videoclipuri educaționale de toate tipurile, UPCA organizează ateliere de tehnici audiovizuale pentru studenți și profesori despre cum să scrie scenarii, să joace pentru cameră sau să editeze imagini și sunete pentru a putea integra și utiliza diferitele limbaje audiovizuale în activitatea lor educațională. Ca și celelalte universități partenere, Universitatea Rey Juan Carlos a ales produsele Microsoft în cadrul procesului său de transformare digitală și a organizat procesele interne de colaborare și comunicare ale personalului didactic și administrativ prin intermediul Microsoft Teams.

3.5. COMPONENTA METODOLOGICĂ

Componenta metodologică a educației la distanță implică strategiile și abordările utilizate pentru a facilita învățarea eficientă într-un mediu la distanță. Aceasta include designul, organizarea și livrarea conținutului educațional pentru a asigura experiențe de învățare semnificative pentru studenți. Educația la distanță cuprinde atât învățarea la distanță (activitatea desfășurată de student), cât și predarea la distanță (activitatea desfășurată de profesor). Unele elemente cheie ale componentei metodologice a educației la distanță includ abordările pedagogice pentru educația la distanță, designul

și implementarea eficientă a cursurilor, gestionarea instruirii și evaluării, asigurarea calității și îmbunătățirea continuă a programelor existente etc.

Universitățile partenere urmează cele mai consacrate modele de învățare la distanță și combină modul sincron (videoconferințe, lecții interactive, interacțiuni ghidate, colaborare între studenți și lector) cu modul asincronic de educație, care sunt implementate prin campusurile virtuale ale instituțiilor. Campusurile virtuale ale universităților sunt disponibile 24 de ore pe zi pentru toate activitățile de formare care pot fi utilizate în mod asincronic, dar unele dintre activități sunt programate pentru anumite ore pentru a organiza ritmul studenților. Toate activitățile didactice sunt coordonate de lectorii cursului sau de tutorii didactici. Platforma Moodle, care este utilizată de universitățile partenere, oferă o interfață prietenoasă pentru instructori pentru a-și concepe și structura cursurile. Aceasta permite crearea de module, aranjarea materialelor de învățare și stabilirea unor obiective clare de învățare pentru studenții înscriși în program. Caracteristicile designului cursului din Moodle facilitează secvențierea logică a conținutului și oferă un parcurs de învățare coerent pentru studenți. Platforma Moodle oferă, de asemenea, o varietate de instrumente de comunicare pentru a încuraja interacțiunea între studenți și lectori, cum ar fi forumurile de discuții, sistemele de mesagerie și camerele de chat. Sistemul de comunicare și videoconferință MS Teams, ales de universitățile partenere pentru a implementa activități didactice sincrone, încurajează, de asemenea, învățarea colaborativă și împărtășirea cunoștințelor prin funcționalitatea bogată a platformei. În plus, universitățile oferă diferite inovații metodologice pentru a sprijini dezvoltarea educației la distanță. De exemplu, Universitatea din Palermo a organizat activități didactice în cadrul a patru medii de învățare principale. Biblioteca Video include o colecție bogată de lecții, lecții video și diapozitivele corespunzătoare. Toate activitățile desfășurate pe platforma educațională sunt înregistrate pentru a fi partajate cu alți studenți și procesate în rapoarte periodice pentru a monitoriza/evalua performanța educațională a personalului și a îmbunătăți calitatea cursurilor online. Biblioteca Media include materiale didactice (Obiecte de Învățare) referitoare la lecțiile video (de exemplu, fișe

de lucru, videoclipuri, imagini, diagrame, animații, referințe bibliografice) care reprezintă o analiză detaliată pentru fiecare subiect al lecțiilor video și sunt colectate într-un Sistem Bibliografic Inteligent. Laboratorul Virtual este mediul disponibil studenților pentru aprofundarea cunoștințelor prin instrumentul „învățare prin practică”. În acest mediu, studenții găsesc exerciții legate de lecțiile video pentru a exersa în timpul cursului. În plus, sunt asistați într-un anumit itinerar printr-un sistem de Tutoring, în două moduri distincte: exerciții individuale și exerciții colaborative. Mediul de Tutoring Online include toate instrumentele pentru desfășurarea activităților de tutoriat la distanță și permite accesul la medii de învățare online colaborative și cooperante și stabilirea unui dialog cu un tutor pentru îndrumare și sprijin în procesul de formare. Aceste sisteme diversificate de mediu de învățare permit atingerea obiectivelor de învățare ale programelor educaționale. Universitatea Saarland a elaborat un set de instrucțiuni detaliate pentru lectorii din medii online pentru a facilita designul și inovația procesului de învățare. Accentul special este pus pe conceptul de învățare mixtă și integrarea didactică a predării față în față și online cu faze sincrone și asincrone în cadrul instituției. Instrucțiunile și suportul sunt elaborate pentru a concepe cursuri sincrone și asincrone, iar conceptul de „sala de clasă inversată” este dat o importanță deosebită (Învățare Digitală, Universitatea Saarland). Universitatea Rey Juan Carlos are o unitate universitară specială, Centrul pentru Inovație Didactică și Educație Digitală, responsabilă pentru sprijinul predării prin sala virtuală, îmbunătățirea pedagogică și inovația, precum și designul și producția de materiale didactice. Centrul pentru Inovație Didactică și Educație Digitală cuprinde o subunitate specială de Formare, Inovație și Comunicare care ajută personalul academic să stăpânească tehnologiile educaționale și să introducă inovații metodologice în predarea lor¹.

¹ <https://online.urjc.es/es/quienes-somos#unidad-de-formacion-innovacion-educativa-y-comunicacion>

3.6. COMPONENTA PERSONALULUI

Cadrele didactice și personalul de predare constituie o componentă vitală a educației la distanță. Aceștia sunt responsabili nu doar de proiectarea, ci și de livrarea conținutului cursului și de evaluarea progresului studenților. În educația la distanță, cadrele didactice trebuie să-și adapteze metodele de predare la mediul online și la nevoile studenților. În instituțiile europene de învățământ superior, mai multe competențe didactice sunt considerate importante pentru a asigura o predare de înaltă calitate în medii virtuale. Pe lângă competențele generale, cum ar fi cunoștințele de specialitate și experiența didactică, abilități bune de comunicare și interumane, expertiza în proiectarea și livrarea cursurilor online, utilizarea eficientă a instrumentelor tehnologice și competența tehnologică sunt cruciale în livrarea cursurilor de învățare la distanță. Proficiența în utilizarea platformelor de învățare online, a instrumentelor multimedia și a altor resurse tehnologice poate garanta un proces de predare eficient. Personalul academic ar trebui să fie confortabil și competent în navigarea și utilizarea diverselor instrumente și resurse tehnologice pentru scopuri didactice și de învățare.

Universitățile partenere europene au elaborat diferite abordări pentru a dezvolta și îmbunătăți abilitățile și competențele necesare personalului academic. De exemplu, la Universitatea Saarland a fost organizat un grup intern special numit Digital Teaching UdS pentru a coordona învățarea la distanță și formarea personalului academic al universității. Una dintre responsabilitățile acestui grup este de a susține lecții online săptămânale pe subiectul învățării electronice „Cele mai bune practici pentru e-learning la UdS” pe parcursul anului universitar pentru toți profesorii care doresc să afle mai multe despre învățarea la distanță, noile tehnologii educaționale sau care doresc să discute unele provocări din experiența personală de predare. Aceste lecții regulate se concentrează pe diferite aspecte ale predării în mediu digital, iar înregistrările sunt disponibile pentru toți cei interesați pe canalul intern USS „Cele mai bune practici în predarea digitală”. De asemenea, pentru a îmbunătăți calitatea predării, competențele personalului academic și pentru a inova procesul de învățare, Universitatea Saarland

implementează două proiecte interuniversitare: Digital Teaching-Plugin (DaTa-Pin) și Transform for Europe (T4EU) în cadrul instituției. Proiectul DaTa-Pin, finanțat de Ministerul German pentru Cercetare și Educație, servește pentru a evalua predispoziția actuală pentru predarea digitală/hibrid și pentru a dezvolta concepte de bune practici pentru predarea digitală/hibrid și pentru a dezvolta noi metode de predare împreună cu facultățile, lectorii și studenții. Acesta servește ca un motor pentru dezvoltarea ulterioară a predării digitale/hibrid în instituțiile de învățământ superior și implementează o abordare sistematică pentru formarea personalului prin sinergizarea structurilor existente de sprijin ale universității în trei centre: Inovație (laborator pentru noi metode didactice), Cunoștințe (managementul cercetării), Competență (sprijin didactic/tehnic). Proiectul Transform 4 Europe reunește 10 universități partenere din diferite țări europene cu scopul de a inova mediile de predare și învățare, precum și de a crea noi programe de învățare. Una dintre acțiunile proiectului constă în organizarea unei Conferințe Anuale de Predare Inovativă. Conferința este susținută de profesioniști din domeniu și acoperă subiecte de actualitate în domeniul dezvoltării metodelor inovative de învățare și competențelor didactice, precum și designul și implementarea metodelor inovative de predare, inclusiv a învățării la distanță. Este deschisă întregii comunități academice.

Universitatea din Palermo implementează activ programe de formare și mentorat pentru personalul academic, pentru a dezvolta cunoștințe, abilități și competențe necesare învățării la distanță. Una dintre cele mai de succes inițiative se numește Programul Mentor pentru Predare. Programul reunește peste o sută de profesori și lectori activi din diferite departamente care lucrează la dezvoltarea învățării la distanță în cadrul universității. Aceștia oferă regulat activități de formare și tutoriat pentru alți membri ai personalului și organizează întâlniri regulate pentru a discuta despre inovațiile în predarea online sau provocările potențiale ale personalului academic și didactic al universității. În plus, la Universitatea din Palermo a fost organizat Centrul pentru Inovație și Îmbunătățirea Predării Universitare pentru a introduce noi practici și tehnologii în cadrul universității, pentru a aprofunda conexiunile între cercetare,

predare și inovație, pentru a face schimb de „bune practici” didactice între membrii personalului și pentru a organiza mai bine activitățile de mentorat. Centrul a organizat, de asemenea, workshopuri și cursuri practice pentru lectori în mod regulat. Participarea profesorilor nu este obligatorie, dar este puternic recomandată.

La Universitatea Juan Carlos, a fost creat Centrul pentru Inovație Didactică și Educație Digitală pentru a promova dezvoltarea competențelor personalului didactic, precum și pentru a susține predarea și a ajuta cadrele didactice să utilizeze tehnologiile educaționale și pedagogice. Centrul ajută la elaborarea celor mai bune practici privind utilizarea mediului universitar virtual și a resurselor digitale disponibile. Oferă traininguri și consultanță cu privire la cum să desfășoare cursuri, să proiecteze și să producă materiale sau să folosească resursele și conținutul digital disponibil pe platforma universitară de învățare la distanță. Centrul lucrează în patru direcții principale – Formare, Inovație, Comunicare și Tehnologii educaționale și are, de asemenea, unități separate responsabile de consultanța didactică tehnică, consultanța tehnică în medii de învățare electronică și producția multimedia a materialelor de învățare.

3.7. REFERINȚE CAPITOLUL 3

1. Academic Content Production Unit, University of Juan Carlos, Available on: <https://www.udima.es/>
2. Center for Innovation and Development of Distance Education (CIDEAD) Available on: <https://www.educacionyfp.gob.es/mc/cidead/portada.html>
3. Center for Teaching Innovation and Digital Education, University of Juan Carlos, Available on: <https://cied.urjc.es/quienes-somos#equipos>
4. Center for the Innovation and Enhancement of University Teaching, UNIPA, Available on: <https://www.unipa.it/strutture/cimdu/home.html>
5. Digital Education, University of Juan Carlos, Available on: <https://online.urjc.es/es/quienes-somos#unidad-de-formacion-innovacion-educativa-y-comunicacion>
6. E-learning platform UNIPA. Available on: <https://elearning.unipa.it/>

7. European Association of Distance Teaching Universities (EADTU). Available on: <https://eadtu.eu/index.php/about>
8. FernUniversität in Hagen, Available on: <https://www.fernuni-hagen.de/>
9. Hodges, Ch., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. & Bond, A. (2020). The
10. Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. Educause Review. <https://bit.ly/30F90Am> Revista Iberoamericana de la Educación Digital, University of Juan Carlos, Available on: <https://revistas.uned.es/index.php/ried>
11. Instructions for lecturers in online environments, Saarland University Available on: <https://www.uni-saarland.de/studieren/digitalelehre/lehren-mit-blendedlearning.html>
12. Interest in online education grows in the EU, (2022). Available on: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20220124-1#:~:text=In%20the%20EU%2C%20young%20people,adults%20aged%2035%20to%2044.>
13. International University of La Rioja. Available on: <https://www.unir.net/>
14. Mentoring Program, Progetto Mentore, UNIPA. Available on: <https://www.unipa.it/progetti/progetto-mentore/>
15. MOOCs of University of Juan Carlos. Available on: <https://online.urjc.es/es/para-futuros-estudiantes/asignaturas-en-abierto>
16. Student Portal, UNIPA. Available on: <https://studenti.unipa.it/>
17. Training, Innovation and Communication, The Center for Teaching Innovation and
18. Digital Education, University of Juan Carlos. Available on: <https://online.urjc.es/es/quienes-somos#unidad-de-formacion-innovacion-educativa-y-comunicacion>
19. Universidad a Distancia de Madrid. Available on: <https://www.udima.es/>
20. Universidad Nacional de Educación a Distancia. Available on: <https://www.uned.es/universidad/inicio.html>
21. Universitat Oberta Catalunya. Available on <http://www.uoc.edu/portal/es/index.html>

CONCLUZII

Raportul analitic a explorat tendințele cheie în reformarea educației la distanță în Europa, Moldova și Ucraina, concentrându-se în mod special asupra aspectelor instituționale, organizatorice, normative, de personal, metodologice, reglementare și tehnologice. Starea actuală a educației la distanță, provocările și oportunitățile sale au fost analizate pentru a defini cele mai bune abordări în educația la distanță și pentru a găsi modalități de implementare a acestora în Ucraina și Moldova. Deși dezvoltarea generală a noilor tehnologii a favorizat tranziția de la predarea tradițională față în față la modalitățile de învățare la distanță și diversificarea modelelor de învățare în țările analizate, este posibil să se evidențieze diferiți factori care au accelerat recent implementarea învățării la distanță în instituțiile de învățământ superior. Pandemia COVID-19 a perturbat sistemele de educație la nivel global, multe universități fiind nevoite să-și închidă porțile pentru a preveni răspândirea virusului. Ca răspuns la această situație fără precedent, instituțiile educaționale din Uniunea Europeană, Ucraina și Moldova au adoptat rapid educația la distanță ca mijloc de a asigura continuitatea în învățare. Unele dintre practicile implementate s-au dovedit a fi utile și productive pentru dezvoltarea ulterioară a educației la distanță în țările analizate. Pandemia a accelerat tranziția generală către educația la distanță. Instituțiile educaționale au folosit diverse metode de predare la distanță, cum ar fi cursurile online, conferințele video și platformele de învățare digitală, pentru a asigura accesul continuu la educație. De asemenea, a evidențiat importanța infrastructurii digitale și a pregătirii tehnologice în sprijinul educației la distanță. În contextul ucrainean, începutul invaziei pe scară largă a Rusiei în februarie 2022 a adus noi provocări pentru sistemul educațional național, făcând imposibilă continuarea educației față în față sau online în multe regiuni ale Ucrainei și conducând la transformări mai profunde ale modelelor și metodelor de predare în vremuri de criză.

La nivel instituțional și organizațional, instituțiile de învățământ din Uniunea Europeană, Moldova și Ucraina au stabilit abordări diferite pentru implementarea unităților sau departamentelor care să supravegheze inițiativele de educație la distanță.

Aceste unități joacă un rol crucial în dezvoltarea de noi programe educaționale și cursuri, elaborarea de instrucțiuni și proceduri, oferirea de suport și formare pentru studenți și cadre didactice și asigurarea calității învățării la distanță. Instituțiile au implementat, de asemenea, infrastructură tehnologică, sisteme de gestionare a învățării și resurse digitale pentru a facilita învățarea online. Este necesar de menționat că în Moldova și Ucraina există încă o nevoie de elaborare a unei abordări unificate pentru structura instituțională și organizațională a educației la distanță, precum și de stabilire a cerințelor generalizate pentru programele și mediile de învățare la distanță. În ceea ce privește politicile, UE și ministerele naționale ale educației au stabilit cadre pentru a ghida instituțiile în implementarea educației la distanță. Moldova și Ucraina au dezvoltat, de asemenea, planuri strategice și reglementări pentru a promova învățarea online și blended. Strategiile și abordările instituționale în educația la distanță variază în diferitele regiuni. Instituțiile din Uniunea Europeană analizate au adoptat modele diverse, inclusiv programe complet online, învățare mixtă și MOOC-uri. Moldova și Ucraina au îmbrățișat, de asemenea, învățarea online, deși există încă o nevoie de elaborare și inovare a unor noi programe de învățare la distanță în conformitate cu disponibilitatea resurselor și specificitățile infrastructurale ale sistemelor educaționale naționale.

În ceea ce privește personalul, se poate observa o schimbare spre profesionalizare și intensificarea formării în educația la distanță în țările europene, Moldova și Ucraina. Instituțiile de învățământ superior recunosc importanța dotării educatorilor cu abilitățile și cunoștințele necesare pentru a facilita eficient experiențele de învățare online. Aceasta include oferirea de oportunități de dezvoltare profesională, programe de mentorat și tutoriat, promovarea colaborării și rețelelor între cadrele didactice și asigurarea unui suport continuu pentru creșterea lor profesională. Merită menționat că în instituțiile europene programele de formare sunt mai sistematice și instituționalizate: sunt create departamente, centre sau unități separate responsabile de dezvoltarea profesională a personalului în educația la distanță pentru a asigura dezvoltarea durabilă a educației. În plus, în instituțiile Uniunii Europene, există alianțe

interuniversitare, proiecte sau organizații care facilitează inovația în educația la distanță și formarea sistematică a personalului universitar.

Din punct de vedere metodologic și tehnologic, a existat o tendință spre abordări mai centrate pe student în educația la distanță în țările analizate. În instituțiile europene, formele tradiționale de educație sunt înlocuite de programe și platforme de învățare mai flexibile și adaptive pentru a oferi acces unor categorii mai largi de studenți din diferite țări. Aceasta include integrarea resurselor interactive și multimedia, utilizarea de noi tehnologii de învățare și adoptarea sistemelor de gestionare a învățării (Moodle), software-ului de videoconferință (MS Teams) și altor instrumente de colaborare virtuală pentru a crea medii productive de învățare online.

În general, dezvoltările actuale ale educației la distanță în Europa, Moldova și Ucraina reflectă eforturile continue ale sistemelor naționale de învățământ superior de a îmbunătăți calitatea și accesibilitatea programelor de învățare la distanță și de a oferi studenților mai multe oportunități de experiențe educaționale transformative. Abordările inovatoare pentru transformarea educației analizate în acest raport și schimbul de bune practici în timpul implementării proiectului DEFEP vor contribui la avansarea și succesul inovației în educația la distanță în Ucraina și Moldova.